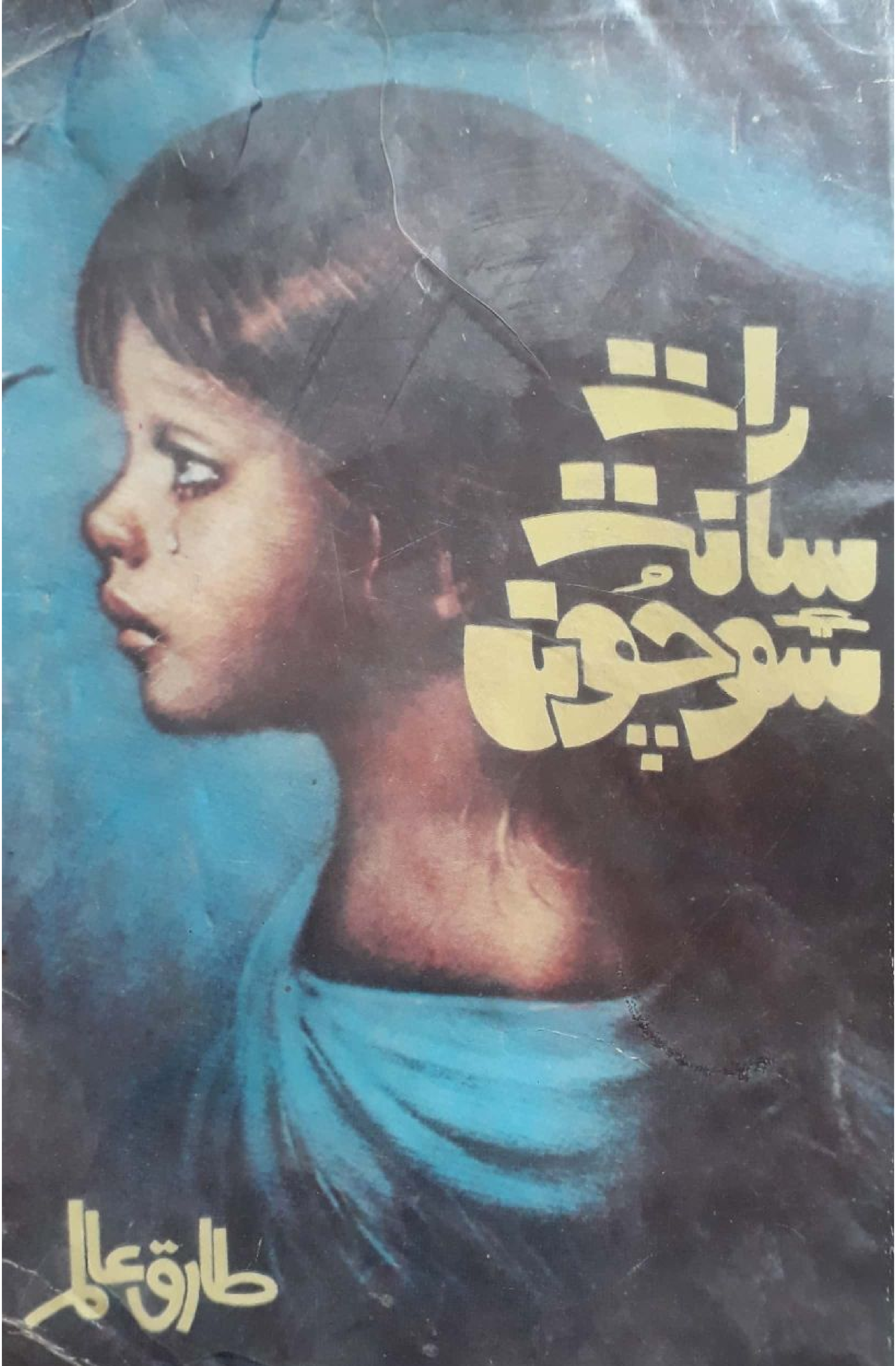

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

طارق عالم

رات،
سانت
۽
سوچون

ڪهاڻيون

ملهه: -/7 رپيا

رابيل پبليڪيشن
پوسٽ باڪس نمبر ٦١، لاڙڪاڻو سنڌ

soorihsindhiadab
www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

سجاڳپ

(سنڌس وڏي سجاڳپ سنڌس ڪهاڻيون)

نانءُ: طارق عالم

جنم: ١٩٥٨ع

جنم ڀونءِ: قمبوعلي خان (ضلعو لاڙڪاڻو)

(۴ هاڻ سورنهن سالن کان ادبمن جي وسٽيءِ سنڌ يونيورسٽي ۾ رهندڙ)

تعليم انٽر آرٽس، سچل ڪاليج مان، (هن وقت 'فائن آرٽس' ۾ آنرز پيو ڪري)

سنڌس پهرين ڪهاڻي "پاڻلي" جي سري هيٺ ماهوار 'تحريڪ' ۾ ١٩٧٨ع ڌاري ڇپي ٿي (ان کان پوءِ مسلسل لکندو پيو اچي) ڪراچي ٽيلويزن تان سنڌس ناٽڪ پڻ اچي چڪا آهن.

— نظام عباسي

soonhsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ارپنا

ماڻيڙي اوٺي جي ٿالي

جيڪو ٿر جي پٽ اورانگهي
پيار جا گيت آلاپيندو مرڪندو
ساڻيا جي ڳولا ۾ نڪتو ء—
(ڪروڙ) جي ڀاٽ اونداهن جهنگلن
۾ وڃائجي ويو!

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

سڏاءُ

- پڇاڙي جي شروعات
(طارق عالم)
- من الحمد ڪان من اللحد تائين
(خيرالنساء جعفري)

پهلي ڏنڊ

آدم - سمنڊ - خوشبو

ٽڪنڊا - چوڪنڊا - دائرا

رات - سانت ۽ سوچون

پائلي

ٽريجڊي

پرندڙ وقت جا پل

هي ڪتاب نظام عباسيءَ رابيل پبليڪيشن پاران محمد عيسيٰ سومرو جي نگراني هيٺ، پرفيڪٽ پرنٽرس ۴۷۴ صدر حيدرآباد سنڌ مان ڇپائي پڌرو ڪيو. تعداد هڪ هزار
سال ۱۹۸۱ع (سنڌي ساهت سال) (حق ۽ واسطا قائم)

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

پڄاڻيءَ جي شروعات

چاڻان ٿو ـــــــ

"اجائي تعريف، اهو مٺو زهر آهي. جنهن جي هاڃيڪار هجڻ جي ڪل مرڻ کان ڪي گهڙيون اڳ ڏي پوندي آهي."

(جڏهن سڀڪجهه ختم ٿيڻ وارو هوندو آهي) "مون لکيو آهي."

تمام گهڻو ٻه ٽه/ٽه ٽي تمام ٿورو!

"ها، مون ٻارنهن ڪهاڻيون، هڪ سال ۾ ٽه لکيون آهن. ٽه ٽي ٻارنهن سالن ۾ ٻارنهن ڪهاڻيون."

بهرحال مون لکيو آهي، هڪ نارمل رفتار ۾. جڏهن ته ڪنهن ڳالهه تان ٽمپريچر هاءِ ٿيو آهي!

هر ويرو لکڻ جو قائل ناهيان، ڇو ته مان لکڻ لاءِ لکندو ناهيان پر جيئڻ لاءِ لکندو آهيان!

لفظن جو سونهن: "مون لکيو ٿي تڏهن آهي جڏهن پاڻ کي جڳ جي هن وسيع سمونڊ ۾ ٻڏندي محسوس ڪيو هوندم"— (ڇو ته، بي موت مرڻ نٿو چاهيان.)

منهنجي هر ڪهاڻي، جڳ جي هن گوڙ ڀريل سمونڊ ۾ خاموشين سان ويڙهيل هڪ ننڍڙو ٻيٽ آهي. جنهن

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

تي مان ذري گهٽ اگهاڙو. اڃايل بکايل بيٺل آهيان
مهينن کان/سالن کان.

ڪنهن حفاظتي دستي جي انتظار ۾.
(جيڪو ڪڏهن به اچڻو ناهي)

”شايد انهيءَ ڪارڻ منهنجي اڪثر ڪهاڻين جي
ڪابه END ناهي.“

هونءَ منهنجي ذاتي راءِ آهي: ”ته ڪنهن به شيءِ
جي پڄاڻي نه هوندي آهي.“ ”پر هر پڄاڻي پنهنجي جاءِ
تي هڪ شروعات ٿي سگهي ٿي.“

۽ آئين اسٽائين جي ٿيوري مطابق ته:

Motter Can neither Created nor destroyed but Change in to the other form.

مادو ختم نٿو ٿئي پر ٻيءَ شيءِ ۾ تبديل ٿئي ٿو.

مان سچائي جي سورج جي روشني ۾ فقط جيئڻ
نه چاهيو آهي. پر مون هميشه سچائي جي سورج کي
پنهنجن هٿن ۾ جڪڙڻ چاهيو آهي.

اها سڌ هوندي به، ته سورج سمونڊ جي اوڀر پار
کان اڀرندو آهي ۽ اولهه پار جي انڌين غفائن جي ڪال
ڪوٺڙيءَ ڏانهن هوريان هوريان گهلجي ويندو آهي.
(هميشه جيان)

ڪن پل لاءِ هلڪا ڳاڙها ۽ گهرا ڳاڙها رنگ وکيري.
پوءِ نڪري ايندي آهي هميشه وانگر اولهه پار جي
انڌين غفائن جي ڪال ڪوٺڙيءَ مان ظلمتن جي

soorhsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

پاٽ انڌاري.

(سچ ۽ ڪوڙ جي جنگ جي به ته ڪا پڄاڻي ڪانهي اوسين، جيسين هيءَ ڪائنات آهي.)

”سچ کي پاڻ جي هام هڻڻ ائين آهي، جيئن انڌن جو ڪائنات جي رنگيني کي اکين سان پسي وٺڻ جو يقين ۾ نه ايندڙ اعلان.“ جڏهن اهو سڀ هميشه کان ئي اڻ مڪمل آهي ته پوءِ هيءُ ڪوڙ ۽ سچ جي وچ ۾ صدين جي ويڙهاند ڇالاءِ؟؟

”پر موت ته سدائين جيئڻ لاءِ لکيو آهي، نه ڪنهن هٿ ٺوڪيي نظرئي جي پرچار لاءِ. لفظ، پين ۽ ڪاغذ جڳ جي هن ڪوڙ پرپٺ سموند ۾، موت کي هميشه تباهه ٿي ويل جهاز جي تختن جو ڪم ڏيندا رهيا آهن جن کي ڇهڻي موت هميشه پاڻ کي ٻڏڻ کان بچايو آهي. پوءِ ڪنهن نه ڪنهن ننڍڙي خاموش پيٽ تي (ڪهاڻي ۾) پناهه ورتي اٿم ۽ نتيجي ۾ ٻڪ ۽ اڄ کان پاهه ٿيندي انتظار ڪيو اٿم. هفتا / مهينا / سال ڪنهن سيڪيورٽي فورس جو!

(جيڪو ڪڏهن به اڇو ناهي)

— طارق عالم

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

مَن الحمد کان اللحد تائين

طارق! جنهنجي آئون "ماءُ" نه آهيان.
طارق جي آءٌ (پيءُ) به ناهيان.

ها مان سندس دوست به ناهيان ايڏي جو سندس شخصيت تي ڪا ٽيڪا ٽپڻي ڪري سگهان، سندس ڪهاڻين تي ڪو قلم کڻي سگهان، آئون ايڏي پارکو به ناهيان.

طارق ننڍڙي حُج هلائي مون کي پاڻ ۽ پنهنجي پڙهندڙن وچ ۾ ڪتاب جي هڏي بنايو آهي.

هڪ ننڍڙي ڳالهه: (شيعه هئڻ ناتي) محرم ۾ حشر واري ڏينهن ٻڌو اٿم مولائي مسواڙ تي پنڌ وارا گهرائي (حسين ع) کي روئندا آهن (هت طارق مونکي ڪائي مسواڙ ناهي ڏني هڪ ڪنگلو ٻي ڪنگلي کي ڇا ڏيئي سگهندو؟ بحرحال جستس ڪياني ءَ واري ڳالهه "حسين جي غم ۾ روئڻ وارن کي ثواب / روئائيندڙن کي ثواب ۽ جيڪي روئڻ واريون شڪليون ٺاهن انهن کي به ثواب!

رنو طارق آهي "قرت العين الحيدر" چوائي ته:
امام زين العابدين سڄي ڄمار روئيندو رهيو:
ان ڪري هن ڪتاب جا سمورا (قل) آئون طارق کي ٿي بخشيان.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

روئاريندڙ آئون آهيان، سو ڪجهه (قلن) تي آئون پنهنجو به ڏي حق سمجهان. [جو شهيد حسين کي ايترو ناهن روئيندا جيترو زينب رضه کي.]

ٺ ها، هن مجلس ۾ پڙهندڙ به ثواب جا حقدار رهيا. جو هن روئڻ هاريون شڪليون ناهيون.

طارق بولڊ ڪهاڻيڪار آهي. مڃيو اٿم.

هو مون کان ڏهه دفعا دڏوس ڪهاڻيڪار آهي.

پر سندس دل اندر جو هو دادلو ٻارڙو (دڏوس) نه آهي. هو يتيمي انداز ۾ اجان ڪنهن Labour rooms ۾ پاڄي رهيو آهي. (هن جا مڙيئي قل انهن ٻـارڙن لاءِ جيڪي Labour rooms مـان نڪري نه سگهيا.)

قرت العين چيو آهي: ”زندگيءَ کان گهڻا سوال نه ڪريو.) علامه آءِ. آءِ. قاضي چيو آهي: ”پنهنجي ڍاڪ کي بند مٺ ۾ ڏي محفوظ سمجهيو جيئن ڏيٺو آهي تيئن ڏيندو نه ته، ٻي حالت ۾ ڏي نه سگهندو.“

علامه صاحب نهايت ڏي شريف طبع شخص هو. هو قدرت جي قصن کي قضين ۾ بدلجندو ڏسي درياهه ڏانهن ويو ۽ وري نه موٽيو. طارق جوان همت اديب آهي. هن ٻ درياهه ۾ گهوڙڻ بدران درياهه کي للڪارڻ جي سگهه آهي ـــ!

ٺ ها طارق ڏاڙيل به ناهي، ڏاڙيل تيئن جـي ڳالهه

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

اسانجي وڏڙن جي هن پروليءَ مان پرائي وٺ گهرجي.
نَر جي مٿان نَر، نُر ني ٿي ناري.
جي مڙي نهاربن، ته نر ناريءَ جي وات ۾!

بس ۾ چوڪرن جي ڪچهري. ڪچهري جو Clemjax اهي Lens يا عينڪون آهن جيڪي ٽن هزار رپين ۾ وڪامجن ٿيون. جن جي پائڻ سان ماڻهون ماڻهونءَ کي الف اگهاڙو ڏسي سگهي ٿو.

توبهه! توبهه!! ڪهڙو خراب زمانو آهي. ماڻهو ماڻهوءَ کي اگهاڙو ڏسي....؟!!

”پر يار — ملنديون ڪٿان اهي عينڪون؟“

”ٽي هزار ڪٿان ايندا.......؟؟“

........”ڌاڙو؟“

طارق ڌاڙيل نه ٿي سگهيو. هو اديب ٿي رهجي ويو. ادب ۾ به هاه گهوڙا ڪندو رهجي ويو.

درياهه توني دانهن ڏيندس ڏينهن قيام جي!

قيام جو ڏينهن ڪين بخار جي شدت!! منٽوءَ چوائي:
”ادب وقت جو ٽمپريچر آهي.“ طارق ان ٽمپريچر کي شدت جو رنگ ڏيئي چڙ لال بتي جي Casuelity کي للڪار ڏيئي رهيو آهي. Casuelity جو غم آهي يا طارق جو الم آهي.

طارق پنهنجن ڪهاڻين جي آڌار تي ڪيترن جاين تي ڊائزاپام ۽ مينڊريڪس جي نشاندهي ڪندي ننڊ جا ڏياپا

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

ڏيئي هڪ جهٽڪي سان فورن حالي موالين جي هٿان سگريٽن تائين ڦريو وئي.

اهو سنڌس جيون جي پر نڪاتي پروگرام ۾ طبيعت جو توازن آهي ڪين سنڌس شدت جي حقيقت شناسي. جو ڪيس خبر آهي ته جيڪي Patent دوائون هو Afford نه ڪري سگهندو. آهي بيماريون به هو هرگز نه پاليندو......

عمر جي جنهن حصي ۾ سنڌس پير آهي ان پٽاندر هو نظرياتي لحاظ کان بيحد جذباتي آهي. ايتريقدر جو مان ڀانيان ٿي ته ڪا ڇوڪري جڏهن سنڌس درد کي سمجهي پنهنجي ننڊ بچائڻ لاءِ ٻه گوريون (ڊائزاپام) وٺي ته طارق هن جا Thanks سچي شيشي گلي کان لاهي بجا آڻيندو ـــ بنا ان ويچار جي ته سچي شيشي گلي هيٺان لاهڻ ڪانپوءِ Thanks ڪرڻ جو منجهس ساهس ئي ڪٿي هوندو.

نظرياتي لحاظ کان جذباتي هجڻ پنهنجي جاءِ عملن هو نفسياتي طرح هڪ تندرست ڇوڪرو آهي. ذهني دباءُ ۾ پيڙهيل مريض سٽيٽرن جا بند گلا پاڻ کان لهرائيندا آهن. طارق کي مون ڪڏهن به Open سيٽر پائيندي ناهي ڏٺو.

طارق ڇا آهي؟
طارق ڇو آهي؟

طارق ائين ڪيئن ٿيو؟! ٿي سوال -What-How and why جا.

مون ڪيس آرٽس فيڪلٽيءَ جي ڊاڪٽرن ٿي پنهنجن ساٿين ۽ ساٿڙن سميت اڪثر وينل ڏٺو اٿم. سندس چهرولي اکين ۾ چمڪندڙ خاموشي/ ۽ حجاڻتي انداز ۾ ڳالهائيندي. ۽ جيڪڏهن هو نه به ڳالهائيندو آهي تڏهن به سندس چپ چرندا رهندا آهن، ها مون ڪيس هميشه چيونگم ڪائيندي ڏٺو آهي (شايد هو پنهنجي محروميءَ جا چڪ چيونگم مان چڪائيندو رهندو آهي) چيونگم ٻار ڪائيندا آهن ٻار ته نچندا به آهن. پر طارق پڇندو آهي.

(پڇي گهڻا پڇايا تون پڇي ڪي پڇاءِ)

طارق جي (حلالي) وجود ۾ مون هڪ حرامي ٻار ڏٺو آهي.

(چيونگمن تي حلالي توڙي حرامي ٻنهين ٻارڙن جو هڪ جيترو حق آهي) ٻانهه هو پنهنجي اندر جي ٻارڙي کي چيونگمن جا چشڪا ڏيئي ڪانٽس ڪو ڏک ڀلارائڻ ٿو چاهي. (جن ٻارن جون مائر مري وينديون آهن اهي ٻار ڪچا ڌاڳا آگرين ۾ اٽڪائي انهن ۾ پناهون تلاش ڪندا آهن.)

۽ هاڻ سندس ڪهاڻين جون ڪجهه ڪڙيون پڪڙي آڏون طارق کي (قلم هن وقت منهنجي هٿ ۾ آهي جو ڏاڍو سو ڳابو) ڇهن چاهيان ٿي. پل ان ۾ ڇهاءَ

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

جي آڌار ان ۾ سچو سارو نہ، تہ سندس اڌ بدن جون
ڪجھ، جھلڪيون ڏي پڙھندڙن تائين پھچي سگھن.
طارق جي ڪھاڻين جو سفر من الحمد کان اللحد
تائين سندس تقريبن ھر ڪھاڻي جا سلسلا ڄمڻگھي جي
لوڏ کان شروع ٿي مڪليءَ جي قبرستان ۾ ڪم ٿيندا
نظر اچن ٿا.

رات، ساڃت ۽ سوچون.

ھڪ بولڊ ڪھاڻي آھي طارق ان ڪھاڻيءَ کي اھو
نالو ڏيئي پنھنجا ھٿ خوبصورتيءَ سان بچائي ويو آھي.
آئون اگر اھا ڪھاڻي لکان ھا تہ سنئون سڌو نالو
رکانس Kiss the kisses.

سندس تخليق ڪيل ڪردار جي Kiss تي سڄي
ڪھاڻيءَ جو Climex آھي. ھت آئون ھڪ ننڍڙي
ڳالھ چوندي ھلان تہ "Kiss" ٻن وجودن ۾ پيدا ٿيندڙ
ھڪ حقيقت جو نالو آھي. Kiss پاڻ سمورو سچ نہ
آھي. ڪنھن سچ تائين پھچڻ جو ذريعو پل ٿي سگھي
ٿي. Kiss via sex پر خود Sex بہ سمورو سچ ناھي.
Sex بہ ڪنھن سچ تائين رسڻ جو ھڪ ذريعو آھي. طارق
کي جا "لولي پاپ" ڳالھ ۾ نظر آئي. مون کي
سا Sex خود طارق جي چھونڪمن ۾.

پيلي ٽنگ.

ھڪ بيحد سھڻي اسٽائيل ۾ پيرائتي ڪھاڻي آھي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

"اسان سڀ بيمار آهيون پر ظاهر نٿا ڪريون پنهنجن غمن کي اُٿمن پڻ ڪان لڪايون ٿا جيئن بوٽ اندران پاتل ڇڄي ويل جوراب" ۽ انهيءَ قسم جا گهڻائي من ۾ پيهي ويندڙ پيلي ڏنڌ ڪهاڻيءَ جا ڊائلاگ.

سندس اها ڪهاڻي پڙهندي مونکي (غازي) ياد آيو. جنهن طارق ۽ سندس (هيروئن) هڪ ئي رستي تان گهمندي ٻه ٻن الڳ الڳ گهرن جي تلاش ۾ هجن.

"هي رستو ڪهڙي ڍنگ وچ ۾ ختم ٿيندو؟ هي رستو اگر ڪنهن ٻنگلي ني وچي ختم ٿئي ته سمجهه تنهنجو آهي — اگر ڪنهن صحرا ۾ وڃي ختم ٿئي ته يانئيج منهنجو آهي."

۽ ها، هن ڪتاب جي Preface کي اختتام تي آڻي چاهيان ٿي. ڪيئن؟ مونکي خبر ناهي.

ڇو جو طارق جي عزم جي مونکي خبر آهي. سندس عزم جي اندازو سندس هن جملي مان جهلڪندو ڏسو اٿم: "منهنجي قميص جي ڪلي جو آخري بٽڻ به ڪپالهائيندو آهي."

پر طارق جي عزم کي Motivate آئون ڪيئن ڪريان؟ مونکي خبر نه آهي. سندس ڪهاڻين جا سرا ڪنهن اونداهي ڪن ۾ گم ٿيندي نظر اچن ٿا! (سندس ڪهاڻي ۾ اهي بيحد هنڌائيتا ٿا لڳن) پر خود طارق ۾ انهن هنڌائتن سرن کي آئون متائڻ چاهيان ٿي. (پيل مان سندس (ماءُ) نه سهي/پيل مان سندس پيڻ نه سهي.) سندس

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

قلم جي Treatment مان مونکي سندس پنهنجي طبيعت جي Subnishiveness جو اندازو ٿيو اٿم سو ڪيس آئون T.V جي ڪنهن هيروئن جيان نه چوندس: "نڪري اچ طارق، ان Frustration مان نڪري اچ" بلڪ ڪيس للڪار ڏيندس: ٻچو ان Frustration مان نڪر جو جو گلشن اقبال ڏانهن ويندڙ سڀ دستا تنهنجي انتظار ۾ آهن.

خيرالنساء جعفري

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

پهلي ڏنڊ

الفنسٽن اسٽريٽ ۾ پلڪندي دڪانن پاهران فٽ
ڪيل نفيس بيلجم جي شيشن وارن شوڪيسن ۾ انهن
جي پٺ ۾ سجائي رکيل شو پيسن ڏانهن ڏسندي دل
ٿي چاهيس ته جوڪر بيلجم جي نفيس شيشن کي مڪ
هڪ زوردار مُڪَ هڻي ٽوڙي ڇڏي، ٽڙاس. مُڪَ هڻڻ
سان شيشا ٽٽندا وڃن، ڇن ڇن ڇنن ڇنن، الائجي، بس
دل چاهيس ٿي اڄ الفنسٽن اسٽريٽ جي سمورن دڪانن
جا نفيس شيشا هڪ زوردار مڪ هڻندو پيچندو وڃي،
ٽڙاس، ٽڙاس، تراس: پوءِ ـ ڇن ڇن ڇنن ڇنن ـ سوچي
ٿو: هر هٽرادو سجائي رکيل شئي ٽوڙي پڃي پوري
ڇڏي. سڀ آرٽيفشل، ڏيکاءُ ـ ڪوڙ، مرڪيوري بلبن
هيٺان رنگين سائين بوردن جي روشنيءَ ۾ نجلا ڏيندڙ
چمڪندڙ. هر شيءِ لتل، لڪايل لپين ۾، پنبق. چپ
پرون. ليلهر گلدستي ۾ رکيل بن ڏينهن جي سنگهيل
نوڙي آيل گلن جهڙيون سنهڙيون لڙڪيل ڇاتيون،
اڏاري ٽوڻيءَ ٿي سيٽايل. تنهن مٿان ڇڪي پاتل پلي
بواه بنا ٻانهن جون شرٽس. جينز جون پينٽون، جن
منجهان نظر ايندڙ جسم جي هر لاهي چاڙهي. ننڍي
وڏي گولائي. هر ڪنڍل وڪ سان محسوس ٿيس ٿو.
اجهو ڪي اجهو ٽٽي پوندا، ڇڄي پوندا سڀ بخيا ۽
پوءِ ڪپڙن ۾ قاتل جسم لڙڪي پوندو ڇيلهه ولان.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ڏن مٿان ۽ ڪرنگهي هيٺان. سوچي ٿي ڪورو ٿي
پيو آهي. آڪو ٿو اچيس: آخ- اوڪ.... طبيعت خراب
ٿيندي پيو ڀانئي. گهمندڙن ٽان نظرون هٽائي ٿو
ڇڏي، پريان ويڪري روڊ جي ڪابي پاسي بخارا هوٽل
کان اڳيان ٺهندڙ هماليه جبل جيڏو اوچو ڪو اپارٽمينٽ
يا شايد اسڪائر، ٽنهن هيٺان تغاريون ڍوئيندڙ اوڏڻيون
رنگ برنگي پَٽا ۽ پولڪا پاتل. سانوريون ڀانوريون.
هر فيشن کان وانجهيون. پنهنجي ڏاڏاڻڪي ويس ۾.
وٽيل سٽيل هڏ ڪاٺ بنا ٿنڀي ٽوڻيءَ جي، ڏورا ڪنجيندي
ڪلڪار ڪندي، گول ڦرندڙ ديگ جهڙي مشين جي
وات ۾ بجري ۽ سيمنٽ جون تغاريون ڀيون وجهن.
پاسيس ٿو ڇو اهي معصوم اوڏڻيون تغارين ۾ بجري ۽
سيمنٽ نه پر پنهنجو ننڍ پڇ رت ڪٽي ڏنوانن جي
پيٽ جهڙي مشين ۾ پرٽي رهيون آهن ('ان نيچرل'
شهر ۾ نيچرل وجود ڪهڙا نه عجيب پيا لڳن)؟
هريڪانت جي ڪهاڻي فريادي هيٺئي ٿي هري آڏي اٿس،
عجب ٿو لڳيس. (هيڏين سهڻين عمارتن جي جوڙيندڙ
جو ڪوبه ٺڪاڻو ڪونهي!) سامهون کان هڪ اڇي
رنگ جي عورت ٻلو جينز جي پينٽ ۽ جيڪٽ ۾
ڦاٽل ڪڇ ٿي پتڪڙو ڪاڙهو ڪٿول گوگڙوءَ جهڙو ٻار
ڪنيو سنڌڪ پٺڪ ڪندي اچي. سوچي ٿو:.......! عورت
سندس پرسان مٿي ٿي، هو سندس ڪڇ ٿي ڪمل ٻار
جي پرديل ڪٽي ٿي هلڪي چپٽي هڻي ٿو. منهن ورائي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

پٽ ني نٿو ڏسي پنهنجي ڪهل حرڪت جو ري ايڪشن (جيڪر مان ٻه ايتروئي هجان ها! هڪ خواهش چڙنگائي تيلي جيان چٽنگون ڪڍي وسي ٻي وڃي. مٿين چپ وٽ سور وڌندو پيو پائنئين. ٽڪ پيو محسوس ڪري، ڇٽن ڪلاڪن کان هلندو رهيو آهي. مختلف رستن تان گهٽين مان ٿي، گهر هوندي ٻه. هڪ اصلوڪو، ٻيو ڊفينس سوسائٽي ۾ نهرايل نئون. پراڻي گهر ۾ مائس ٻه پيٽون ۽ ٻيو نمبر ڀاءُ، جو ڪانئس وڏو آهي، رهندا آهن، ۽ نئين گهر ۾ وڏو ڀائس ڀاڄائي ۽ ڀائيٽو رهندو آهي. پر پاڻ هاسٽل ۾ رهندو آهي، ٻه ٻه ويهلا ٻڪ ڪاٽيندي ٻه. اڄ دل گهريس ته پنهنجي اصلوڪي گهر لڙي ويو، ٻيو نمبر ڀائس جيڪو عمر ۾ ڪانئس وڏو ۽ قد ۾ ننڍو آهي، تنهن پيٽس کي ڪٽيو ٻئي، ۽ ڪاريون ٻه ٻڪيون ٻي. ڇڏائڻ جي ڪيائين ته، ڪيس مٿين چپ وٽ ٽڪاءُ ٺونشو وهائي ڪڍيائين، ٺا ـ وات ۾ ڪجهه ڪارو ۽ گرم پرجندو پاسيو هئس. پوءِ الائي ته هن کي کهڙي جهجهڪي چڙهي جو پنهنجي وڏي ڀاءُ کي جهٽ هٿي ڪٿر کان جهليائين. ياد نه اٿس ته ٺونشا هنيا هئائينس يا نه....!! بس گوڙ ٿي ويو هو. پوڙهي مائس، پيٽون، ۽ پاڙي جون عورتون کين ڇهٽي پيون هيون. مائس ويچاري لتن ۾ لتاڙبي رهي هئي. جهڳڙي دوران احساس ٿيو هئس شديد ته، اهو سڀڪجهه غلط ٿي رهيو آهي. ائين ٿيڻ نه کپي. اهو سوچي هٿ ڀاءُ جي ڪٿر

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

تان ڍرا ڪري ڇڏيا هئائين، پر ڀاڻس جا هٿ سندس خشڪ وڏن وارن ۾ ڦيهجندا ٿي ويا جانورن جيان، هن وارن ڪان جهلي سندس ڳاٽي کي مروٽنا پئي ڏنا. ڪوئي ٻه هن جو مروٽجندڙ ڳـاٽـو ڀاڻس جي هٿن مـان آجو ڪرائي نٿي سگهيو، ۽ آخر ٻاڙي ۾ رهندڙ سانوري ڪرسچن ڇوڪري سوئيٽي ڀاڻس جي هٿن ۾ چڪ هنيا هئا ۽ ڀاڻس چرڪ ڀري هن جي وارن مان هٿ ڪڍي ڇڏيا هئا، ۽ سوئيٽي ٺي ڪِچيءَ ۾ ٻانهون وجهي کيس در ڪان ٻاهر وٺي وئي هئي. ٻاهر نڪرندي نڪرندي ڀاڻ سامهون رت جي ٽڪ اڇلي هنيائين ”ٻڙچڪ“- سوئيٽي سندس ڳلي مان ٻانهون ڪڍي سيني مٿان پنهنجي هٿ سان ڪراس ٺاهيو هو. انهن سيني ڳالهين تي ڏک نه ٿيو هئس، نه ئي روئڻ آيو هئس. چاهيو هئائين روئڻ، پر ٽهڪ ڏنائين، ”ها ها ها ها آ.“ هاڻي ته ٽنگن مان سٽ ڪم ٿيندي ٿو ڀانئي. سڄو بدن سور سان ڏاڍجي آيـو آهيس. چپن ڪو چڪيل ٿينٽ. مٿئين چپ تي سور جي چپ جو بار وڌندو پيو ڀاسيس. وڏن اڀين ڇت ٻوڙيل وارن ۾ آڱريون ڦيري وات ۾ پيل چيونگم جهڪو چٻن ڪلاڪن کان چٻاڙي رهيو آهي، ٿنهن کي نه چاهيندي ٻه ٽڪي ٿو ڇڏي: ”نـُو“ ”ڇا ڪجي....؟“ ’ڪيڏانـهـن هلجي....؟‘ سوچن جا سڀ در بند. اڄون ڏي جيئن، هن لاهه شهر جا سمورا ريسٽورنٽ، سمهڪ بار، ڪاڻيجز بند آهن. انهن سيني مان ڪنهن جي به چاهي کيسي ۾ نه

هوندي ائين. جيڪڏهن ڪليل به آهي ته هن لاءِ رکو
هاسٽل جو ڪمرو، جنهن ۾ منگهڻ هاڻي جهولي ڪٽ،
ميرڊون رليون، پنا، پکڙيل ڪتاب ۽ چاليهن واٽس جي
بلب جي مرڻينگهه روشني سندس انتظار ۾ ڇڙ ته، بيزار
ٿي ويل. هيڏي ڦهليل شهر ۾ ڪو به دوست ڪو به ساٿ
ڏڻي نه آهيس. ان جو وڏو ڪارڻ شايد اهو ئي ته، ڳالهائڻ
جو ڍنگ نه ائين، ڊپلوميٽ ۽ اسٽائلش ناهي. سادو سودو.
ڳالهائيندو گهٽ، منجهند وڌيڪ. ڪائيندو گهٽ، سوچيندو
وڌيڪ. دوستن ۾ سيٽ ٿيڻ لاءِ ڊيل ڪارنيگي پڙهائين،
جنهن چيو پئي: ”جنهن سان به ملو، مرڪي ملو. نون
ڪڙيل گلن جهڙي مرڪ پنهنجي چپن تي پکيڙي، ڇو
ته سچي مرڪ چوندي آهي سان توهان جي دوست
آهيان.“ ائين ئي ڪيائين. جنهن سان به مليو مرڪي
مليو، پر موٽ ۾ ڪا به مرڪ نه. شايد هن جي مرڪ
۾ ڪڙيل گلن جهڙي تازاڻ نه هئي. پوءِ به مايوس نه
ٿيو. دل پڌي ڊيل ڪارنيگي کي اڳتي پڙهيائين، جنهن
وري چيو پئي: ”هر ماڻهو جون ڳالهيون غور سان ٻڌو،
۽ دلچسپيءَ جو اظهار ڪيو. اکين، چپن ۽ هٿن سان،
ڪڏهن به ڳالهه ٻڌندي اوٻاسي نه ڏيو.“ ائين به ڪري
ڏٺائين، هر دوست جي ڳالهه، ڪهڙي به ڪکي چونه هجي،
غور سان ٻڌائين. اکين، هٿن، چپن سان دلچسپيءَ جو
اظهار ڪيائين — ۽ ڪڏهن چاهيندي به اوٻاسي نه ڏنائين.
پر آخر ڪيستائين؟؟ دوستي رکي هئائين الهيءَ لاءِ نه،

soorhisindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

تہ دوستن جي بڪواس، ڪوڙ بدوڙ سڀ ٻڌي واڇ ٽيڙي،
۽ پنهنجي من ۾ اٿلون ڪـائيندڙ سونين جهـڙن سچن،
چنبيليءَ جهڙن هڳاءُ ڏيندڙ جذبن جو اظهار بہ نہ ڪري.
پوءِ ڪيس اهو سڀڪجھہ ڪرڻ واهيات ۽ ڪريل لڳو.
هن فيصلو ڪيو: ”ٺيڪ آهي، جيڪڏهن مون کي ڪنهن
ڳالهہ تي ڪِل نہ ايندي تہ ڇو واڇون ڇڪي ڇڪي
چوٽين جيان ڪلان؟ روئڻ نہ اچيم، تہ ڇا لاءِ اکيون
مهٽي مهٽي روئان؟!“ هيل تائين ايترو سو سمجهيو اٿائين،
تہ ٻيا سارو جڳ اونڌو آهي يا پاڻ اڪيلو اونڌو لٽڪايل
اهو ڏينهن ورندي اچوڪو ڏينهن. ڪلهہ چاهيندي بہ، کلي
ناهي سگهندو. واکاڻ ڪرڻ چاهيندي بہ، چُپ رهندو
آهي. مهرباني مڃڻ لاءِ اکر من مان اچلون ڪائي، ڪاڪڙي
۾ اٽڪي واپس ڇپڪ اچي من ۾ ٻهندا آهن. اهو سڀڪجھہ
ڪندي عجيب ۽ ڪوڙو پاسندو اٿس. سوچي ڇڏيو اٿائين
تہ: ”سڀ سچا جذبا من ۾ ئي سونهن. انهيءَ ڪري جو
زبان تي اچي اهي سڀ ڪوڙا ٿيو پون.“ ڇو تہ مڙني
رشتن جي مانجهي جي نڪي ڏور سان پنهنجو لغڙ ڪاٽا
ڪرائي ڇڏيو اٿائين. ڪاٽا ٿيل لغڙ جيان لڏندو لمندو
فٽ پاٿ مٿان هلي رهيو آهي. نہ، شايد ڪم ٿي رهيو
آهي آسمان جي وستن ۾! ٺاهو ڪاڏو اٿائين فٽ پاٿ مٿان
ٺهيل ڳٽر جي دڪي سان. آڱوٺي ۾ سور وري آيو
اٿس. روڊ مٿان ڪارين جي ڦيٿن مان نڪتل چرڙاٽن،
هارڻن جي رنين سان پيهہ وڌي وڌي آهي، وچ رستي مٿان

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

بي پرواهه ٽڪرڙيون ٽيل ڪپڙن ۾ اگهاڙو ٽمندڙ فقير، جنهن جي هڪ اک مان گوشت جو پيرو لڙڪي پيو. پاپام، پام پام. هارنن جا آواز ته چڙهي فقير جي ڪن تي نٿا پون. فقير کي ڏسندي، خيال اچيس ٿو، 'جيڪڏهن مون کي به ڪئنسر ٿي پئي ته؟!' سوچي ٿو: 'مان رت جو ڪئنسر، آنڊي جو ڪئنسر...... ته برداشت ڪري سگهان ٿو، پر جسم مان ايري آيل قبر جهڙي ڪئنسر کي ڪڏهن به برداشت نه ڪندس. ڪوجهي ماڻهوءَ سان همدردي ته ڪري سگهجي ٿي، پر محبت نه، ۽ مون کي ڪنهن به خيراتي همدرديءَ جي ڪائي ا وڙ نه آهي.

مان ان ڪان آپگهات کي اهميت ڏيندس.... موت کان ته ڊپ ٿي نه ٿيندو اٿس. هڪ پيري جڏهن زڪام ٿي پيو هو، ۽ ٿڪ ۾ رت جا ڳاڙها ڳاڙها ذرا ڀاقوت جيان چمڪندي ڏٺا هئائين، ته دهشت ۾ اچي بجاءِ ڏيو آئت آيو هئس: ”ٺيڪ آهي، پاڻ جلدي جان آجي ٿيندي! هونءَ به مون جهڙي جي جڳ کي ضرورت به ڪهڙي آهي.؟“ پر مئو ناهي، جيئرو آهي ۽ فٽ پاٿ مٿان گهلجي رهيو آهي. فقير ڏانهن ڏسندي سموري جسم مان درڙي نڪرندو وڃيس. جهٽڪي سان ڪنڌ ڦيري ٿو ڇڏي. 'بچڙو، ڪوجهو، آسهه.' ڀالڪندي ڀالڪندي ڪنجيل ڪف مان پنهنجون ڪانن جهڙيون ٻانهون هر ڪچيل وک سان پيندولم جان اڳتي پوئتي لڏندي ڏسي

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

شرم پيو محسوس ڪري. هڪ صحتمند ماڻهوءَ جي
وڏڪري ڪرائيءَ ڪي لاشعوري طور ڏسي، ٽڪڙ ۾
ڪف هيٺ ڪري، ٻتي هٽي، هٿ کيسن ۾ وجهي ٿو
ڇڏي. بندر روڊ وٽ پهچي پنهنجي پسند جي هيئر
ڪٽنگ سيلون مٿان نظر پوندي، دل چاهيس ٿي، جيڪر
ايئرڪنڊيشنڊ سيلون ۾ وڃي آرام ڏيندڙ ڪرسيءَ مٿان
ڦاڻ ٿي پئي، ۽ اهو ڇوڪرو جنهن کان هميشه وار
سيٽ ڪرائيندو آهي، تنهن کان وار سيٽ ڪرائي.
جڏهن اهو ڇوڪرو سندس هر ڳالهه تي 'يس سر' ڪندو
آهي، ها ۾ ها ملائيندو آهي، ۽ سندس وارن کي مختلف
قسمن جا شمپو هڻي، آڱرين سان ڇهي ڪندو آهي ته،
من جي سموري وياڪلتا ۽ ڊپريشن فش ڪري گم ٿي
ويندي آهي، ۽ اهو سڄو ڏينهن پاڻ کي هلڪو ۽ خوش
محسوس ڪندو آهي، پر اهو سڀ تڏهن ٿي ٿي سگهي
ٿو جڏهن کيسي ۾ ڪڙڪو هجي. ٻن مهينن کان وٽس
نه ويو آهي. 'پيلا ڏسان نه سهي، ڪهڙو قارون جو خزانو
آ کيسي ۾' خبر هوندي به، کيسي ۾ هٿ وجهي ٻاهر
ڪڍي ٿو، ٻه رپيا ڏهه پيسا ۽ پني ۾ ويڙهيل چيونگم
جو آخري پيس. مايوس ٿي سيلون جي شاندار شيشي
جي در ڏانهن ڏسي ٿو. دل چاهيس ٿي، جيڪر هڪ
زوردار مُڪ هڻي، شيشي جو در ڀڄي ڇڏي ٺڙاس. پوءِ
ڇن ڇن ڇنن.... ! اونهون ساهه ڦڦڙن ۾ ڇڪي پنيءَ ۾
رکيل چيونگم جو آخري پيس وات ۾ وجهي ٿو. وات کوليندي
سور جو شديد احساس، هٿ لائي ڏسي ٿو، مٿيون چپ ڇڄي ويو اٿس.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

'ڏڪ شايد اندرين پاسي لڳو آهي' ڪاٿو ٿو لڳائي. ۽ ڇيونگم چٻاڙڻ ٿو لڳي. ننڍڙي هوندي جڏهن ٻين ٻارن کي پيسٽريون کائيندي، ڪولڊ ڊرنڪ پيئندي، ائسڪريم کائيندي، ڪئنڊا چوسيندي، ڇيونگم چٻاڙيندي ڏسندو هو ته جک ايندا هئس، پر سڪتڻ جيان چپ چٽيندو ڏسي رهجي ويندو هو. هاڻ جڏهن ڪيسي ۾ پيسا هوندا اٿس ته، هڪٻئي مٿان آئسڪريم، ڪوڪ، پيسٽريون، ڪئنڊا ۽ چيونگم وڻندو آهي، پر جيڪڏهن ڪنهن ٻارڙي سندس هٿ ۾ جهليل شيءِ کي سڪتڻ وانگر ڏٺو، ته هڪدم ڪٽي ٻار کي ڏيندو ۽ ٻار جي ڳل تي ٿپي ڏئي چوندو 'ٻي ٻه کپي'!-؟ ائين ڪندي مَن ۾ گدگد ٿيندو آهي. ائين پئسن جو انت آئي، پوءِ ٻکون کائيندو آهي. وک وک ٿڙندو چيونگم ڏندن هيٺان چٻاڙيندو، هڪ خالي ويڪري گهٽيءَ مان لنگهي پيو. اپارٽمينٽ جي گيلرين مان بلبن جي روشني هيٺ روڊ تي جهانئيون پائڻ جي ڪوشش ڪري رهي آهي.

ويران رستي تي هو زور زور سان پنهنجي منهن ڳالهائڻ لڳو آهي: "سڀ رشتا ڪچن ڌاڳن جهڙا، ٽوري ٻه چڪ آڻي ۽ ٽڙڪ. پوءِ سڀڪجهه اوپرو. حرام ٻاڍي .ڏيکاءُ." مادرن سوسائٽيءَ جا اهڙا مادرن مک، جن جي کوپريءَ ۾ ميڇالي بدران فٽ ٽيل آهي- نيو ٽرانڪ ڪمپيوٽر، جيڪو پيار ڪري ٿو ڪار سان، بئنڪ بئلينس سان، بنگلن ۽ اوچي نفيس فرنيچر سان. جيڪي سڀهن ٽا

soorihsindhiadab

Scanned with CamScanner

سليپنگ ٻاز تي ۽ جاڳڻ تائين ”هاڪر جي آواز تي“ — هائي هو اهوئي ڊائلاگ ورجائي ٿو، جنهن کي گهڻو ڪري اڪيلائين ۾ ورجائيندو آهي ۽ ورجائي جذباتي ٿي ويندو آهي: ”ڏس، مان توکي چاهيو آهي، ازل ازل کان، مان توسان محبت ڪئي آهي، هر دور ۾. تون ئي ته منهنجو آئيڊئل آهين، تون ئي ته.... تون، تون.... جا آهين منهنجي ٿرڊ ورلڊ. توکان سواءِ مان اڻ پورو آهيان — مان تو سان پيار ڪريان ٿو، سنڌو ساگر جهڙو اٿاهه ـ اننت! ”مون کي سچائي جي ڪوشش ڪر....“ ڳالهائيندي اکين آڏو ڏنڊ ڇانئجي ويو اٿس، آواز گهگهو ٿي ويو اٿس. ٽپ ٽپ، ٻه ڪوسا ڦڙا ڇپرن جي وٽون مان ڇٽي ڳلن تان ترڪندا، ڪاڏي ۽ ڏانهن وڃڻ لڳا آهن. ”اها“ ڪير آهي؟! اها خبر ڪيس نه ناهي. بس، اڪيلائين ۾ هو ڪيس ياد ڪندو آهي، سڏيندو آهي. چا، ڪڏهن ”هوءَ“ به گهر جي اڱڻ ۾، يا ڪنهن پارڪ جي ڪنڊ ۾ اڪيلي ويهي اداس ٿي ڪيس به سارينديي آهي؟! اونهون ساهه کڻي ٻيهر ڳالهائڻ لڳو آهي: ”سڀ ڪوڙ آهي، بڪواس آهي، جيون جي هر پل جو پل پل. ها.... ايندڙ، گذرندڙ، ۽ گذري ويندڙ هر ساعت ڀر آهي اذيت سان. جيون مٿل آهي، ان ڪتي جهڙو، جيڪو پيل آهي فٽ پاٿ مٿان ٽنگون تيڙيو ڪن ڏينهن کان، پر ڪوبه نڪ تي ڪپڙو ڏئي، ان کي ٽنگ کان گهلي اڇلائي نٿو ڇڏي مٿان. ڪوبه نه،

ميونسپل ڪارپوريشن وارا ٻه ٽه جيون... گندو گٽر، جنهن ۾ انساني ڪونپل ڪلهن جهڙيون خواهشون، آشائون، نراشائون ٻڌجي گند جيان لڙهي رهيون آهن. ۽، ۽ سچ؟ سچ، آن گندي گٽر جي مين هول نان چورائجي ويل لوهي ٻڙا! ان ڪان ٻه وڏو سچ آن گندي گٽر جي ڪاري پاڻيءَ ۾ ترندڙ تازو چاول ٻار، جنهن ڪجهه پل اڳ ساهه ڏنو آهي!" ٻوهه چپ ٿو ٿي وڃي.

اڪيون خشڪ ڦاٽل، دماغ خالي خالي، هلندو ٻيو وڃي بنا آس پاس نهارڻ جي. هلندي دل چاهيس ٿي هٿن ۾ ٽنگن تي ٻوندو ٿي ڪٿي جيان ٻوڪي: ٻوهه- ٻوهه- ٻوهه. يا وڏي ڪا، رڙ ڪري، جنهن سان شهه رگ ٽڙڪ ڪري ٽٽي پئي. يا اليڪٽرڪ پول سان متو هڻي. يا... يا روئي پئي رانيات ڪري، ميلي ۾ گم ٿي ويل ٻار جيان! اوچتو نگاهه اپارٽمينٽ جي ڪنڌ وٽ لوهي ڪتي مٿان پئي ٿي، جيڪو اڳين ٽنگن مٿان ڪنڌ رکي اکيون ٻوٽي، چپ ڪيڪي سهڪي پيو. هو آهستي آهستي وک وک کڻندو ڪتي ڀرسان وڃي رهيو آهي. ڪتو سندس پيرن جي ٺڙڪي ٿي ڪن ڪوٺا ڪري چرڪ ڀري ٿو ۽ ڪونڪات ڪندي ڀڄڻ لڳو آهي، اؤ اؤ اؤ. ڪانئس ٻه چرڪ نڪري ويو آهي. پاڻ کي ٻه ان وقت زماني جي چرڪائل لوهي ڪتي جهڙو پيو محسوس ڪري. انهن محسوس ڪندي ڪتي سان همدردي تيز ٿي وڃيس ٿي. ۽ ڪتي کي

ٻچڪاري ٿو: 'نو نو ماھ ڏيڍر، آئي ايـم يور فرينڊ.'
بليومي. ڪرآن، ڪرآن ماھ بواھ....' ۽ سيٽي وڄائي
ڪئي کي پنھنجي دوستيءَ جو چڙ ته يقين پيو ڏياري.
اوچتو، ڪھٽيءَ جي ڪنڊ مان ماڻھو نڪري ٿو، جنھن
کي ڏسي ڇرڪ ڏو نڪري وڃيس، شرم ٿو محسوس
ڪري، ان اينڊڙ ماڻھوءَ ڪان: 'ڇا سوچيندو ھوندو!؟'
ماڻھو سندس پرسان لنگھي ٿو، عجيب انداز ۾
گھوريندو! ڇپن جي ڇڪيل ڪنڊن مٿان ٿھليل آھيس
ڪونين جھڙي، نه ھضم ٿيندڙ مرڪ. وڌيڪ شرم پيو
محسوس ڪري ۽ شرم لڪائڻ خاطر ماڻھوءَ کي ڏسي
ڪلي ٿو پٺي واڇون ٽيڙي، پر گھوريندڙ جي چپن تان
مرڪ به غائب ٿي وئي آھي ۽ ھو گھورڻ بجاءِ ھراسجي
ويو آھي. پاڻ کي پوڪ پيو محسوس ڪري. ڪجھ
به نه سمجھي، سوٽ جي کيسن ۾ ھٿ وجھي، ڪلھن
کي لوڏي ھلڻ لڳي ٿو، ٽڪڙو ٽڪڙو، چڙ ته ڪجھ
ٿيو ئي نه ھو: پر من ئي من ۾ پاڻ کي نندي ٿو.
پنھنجي ان حرڪت تان....'ته آخر ڪاڏي وڃان....؟''
ڏڦيندس سوسائٽيءَ ۾ رھندڙ وڏي ڀاءُ جو خيال ٿو اچيس:
'ادا وڏي جي گھر وڃان؟' 'ھا، ادا جي گھر ٿو
وڃان!'. 'پر ڇا وڃي ڪندس....اتي ته ويتر اڙجي
ويندس. جيڪڏھن جاني نه ھجي ته اصل نه وڃان؟....
''وڃان ٿو!'' ڀائٽي جو خيال اينڊي ئي ڀاءُ جي گھر
ڏانھن ھلڻ لڳو آھي. ٽڪل ٽڪل، ھلندي اڃا به پڌ

تر ۾ آهي، وڃڻ ۾ نه، وڃڻ جي ڪن ۾ ڦيرائيون پائيندڙ. چار - پنج وکون کڻي، وري بيهي رهيو آهي. پاڻي جي محبت مٿان ڀاڄائيءَ جو رعب ڇانئجي ويو آهيس. ’ڇا وڃي ڪندس!!! آٽ، هوءَ منهنجي ڀاڄائي. گهر جو در ٽپيندس ۽ مون تي نظر پوندي ته ئي گلاب جهڙي مک مٿان ڪيڪٽس ڦٽي ايندس ’ڇڻ پٽس جو گهر آهي.....‘ ”جنهن ڏينهن به ويو آهيان، جي اڳ ۾ گوشت چڙهيل هوندو ته، منهنجي سامهون سيٽين کي رس جا جهڙ تار ڪري ڏيندي. پاڻ وري ٻه-چار گره رات جي سڪل مانيءَ جا ڀڙڪائي ڇڏيندي آهي- ۽ جيڪڏهن منهنجي هوندي ئي مانيءَ جو ٽائيم هوندو ته، فرج ۾ رکيل گوشت هوندي به دال جي ديگ ڀڙڪائي لاهيندي. ڊارين، چالاڪ، سيلفش. جيتري دير مان جانيءَ سان ڳالهيون ڪندس ۽ جاني ڳالهين ۾ دلچسپي وٺندو، اوترو ئي هو بور. ڳالهه ڳالهه تي پٽي جاني غريب کي چڙهيندي. ۽ پاڻ جڏهن امان وٽ ايندي آهي ته، امان ان ڏينهن دال بدران گوشت رڌيندي، جي مڇي چوندس ته مڇي تري سڄي ڪٽي سامهون رکنديس. گهور پئي ويندس.... ويچاري امڙ!؟“ ماءُ مٿان ڪهل پئي اچيس. ’مون کي وڃڻ گهرجي، آخر منهنجو وڏو ڀاءُ آهي، پيءُ جي جاءِ تي. پلا ادا ويچارو به ڇا ڪري؟ هو نه گهٽو ٿو چاهي، سمجهي به سمجهه ٿو. آخر ڪنهن سان ڦٽائي؟“ – ’نه بابا،

اصل نه وڇان. جت وهندس، آت اصل ڪنئور هٽي وڃڻو پوندم ٿورو به ڇريس ۽ ٻاڇاڻيءَ کي شڪ پيو ته پيٽي اکيون مون ۾ اٽڪائي ڇڏينديءَ. ڇو مون ڪجهه چورائو پئي.... ٻلا اهڙي گهر ۾ وڃي ڇا ڪجي، جت.... وڏيڪ سوچي نٿو سگهي. ڇيونگم رڪي رکي ڇباڙي پيو. مٿي ۾ به ڪجهه سور جي ڇڪ وڌندي پيو پائنئين، دل ته چاهيس ٿي، اٿي ٿي ڏاڪر جي ڪاري ٿڌي ٻٽي مٿان اونڌو ٿي، هٿ پير پکيڙي اکيون پوٽي ٿڌي ڌرتيءَ جو سڪون ڏيندڙ احساس مائي: ’ها- اسان جهڙا ويچارا ان ڪان وڌ ٻي ڪهڙي عياشي ڪندا، ڀاڪري سگهن ٿا؟‘ ٻيهر موٽ ڪائي گورا قبرستان ڏانهن هلڻ لڳو آهي. اسڪوٽر، رڪشا، ڪارون. جيڪا به سندس پرسان ڦرڙات ڪري مٿي ٿي، هو سوچي ٿو: هوا ۾ آڏامي فلائنگ ڪڪ هٽي ڪيڏين. سندس ٻٽي لتون اينڌڙ ڪار جي ونڊ اسڪرين ۾ لڳن، ٺڙاس. ۽ ڇن ڇنن....! هر لنگهندڙ ڪار، اسڪوٽر، رڪشا- جيترا پيرا به سندس پر مان لنگهن ٿا، اوترائي پيرا ساڳيو خيال گهوماٽيون ٿو ڪائي، اوترا پيرا هو خيالن ئي خيالن ۾ لنگهندڙ گاڏين جا ونڊ اسڪرين ڀڃي ٺوڇڏي فلائنگ ڪڪ هٽي سلو موشن ۾. رستي تان هاڻ ڇڙوڇڙ گاڏيون اچي ۽ وڃي رهيون آهن، چوڪ وٽ پولس مين به غائب آهي. رستو پار ڪندي ٻاڙ ٿو محسوس ڪري: ’سگريٽ پيئجي‘ پاڻ کي خيالن ۾

سگريٽ جا سوٽا هڻندي ڏو ڏسي. ۽ انهن ڏو پاسوس چئن سموري فرسٽريشن ۽ ڊپريشن دونهين ۾ وڃجي سڃجي نهاڻين ۽ مان نڪري هوا ۾ گم ٿيندي وڃي. سوچي ٿو: ’پر.... مان ته، اڄ ڏاڍهن سگريٽ ناهي ڇڪي‘؟! مون کي ته....سگريٽ ڏني ناهي وڻندي!! ڪل ايندي اٿم سگريٽ ڇڪيندڙ مٿان؟! ’پر اڄ، نه چاهيندي به....دل چاهي ٿي، سگريٽ لاءِ، مارفيا هڻائڻ لاءِ. ۽ ڪوڊين جي سڄي شيشي غٽ ڪري پيئڻ لاءِ. ها اهو سڀ ڪجهه، وابرائڻ ڪان پوءِ ماڻهو ماڻين ٿا ڪجهه گهڙين جو ڪوڙو سهارو، ڪوڙي سيٽسفيڪشن، آرام آنند. ان لاءِ ته ماڻهوءَ جو ماڻهو تي وشواش ناهي، نڌهڻي ته....! مون جنم ورتو ٿي هن يوميءَ تي آهي ڏکڏسڻ لاءِ. اڪيلو رهڻ لاءِ آهي، ۽.... پر نه.... هن يوميءَ تي ڏک ڏسڻ لاءِ جنم نه ورتو آهي، پر دک جي ديوتا ٻنجڻ جو.... اسان سڀ بيمار آهيون. پر ظاهر نٿا ڪريون. هيپو ڪريٽ-منافق-مها.... اسان پنهنجي اندر ۾ ڀڙڪندڙ، رجهندڙ آس کي، غمن کي انهن ٻين جي نظرن کان لڪايون ٿا، جيئن بوٽ اندران ڦاٽل صفا ڇڄي ويل جورابن کي. جيڪي ڇڳل هوندي به اسان کي پيارا آهن، فقط انهيءَ ڪري جو اسان ۾ نئون جورابن خريد ڪرڻ جي سگهه ناهي. ۽ انهيءَ ڪري اسان دکن جي يا دک اسان جي جند نٿا ڇڏين، ڇو ته اسان نون جورابن جهڙيون رنگين لاسٽڪ خوشيون

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ماڻھن کان مجبور آھيوڙا، فٽ پاٿ ڇڏي روڊ جي پاسي ۾ ھلڻ لڳو آھي. ڪڏھن ڪڏھن ڪا، ڪار ڦرڙاٽ ڪندي اوندھہ ۾ گم ٿي ٿي وڃي. بند ٿيل دڪانن جي دڪڻن تي فقير ۽ بي-گھر ستا پيا آھن. ھو ھڪ گھٽيءَ ۾ لڙي وڃي ٿو. سامھون ھڪ مائي ساڙھيءَ ۾ ويڙھيل اچي پئي. اڌڙوٽ. شايد پارٽ ٽائيم جا ختم ڪيون گھر پئي وڃي. سوچي ٿو، ڏانھس وڌي چئي: 'سائينءَ پنھنجي قيمتي وقت مان ڪي گھڙيون ميڙائي مون کي ڏي. مان توکي ڳالھيون ٻڌايان. تون مونکي ٻڌ. ۽ پوءِ مان توکي ٻڌائي جڳ جون ڳالھيون، روئي پوان تنھنجي ھنج ۾ مک لڪائي.' ھوءَ سندس پر مان متي ٿي. ھي ڏانھس وڌي ٿو ھٿ پڪيڙي. ھوءَ مڇي وڃي آھي ماڻدي جان. سڱھن ۾ سوڄ وجھي، تارا ڦوٽاري، گھوري ڏسيس ٿي. ھي ھيسجي سسي ويو آھي. ڏکي ھٿ ٻوٽي ھٽائي، تڙندو ٽاپڙجندو تکو ھلڻ جي ٿو ڪري.... ھاڻي ھو ذري گھٽ ڊڪڻ لڳو آھي.... لڳيس ٿو ڄڻ ھاسٽل جو ڪمرو ڪيس ڳِڇڻ لاءِ پيلن ڏندن وارو وات کوليو بيٺو آھي. ڪري پوندو، ڪنھن ٻ، اينڊڙ گھڙيءَ ۾. سھاري جي شديد ضرورت محسوس ڪري ٿو. سيٽفيڪشن ماڻڻ لاءِ. نارمل ٿيڻ لاءِ. "سگريٽ ڇڪيان"... ڇڪي تہ ڏسان، ڪجھہ تہ ھوندس، تڏھن تہ سڀ ڇڪين ٿا. سياستدانن کان پورھيت تائين. سائنسدان کان فوٽ پاٿي موالي تائين. مان ٻہ تہ

انهن مان آهيان، اچ مان ٻه ڇڪي ڏسان!- پر ـــ پر هي، ڇا ملندو-؟ هاسٽل وڃان،؟! منگهن هاٿي جهولي کٽ، ميريون رليون، ٽريل پڪڙيل ڪتاب، ڪاغذ، ڇالهن وولٽ جي مرڪيٽنگ هنڌيي روشني چوڌاسي پکڙجندڙ پاسيس تي. پهلي پهلي فرسٽريشن سندس بند ڪمري ۾ پيل سامان مان وڪڙ ڪائي، سندس ڪمري جي بند ٿيل در جي وٿين مان وڃي سنجي وڏندي پٺي اچي. ڀريان هاسٽل جي ڪاريڊور ۾. پوءِ هوريان هوريان سڄو شهر ويڙهيو ٿو وڃي، سندس ڪمري مان نڪتل فرسٽريشن جي پهلي پهلي ڏنڊ ۾.

—

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

آدم - سمنڊ - خوشبو

آدم سمنڊ ڏانهن ڪلمندڙ درياءَ کان ٻاهر اندرين ڏانهن ڏسندي ڪم ٿيل نوع مان چيو:

"هي ڪائنات هڪ وڏو سرڪل آهي خوشبو. اهڙو سرڪل جنهنجو ڪوبه ڇيڙو ناهي، ۽ ان کان پوءِ ٻيا سرڪلز شروع ٿين ٿا. ننڍا، تنهن کان ننڍا. تنهن کان به ننڍا ۽ اهڙن سرڪلز جو نه ختم ٿيندڙ هڪ سلسلو آهي."

آدم، ڪنڌ کي پاسيرو ڪري ٿونڀيون بانس جي لڪڙي مان ٺهيل درياءَ مٿان رکي ٿورو اڳتي جهڪي تمام پريان کان نظر ايندڙ روشنين ڏانهن ڏٺو جيڪي سيمي سرڪل ۾ ائين لمڪيون پئي، جيئن ڏياريءَ رات ڪنهن ابهم ڪنيا جي ڪنول ترياءَ مٿان رکيل وشال ٿالهه جي ڪنارن تي، قطار ۾ سجايل اکيون چمڪيندڙ ڏيا. آدم روشنين کي تڪيندي جهيڻي آواز ۾ چيو: "ڪائنات جي وڏي سرڪل کان پوءِ ٻيا جيڪي ٻه سرڪلز شروع ٿين ٿا، سي سڀ ئي هٿرادو جوڙيا ويا آهن، جيڪو آخري سرڪل آهي نه؟ ان ۾ مان قائل آهيان. نه سمهي ٿو سگهان، نه گهمي. ۽ خوشبو جڏهن ٻئي تون مون کان پري هلي ويندي آهين: نه منهنجو ساهه ٻوساٽبو ويندو آهي."

آدم، ائين چوندي پنهنجي پير ۾ بيٺل پاڻ کان ڇهه انچ ننڍي مگر بيحد معصوم ڇوڪريءَ ڏانهن جهڪندي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

سندس مک آڏو پنهنجو مک رکجهه سونن جي مفاصلي
تي آڻي بيهاري ڇڏيو. خوشبو پنهنجا سنهين فريمن
واري نظر جي عينڪ پٺيان ڇهڪندڙ نيڻن، آدم جي
نيڻن ۾ اٽڪائي ڇڏيا. ان وقت هنن ٻنهين کي محسوس
ٿيو ڄڻ چوڌس خلائن ۾ ڪنهن جلترنگ تي ڪا مڌر
ڌن ڇيڙي ڇڏي هجي. خوشبو آدم جي اکين ۾
ڏسندي ڏسندي پنهنجن سنهڙن ياقوتي چپن جي ڪنڊن
کي ڇڪي مرڪي ڏنو ۽ مرڪ، خوشبو جي چپن جي
ڪنڊن تان ٿڙهاجي هوا ۾ سرهاڻ بڻجي پکڙجي وئي.
هو ٻئي ڪيتري ڪِن هڪ ٻئي جي اکين جي آڪاس
مٿان هوريان هوريان آڏامندا رهيا. مٿي. اڃان مٿي، ۽
اڃان به مٿي. سمنڊ جي لهرن جو هلڪو گوڙ ڇٽو
تي وڌو آهي.

خوشبو کي لهرن جو هلڪو هلڪو گوڙ ڪنهن
سلو ڊانس جي ردم جهڙو ٿي جهولائيندڙ محسوس
ٿيڻ لڳو آهي.

خوشبو جون ٻئي ٻانهون آدم جي ڇيلهه ۾
انگور جي ول جيان ويڙهجي ويون! ۽ آدم جا ٻئي
هٿ خوشبو جي (V) شيپ وارن ۾ پيهجا ويا، پوءِ
آدم هوريان هوريان پنهنجو نڪ هن جي نڪ مٿان رکي
هڪ اونهون ساهه کنيو. اهڙو ئي گرم جهڙا ڪنهن
نئين نڪوري، ڇوريءَ جي پهرين پيار جا پريم پتر-
ساهه، ٻنهين جي چپن ۾ ڪاڏيءَ مان ٻٽيل ننڍڙي خلا

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ماٺ ترڪندو هيٺ خوشبو جي ڪلهل گلي واري قميص ۾ اندر گم ٿي ويو.

آدم، بيحد هلڪي آواز ۾ چيو: سچ جڏهن ٻڌون مون ڪان ٻري هلي ويندي آهين پائيندو آهيان. سڀ دائرا سرڪندا. سوڙهـا ٿيندا هجن. نـه چاڻان ڪڏهن انهن سرڪندڙ پنهنجي چوڦير سوڙهن ٿيندڙن دائرن ڪان جان آجي ڪرائي لاءِ وڙهندي وڙهندي ماٺ بيهوش ٿي ويندو آهيان. هو ائين خوشبو جي نڪ مٿان پنهنجو نڪ رکي سندس ساگر نيڻن ۾ ترندو رهيو. ڪن رکي آدم وري چـيو: "خـوشبو — واقعـي تـون منهنجو آڪسيجن آهين."—

"سچي" —؟ خوشبو پگهريل آواز ۾ پڇيو.

"هوزاونهه" آدم خوشبوءَ جي اکين مان رستا ٺاهيندو چپن سندس من نگر جون گهٽيون گهمندي هڪ ڏگهي هونڪار ڪندي چپن جي وچ واري رهيل اسپيس کي به ختم ڪري ڇڏيو. هو ٻئي ڪا مهل هڪ ٻئي کي نه ڏسي سگهيا. فقط گرم ساهه هئا ۽ سمنڊ جو هلڪو گوڙ. ٺيڪ انهيءَ ويل تمام پريان ڪان ڪنهن وڏي جهاز بگل وڄايو— بغل جو پوائنٽو آواز هر طرف ڊوڙون پائي گم ٿي ويو. آدم کي محسوس ٿيو ڄڻ بگل جو آواز سندن حرڪت مٿان احتجاج ڪندڙ ڪو وڏي عمر جو شخص هجي.

خـوشبو ڇتوڙ نموني آدم جـي ڇولهه مان هٿ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ڪيڏي سنڌس وارن ۾ پيهي ڪيس پاڻ کان الڳ ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي. ۽ آدم جواب ۾ پنهنجا هٿ خوشبو جي وارن ۾ وڌيڪ مضبوطي سان پيهي سنڌس مک کي وڌيڪ ملائي ڇـڏيو. پنهنجن ۾ ڪـجهه پل بـي انتـها چڪتاڻ ٿيندي رهي، ۽ پوءِ خوشبو پنهنجا هٿ آدم جي وارن مان ڪيڏي سنڌس ڇـپاهه ۾ هلڪي هلڪي ڪتڪتائي ڪئي. هو ڇرڪ ڀري ڪائنس هڪدم پري هٽي ويو.

”بي ايماني“ آدم احتجاج ڪندي چيو. خوشبو نڪ جي چوٽيءَ وٽ سرڪي آيل چشمي کـي ساڄي هٿ سان ٺڪس ڪندي منهن دريءَ کان ٻاهر ڪيڏي ڏکها ڏکها ساهه کڻندي چيو: ”ڪنهن ڏينهن تون مون کي ماري ڇڏيندين!“

”ڪيئن!؟“ـ آدم کلندي پڇيو.

”اڃان به مون کان تو پڇين!!؟“ مون تو کي جهليو آهـي نـه؟

”آدم، مون تو کي جهليو آهي نه، ته مونکي ايڏيون ڏکيون هڻيون نه ڏيندو ڪر.“ خوشبو ٻاهر خلائن ۾ تڪيندي چيـو. هـو ٻئي وري شانت شانت وستن ۾ گهوريندا رهيا ڪي ڪڻ. ڪي پل ـ ۽ پوءِ آدم هلڪي آواز ۾ چيو:

”خوشبو.“

”هون“

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

”هيڏانهن ڏس“

”نہ“

”چو“

”مونکي لڳندو آهي تنهنجيون اکيون مون کان ڪجهہ ڳهرنديون هجن.“

”آدم کان هڪ ڊگهو ساهہ نڪري ويو. هو چپ چاپ دريءَ کان ٻاهر سپنن سمان ڏيک ڏسندا رهيا۔ ڪجهہ دير ڪانپوءِ خوشبو جي سانت جي ساگر ۾ لفظن جو پٿر اڇلايو.“

”ائي“۔

”ڇا“

”تون جڏهن بہ منهنجن وارن کي پڪڙي مون مٿان جهڪندو آهين نہ؟.... ان ويل منهنجي دل چاهيندي آهي مان توکي تنهنجن وارن کان جهلي ٻانهن کان پري هٽائي ڇڏيان—. ۽ تون وڏيڪ مضبوطي سان منهنجن وارن کي جهلي مونکي پنهنجي وڌيڪ ويجهو آڻي ڇڏين— آدم، منهنجي دل چاهيندي آهي مان توکي ڪجهہ بہ آرام سان ڪرڻ نہ ڏيان“۔

”اون هون؟!“ آدم سندس ڳالهہ، ٻڌي هلڪي هونڪار سان ڳڌ ڪنڌ بہ لوڏيو ۽ وري ساههون سمنڊ ڏانهن ڏسڻ لڳو.

”مان ائين ڇو چاهيندي آهيان؟“ خوشبو ڪنڌ مٿي ڪري آدم ڏانهن ڏٺو. ۽ آدم ڪنڌ هيٺ ڪري سندس

Scanned with CamScanner

اڪمن ۾ ڏسندي هڪ ڊگهو ساهه کنيو ۽ مرڪندي چيو:
"فقط انهيءَ لاءِ جو مان به ائين ٿي چاهيندو آهيان، سڀ ڪجهه زوري" "پر، اسان ائين ڇو ٿا چاهيون؟!"

خوشبو ڪجهه پريشان ٿيندي پڇيو.

تڏهن آدم هن کي چيو: "ڪوبه، ماڻهو جڏهن عمر جو ڪُجهه حصو ڪنهن شيءِ کان پري رکيو ويندو آهي ته ائين ٿي ٿيندو آهي بکيو ماني ڪاڻ وقت ڪڏهن به هٿ ناهي ڊوڙيندو خوشبو. شايد بک ڪانئس سڀ وساري ڇڏيندي آهي"!

"ها آ سچ به مان به اهو ڪجهه چاهيندي آهيان."

"ڇا"؟!

"ٻنا هٿ ڊوڙڻ جي ماني ڪاڻ- انهيءَ لاءِ جو، آن ڪاڻ واري وٽ هٿ ڊوڙڻ کان وڌيڪ اهميت ڪاڻ جي هوندي آهي!" هوڻي هڪ ٻئي ڏانهن ڏسي مرڪي ٿا پون. هاڻ ته چنڊ به آڪاس ني ڪڙي پيو آهي. سمنڊ جون لهرون چنڊ جي روشني ۾ ائين ٿيون لڳن ڄڻ حسين نارين جا ڊرنب هڪ ٻئي جي اڳلاٽ جهڙين ڪماني دار چهلن ۾ ڪتڪتايون ڪندا هڪ ٻي ٻئي ڏانهن ڊوڙندا هجن.

آدم لهرن ڏانهن ڏسندي لفظ لفظ ٻڌڪيو: "منهنجي، هٿ ۾ ڪوبه پٿر ڪونهي"—؟؟ خوشبو ڪانئس ملي جو مطلب پڇڻ ضروري نه ٿي سمجهي. ڪيس خبر آهي ته، آدم اهڙا جملا اڪثر ورجائيندو آهي جنهنجو ڪوبه

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

مطلب نہ هوندو آهي.

”ايءَ، ٻڌ!“ خوشبو کي چئي ڪجهہ ياد اچي ويو ”ٻڌاءِ.“——

”مان جڏهن توکان موڪلائي ٻاهر نڪرندي آهيان نہ، تہ گهٽيءَ ۾ بيٺل سيئي ماڻهو مونکي عجيب نگاهن سان ڏسندا آهن ڄڻ مان، ڄڻ مان پنهنجو لباس تو وٽ وساري آئي هجان.“

”ها، خوشبو، ائين ٿيڻ بہ گهرجي. هت تہ ڪو پنهنجي مرضيءَ سان روڊ مٿان جهونگاري بہ ناهي سگهندو. جت ڪوبہ هائيڊ پارڪ نہ هوندو آهي. ات ماڻهو پنهنجين نفرتن جو اظهار سرڪاري آفيسن، هوٽلن، اسڪولن، ۽ شهر جي سئنيمائن جي بيت الخلا جي ڀتين مٿان ڪندا آهن، ۽ پيار جو اظهار ڪرڻ لاءِ پاڙي جي ڀتين ۽ شهر جي بس اسٽاپن جي ديوارن مٿان اکرن سان ٻريم پتر لکي ڪندا آهن.“ آدم بيحد گهنڀيرتا مان ڳالهائيندي سانت ٿي پنهنجين وڏين مڇين جي ٻچڙين کي زبان سان ڏندن وچ ۾ ڏئي چڏيائين، هو ائين ئـي ڪجهہ دير پنهنجين مڇين جي ٻچڙين کي ڏندن ۾ اٽڪائي سوچيندو رهيو. ۽ پوءِ هڪ لفظ تي زور ڏئي ڳالهائڻ لڳو:

”ٻڌ خوشبو، ائين ڇو ٿي سگهي؟“

”ڪيئن؟“

”ڪنهن بہ گهر کي ڪوبہ دروازو نہ هجي، ڪوئي بہ، جڏهن بہ، جنهن سان بہ ملڻ چاهي ملي پوري آزاديءَ

سان. جڏهن ڪو منهن اگهڻ چاهي ٿو، ته ٻنا ڪنهن ٻئي جي ٻنا ڪنهن رڪ رڪاءَ جي، ڪنهن ڪان به رومال وٺي منهن اگهي، يا رستي هلندي ڪنهن سان به پنهنجن جيان ڳالهائي سگهي، ڪوئي به ڪنهن لاءِ اجنبي نه هجي؟!...."

"خوشبو، اسان چاهيندي به ڪنهن کان رومال ڇو نه گهري سگهندا آهيون.؟ ڇو نه رستي هلندي ڪنهن اجنبيءَ سان مرڪي ڳالهائڻ چاهيندي به، نه ڳالهائيندا آهيون.... ۽ جڏهن ڪوئي ٿوري سچائي سان ايري ايندو آهي ته، اسان سڀ گڏجي طوفان ٻڌجي ان اسري ايندڙ کي اکوڙي ڦٽو ڪندا آهيون؟ ۽ اکوڙي خوش ٿيا لاءِ ٿيندا آهيون!!...."

آدم ڳالهائيندي ڪجهه دير ماٺ ٿي هڪ ڊگهو ساهه کڻي اکيون ٻوٽي ڇڏيون. خوشبو کي لڳو ڄڻ هو بلڪل اڪيلو هو. ۽ اڪيلائي ۾ پاڻ سان ڳالهائي رهيو هو. ڪجهه پلن ڪانپوءِ هن ٻيهر اکيون کوليون ۽ آڪاش ۾ چنڊ ڏانهن ڏسندي هوريان چوڻ لڳو!

"اسان پنهنجن گهرن جون ديوارون ته وڏيون ڪرائي ڇڏيندا آهيون. ۽ گهرن جي ٻاهرين درن کي ته مضبوط انجيسيون ۽ ڇپر لڳرائي ڇڏيندا آهيون. پر پاڻ سدائين ٻين جي گهرن جي دروازن جي سير مان جهاتيون پائيندا آهيون. ۽ خيالن ئي خيالن ۾ پراون گهرن جي غسل خانن ۾ گهڙڻ لاءِ سوچي لسٽ ونندا آهيون. آخر-

soorthsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ائين چو ٽهندو آهي، خوشبو؟!“— ”نون آهين ٿي چريو، هميشه ابتو سوچيندو آهين.“

خوشبو هميشه جيان ڪيس ساڳيا جملا چيا ۽ ٿهڪ ڏيئي کلي پئي، پوءِ بانس جي لڪڙي مان هڪ سنهي ڇيٽ پٽي آدم جـي وڏين مڇن مٿان هوريان هوريان ڦيرائيندي پنهنجي سنهين ڪمانن واري نظر جي چشمي پٺيان وشال نيڻ سندس منهن ۾ اٽڪائي مرڪڻ لڳي.

ٻاهران ڪنهن زوم سان ڪناري ڏانهن پٿر اڇلايو آهي.

هڪ چڱي چٻاڪي سان پٿر سمنڊ ۾ ڪريو آهي. ۽ ڪناري مٿان وهنل اڇا پکي رڙيون ڪـري هوا ۾ آڏا ابتا رستا ٺاهي اڏامي رهيا آهن. آدم پکين کي هوا ۾ ٻيوما هڻندي ڏسـي پڇڪيو: ”منهنجي هٿ ۾ ڪوبه پٿر ڪونهي.“

خوشبو پرس مان سگريٽ جو پئڪيٽ ڪڍي هڪ سگريٽ پنهنجين ڳـاڙهن چپن جـي ڪمانن ۾ ڪشي، ماچيس ڪڍي نيلي ٻاري سگريٽ دکـائي، هڪ ڊگهو ڪش هڻي، ڦوڪ ڏئي نيلي وسائي ٻـاهر اڇلي ڇڏيائين. پوءِ ساڄي هٿ جي سنهين ڊگهين آڱريـن ۾ سگريٽ جهلي کاٻي هٿ سان پرس جي زپ کولي چيونگم ڪڍي آدم ڏانهن وڌايائين. ”نه!“

”چو“ خوشبو چو جي (و) تي زور ڏئي عجب مان پڇي ٿي.

”مان ٻه اڄ سگريٽ پيئندس.“

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

پر تون تہ هميشہ ڇيونگم ڪائيندو آهين.“

آدم خوشبو جي سوال جو ڪوبہ جواب نہ ڏنو، هڪ ڊگهو ساهہ کڻي خوشبو کي گهورڻ لڳو.

”ڇڏيو، هي تہ وٺ پلا!“

هوءَ عجيب بيزاري مان چئيس ٿي، آدم سندس ٺري ٺاڻ ڇيونگم کڻي ٿو ۽ پوءِ پرس مان سگريٽ جو پئڪيٽ ڪڍي هڪ سگريٽ دکائي ٿو، چار ڊگها ڪش هڻي آسمان جي اونديري هوٽ آخري پڇيل ڏوما هڻندڙ پکي ڏانهن ڏسڻ ٿو لڳي، خوشبو جي مک تي ٺڪ جا تاثر اڀري آيا آهن. هوءَ بيحد ٿڪالي ٿڪائي انداز ۾ چئي ٿي:

”(اڏيءَ) پوءِ تو ايندڙ وقت لاءِ ڇا سوچيو آهي.“

آدم سندس جملي تي هلڪو چرڪ ڀري ڏانهس ڏٺو ۽ مرڪي پيو، هو ڪا مهل کيس مرڪي ڏسندو رهيو ۽ مرڪندي چيائين:

”مونکي خبر آهي خوشبو تہ هر ايندڙ وقت ڪنهن نہ ڪنهن دک کي ڏندا پيڙيون هنيو پاڻ سان گڏ وٺيو پيو اچي.“ هو ڪن رکي وري ڳالهائي ٿو: ”مون هميشہ ايندڙ ڏک لاءِ ئي سوچيو آهي خوشبو، نہ ايندڙ سک لاءِ!“

”۽ مون هميشہ ايندڙ سک لاءِ سوچيو آهي“ خوشبو پريان ڪيان نظر ايندڙ ٽمڪندڙ روشنين ڏانهن ڏسندي اميد ڀريل آواز ۾ چيو.

آدم جي من مان هڪ گهرو ساهہ گهوماٽيون کائي

soorhsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

خلائن ۾ ڪم تي ويو. ”تو ۾، ۽ مون ۾ اهوئي تہ وڏو ڪنٽراسٽ آهي خوشبوا!“

”ڪهڙو؟!“

”اهو ئي تہ تو هميشه سياستدانن جيان سوچيو آهي. ۽ مون هميشه ڪلاڪارن وانگر-ها، خوشبو-ڪلاڪار هميشه ايندڙ ڏڪ لاءِ سوچيندو آهي. ۽ سياستدان هميشه ايندڙ سک جا سپنا ڏسندو آهي.“

”تہ آدم اڻين ناهي، مان حقيقت ۾ هڪ عورت آهيان. ۽ ايندڙ وقت جي ماءُ ۽ فقط انهيءَ لاءِ، مان هميشه سک جا سپنا اڻيا آهن.“

”ها آ“ آدم (ها، جي الف تي زور ڏيندي پنهنجي ساڄي هٿ جون آڱريون اکين مٿان پکيڙي ڪنڌ نوائي ڇڏيو، سمنڊ جو گوڙ هوريان هوريان تکو ٿيندو پئي ويو. ڇڻ سلو ڊانس جي ردم واري موسيقي ۾ تڪائي اچي رهي هئي-!

”اي-“ خوشبو ڇڻ آدم کي جاڳائيندي چيو:

”هون؟“ آدم اکين تان هٿ هٽائي ڇڏيا.

”تون آخر ڪيسين جهازن جي لنگرن جا رسا جوڙيندي پنهنجي ماهاڻي زندگي کي ايڏي سستي نموني وڃائيندو رهندين؟“

”جيسين هٿن ۾ سگهہ آهي.“

”چريو آهين تون.“

Scanned with CamScanner

"ها، توکي نہ سڌ آهي ٿي."

"آخر- تون نوڪري ڇو نہ ٿو ڪرين-"

"ڪمي هئم."

"هـا، مونکي خبر آهـي." خوشبو اڌ ۾ ڪيس ڪٽيندي چيس:

"هنن نوڪرن ڇانهيون ڊورايون هيون. توکي ڇيڪ ڪيش ڪرائڻ لاءِ ڏنا هئائون توکي — توکي، ڇيو هئائون اسانجي گهر جي دروازن کي اچي وائيٽ واش ڪر- ع، ۽ ڪلارڪ ڪڏهن بہ پٽيوالا نہ ٿيندا آهن. ائين ٿي نہ؟!...."

آدم اتاولو ٿي ويو. هن پنهنجن پنهين هٿن جـون مٺيون پيڪوڙي زور سان بانس جي دريءَ مٿان وهائي ڪڍيون، ۽ ذري گهٽ رڙ ڪندي چيائين:

"O- Yes Absoluetly. yes." خوشبو، مان انهن منجهان ناهيان جيڪي مهانتا جي منزل کي ماڻڻ لاءِ واهياتپڻي جي انت ۾ پاڻ کي ڦٽو ڪندي بہ ناهن لنوائيندا-"

"۽ انهيءَ ڪري تہ تو استعيفا ڏئي جهازن جا لنگر ٺاهڻ لڳو آهين. سڄو ڏينهن ٿو وهين- ڪڏهن پنهنجن هٿن جون ترڀون ڏٺيون اٿئي؟! سڀ ريکائون گـم ٿي ويون اٿئي"—

"ها، مزدور جي هٿ ترڀءَ مٿان ڪا ريـکا ناهي هوندي. هن جو هٿ تہ هميشہ هن جي من جهڙو اجرو

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هوندو آهي ـــ خوشبو ڊارلنگ، مزدور جو هٿ اهو ڪڪائون محل هوندو آهي جنهن جي موڻ گيٽ مٿان ڪوبه (هذا من فضل ربي) جو سائن بورڊ ڪاهي لڳل هوندو!"

"آدم". خوشبو پنهين هٿن جون مٺيون بند ڪري پوري زور سان رڙ ڪئي:

"مونکي تنهنجي هروقت جي انهيءَ اجائي فلسفي کان چڙ آهي. ڪڏهن منهنجي دل چاهيندي آهي مان پنهنجن وڏن نهن وارين آڱرين سان تنهنجي چپ پٽي ڏيڻ مٿان اڇلي ڇڏيان."

"ها ها، تون ته چاهين ٿي، تون ته چاهين ٿي، مان گونگو ٿي وڃان. هميشه لاءِ"

"ها، مان چاهيان ٿي آدم، مان چاهيان ٿي، تون گونگو ٿي وڃ. منهنجي لاءِ، پنهنجي خوشبو لاءِ" چوندي، چوندي خوشبو جي ڳلي ۾ ڏک جا سنگهر اٽڪي پيا. ۽ هوءَ ٻڏي وئي ـ آدم منهن مٿي ڪري اکيون ٻوٽي ڊگها ساهه کڻڻ لڳو. خوشبو پرس مان هڪ پيڪو سگريٽ ڪڍي دکايو ۽ ٻه چار ڊگها ڪش هڻي پڇاڙان چيائين:

"ڏس، جيڪڏهن اسانکي هن جڳ ۾ رهڻو آهي، ۽ سوسائٽي ۾ ڪا اسٽيج وٺڻي آهي، ته پوءِ، اسانکي گونگو ٿيڻو پوندو، زهر کي امرت سمجهي پيئڻو پوندو، ۽ رات کي ڏينهن سمجهي جيئڻو پوندو، ۽ پاڻ ان معاشري ۾ نا رهون جت ماڻهوءَ جي اعمالن کي نه پر اسٽيٽس کي

ڏٺو ويندو آهي ۽ مان نوڪري کنهن بينڪ رابري لاءِ نٿي چوان آدم، مان فقط ايترو ٿي چاهيان ته، جيڪڏهن مون کان گهر وارا ڌنهنجي لاءِ پڇن ته مان ڪين اهو ٻڌائي سگهان ته تون رسا ڌاهيندڙ مزدور ناهين.“

”هونهه،“ آدم جي اکين ۾ ڪروڌ لهي آيو، ۽ چپن جي ڪنڊن وٽ ٿوهر مرڪ.

چو— ؟ مزدور چو نه؟“

”نه، نه، بس چيم، نه“ ۽ ڪن رڪي وري بيحد نراس نوع مان چيائين.

”تون آخر اوندو چو ٿو سوچين—“ ”ڏس مان به ته جاب ڪيان پئي نه، چـا، مون وٽ تو جهڙيون فيلينگس ناهن—؟!“

آدم ڪو به جواب ڏئي نه سگهيو چپ چاپ دريءَ وٽان هٽي جهوپڙيءَ جي ڪنڊ ۾ هليو ويو. ڪي ڪن خوشبو ڏانهن پٺ ڏيو بيٺو رهيو ۽ خوشبو چپ چاپ پريان ڪان نظر ايندڙ روشنين ڏانهن ڏسندي رهي، ڏسندي ئي رهي، ۽ پوءِ منهن ورائي جهوپڙيءَ جي ڪنڊ وٽ بيٺري آدم جي ڪلهن ڏانهن ڏسندي لفظ لفظ ڪري چيائين:

”توڪري– هڪ، ڳالهه ٻڌايان؟........ هان، ٻڌايانءِ؟“

”ها– ٻڌاءِ– ٻڌاءِ نه؟“ آدم ڪنڌ کي ٿورو پاسيرو ڪري چيس.

”آدم، مان، آدم مونکي، ممنسز اڄ بند ٿي ويا آهن.“

”ڇو!!؟“ پوءِ مل نہ ڪنهن ليڊي ڊاڪٽر سان.

”ماڻ هلون؟!“

”ملي آئي آهيان!“

”ڇا ڇيو هن؟“

”ڇيو هٿائين، ڇيو هٿائين. مان پرگيننٽ آهيان.“

آدم کان ڇرڪ نڪري ويو. هن هڪدم منهن ورائي اکيون ڦاڙي خوشبو ڏانهن ڏسندي رڙ ڪئي:

”ڇا سچ!؟“ آدم جو هٿ بي خبري ۾ سندس سامهون کان لڙڪندڙ پيٽرم ميڪس لئمپ کي لڳو ۽ ليمپ سڄي لڏي وئي ۽ ليمپ سان گڏ روشني به.

”ها- مان پرگيننٽ آهيان.“ خوشبو جـو آواز به جهوپڙيءَ ۾ لڏندڙ روشنيءَ جيان هڪ ڪنڊ کان ٻي ڪنڊ تائين لڏي ويو.

”۽ تو- مونکي ايتري دير ڪانپوءِ ٻڌايو آهي-!“

”ڇا تو فرق پئي“ خوشبو ڏاڍي اداس انداز ۾ دري کان ٻاهر اونداهي ڏانهن ڏسندي چيو. آدم پنهنجي پير ۾ پيل اسٽول کڻي خوشبو ڏانهن وڌيو. ۽ اسٽول سندس پير ۾ رکي ٻهي رهيو. ڪجهہ دير ويٺو رهيو پوءِ بيحد پيڙا مان چيائين:

”خوشبو....“

”خوشبو....“

”هون“

”نون تڪجي پئي آهين نہ“

"ها، آدم — مان ٿڪجي پئي آهيان."

چوندي خوشبو جا لڙڪ ڇپرن مان لڙي پيا، آدم کيس ڪلهن کان وٺي اسٽول مٿان ويهاري ڇڏيو. خوشبو اسٽول مٿان ويهندي آدم جي قميص کي هٿن ۾ جهلي روئي پئي، ۽ لڙڪن وچ ۾، لفظ لفظ ڀري پئي.

"مان، ٿڪجي پئي آهيان، آدم."

"مان، ٿڪ،جي- جي پئي. آهيان؟"

آدم ڪيترائي پل پٿرايل نيڻن سان دريءَ کان ٻاهر نظر ايندڙ سيمي سرڪل جي شڪل ۾ ٽمڪندڙ روشنين ڏانهن گهوريندو رهيو. روشنيون ٽمڪندي ٽمڪندي هن جي نگاهن کان آئوٽ آف فوڪس بڻجي ويون. نه ڄاڻ ڪڏهن کان سمنڊ ۾ چاڙهه اچي ويو هو. هوائون تکيون گهلڻ لڳيون هيون ۽ لهرن جي گوڙ ۾ ڀيانڪتا اچي وئي هئي! ڪجهه گهڙيون اڳ وارو نوجوان، جذباتي ۽ پنهنجن اصولن سان سچو آدم ڄڻ پنهنجا سمنڊ کان گهرا ۽ آسمان کان اوچا احساس وڃائي ويٺو هو. هوا جي زور تي سندس وڏين مڇن جون ڀڃڙيون لڏڻ لڳيون هيون. ۽ کيس پهريون ڀيرو پنهنجين مڇين جي وڏي هجڻ جو احساس ٿيو. هن کي لڳو، ڄڻ هو بيحد وڏو ٿي ويو هو. جنهنجي مدّ اڄ پئي هئس. ڪجهه گهڙيون اڳ ٿي — —!

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ٽڪنڊا - چوڪنڊا - دائرا

ٻاهر آڪاس ٽانڊا اڇلي رهيو آهي.

اندر ڪمري جي ڏکڻ واري ڀت ڀرسان پيل هنڌ وڇايل کٽ تي، مان ڀت کي ٽيڪ ڏئي، اڌ اُجهاڻل اکين سان، سامهون واريءَ ڀت مٿان ٽنگيل پنهنجي پينٽنگ کي ڏسي رهيو آهيان، جيڪا ڪنهن مهل سڌي، ڪنهن مهل ٻاسيري، ڪنهن مهل ٽڪنڊي، ۽ ڪنهن ويل چوڪنڊي پئي ڀاسي.

اڄين ٿي، جيئن شهر جي ڪنهن مصروف شاهراهه تي اوچتو طوفاني برسات پئجي وڃي ۽ وچ شاهراهه تي هلندڙ ڪار جو ونڊ اسڪرين مينهن ڦڙن سان ليڪون ليڪون ٿي وڃي ۽ اندر ويٺل کي نظر اچن شهر جي اسٽريٽ لائٽس ۽ سائن بورڊس جون روشنيون لينگها لينگها. مان اکين جي وائپرس (پنبڻين) سان، هر هر ونڊ اسڪرين (ماڪين) کي صاف ڪري ڏسڻ جي جاکوڙ ڪريان ٿو ڀت مٿان ٽنگيل پينٽنگ کي، پر ٻئي پل ۾ پينٽنگ جا سمورا رنگ پاڻ ۾ وچڙي، ڪٽجي ٽڪنڊا، چوڪنڊا دائرا ٿاهي ڦهلجي سلوموشن ۾ اڏامڻ ٿا لڳن ڪمري اندر. ڀانيان ٿو ته پاڻ کي به انهن شڪليون- بدلي اڏامندڙ رنگا رنگي ٽڪرن جو حصو.

منهنجي کٽ هيٺيان ڊائزاپام جي شيشي اونڌي پئي آهي، جا ڪجهه ساعتون اڳ ڀريل هئي. ۽ منهنجي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ويهاڻي هيٺان پيل آهي ناسي ڪور واري ڊائري. ڊائري جو لفظ ياد اٿم. مون انيڪ ڀيرا پنهنجي بي ترتيبي سان لکيل ڊائري پڙهي آهي. سڀ کان پهرين صفحي تي ٽيليفون ريسور ناهي مائوٿ پيس واري حصي مان به لهرن وانگر ليڪون ڪڍي وچ ۾ ائبسٽريڪٽ اسٽائل ۾ رواجي جملو لکيو اٿم: Make the love، جيڪو بحرحال وڻندو اٿم، هونءَ به، کليل هٿن کان وڌيڪ خوبصورت پاسنديون اٿم، پنهنجن هٿن جون پاڻ ۾ جڪڙيل آڱريون. اڪثر رستي هلندي ترتيب وار اڳتي پوئتي لڏندڙ پانهون ائين لڳنديون اٿم ڄڻ انتهائي پيار ڪندڙ به وجود ڪنهن معمولي ڳالهه تان هڪ ٻي کان رسي، اڪثر سوچون ذهن جي مائيءَ ۾ ولوڙينديون، بنا هيڏانهن هوڏانهن ڏسڻ جي هلي رهيا هجن. پر ڪنهن به پل هڪ ٻي ڊار ٿيڻ لاءِ تيار نه هجن.

”پيار جو رشتو به ڪيڏو نه ڪلاسيڪل ٿيندو آهي.... ڪڏهن معمولي ڳالهه به مائونٽ ايورسٽ جيڏي پاسي ته ڪڏهن مائونٽ ايورسٽ جيڏي ڳالهه به معمولي-“

ڊائريءَ جي ٻي صفحي تي پينسل اسڪيچ منهنجي Beloved جو. جنهن جي هيٺان ٿلهن اکرن سان لکيو اٿم:

”منهنجو آئيڊيل بيحد حسين آهي“

”مان آپگهات ڪندس رخسانا جيڪڏهن تون مون کي نه مليئين ته“- ڪجهه ڏينهن اڳ رات ويلي مون پنهنجي Beloved کي اپاڻڪو تي چيو هو. ”چو-!!؟

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

تون، ڪهاڻيڪار تي ڪري به عام انداز ۾ سوچين؟!"
منهنجي Beloved مون کي ڏکايل آواز ۾ ٻيهي ٻيهي
چيو هو. تڏهن مون ڪيس ٿڌو ساهه ڀري ٻڌايو هو:
"رخسانا، جانان، مون کي يقين آهي ته دنيا ۾ سڀ
کان ڀرپور آپگهات ڪنهن ڪلاڪار ئي ڪيو هوندو"

"مان آپگهات ڪندس جيڪڏهن هوءَ نه ملي ته...."
ٻه سال اڳ دوستن سان ساڌ ٻيلي جي هڪ حسين مندر
مٿان ٻيهي، هٿ ۾ جهلهل نديڙي ڪتمني نارنگي کي،
زور سان سڪل وڻ ڏانهن اڇلي چيو هوم، نارنگي
سڪل وڻ جي ٽاڻين ۾ لڳي ڇيهون ڇيهون تي وئي
هئي. ڪنهن به مون ڏانهن ڌيان نه ڏنو هو، سڀ،
ڪنهن دوست جي چٽي ٻڌي لطيفي تي ٽهڪ ڏئي رهيا....
"منهنجو من شمشان الا الا"

"سائين ڪلهه ساڌ ٻيلي جو جهونو ٻاڏو مري ويو؛
مون سندس وصيت مطابق ڪيس ساڙڻ بجاءِ ٻوريءَ ۾
بند ڪري سندوءَ جي سهر ۾ لوڙهي ڇڏيو...." پرنس
ٽا ٻوڙيءَ واري جا لفظ ڪن ۾. اهو ئي ٻاڏو جنهن
جي پير ۾ شيخ ايــاز التي ٻلتي هــئي، ڪانئس هندي
ٻاٺ پڙهندو هو.

پاڻيان پيو ڇڙ ڪمري مان نڪري، ساڌ ٻيلي جي
سنگمرمر واري ٿهيل مندر جي ٿڌي ڇت تي پيٺ پر
ليٽي، ٻڌي هٿ ڪاڏيءَ هيٺان ڏيئي ڏسان پيــو اندلث

Scanned with CamScanner

رڪا جهڙي لڙهندڙ سڏائون پل جي هيٺان سنڌوءَ جي لڙائيل پاڻيءَ ۾، ٻوڙيءَ ۾ بند جهور ٻوڙهي ٻائي کي، هيٺ انت ڪان انت ڏانهن لهندي. ٻوري جنهن سان ٻڌل آهي هڪ رسو، ۽ رسي ۾ ٻڌل آهي هڪ پٿر. ٻائي جا پٺي هٿ سڏا، پٺي پير سڏا، بند اکيون ۽ هيٺ ڇڪجي آيل ڇپن جون ڪنڊون، ڏيٺي جي لاٽ جيان لهرون ڪاٽيندڙ چوٽي، ڇڻ وچي پيو پوري ڏيان گيان سان سنڌوءَ ماءُ جي لهرن جي سس پس ٻڌندو.... ٻائي کي ڪنهن به ايندڙ پل ۾ سنڌوءَ جي، سيني ۾ اُترجندي نٿو ڏسان. بس، هڪ ڏکيو سلسلو آهي تهر جيان هيٺ لهڻ جو. پانيان ٿو مان به اکين ۾ آنند جا لعل لڪايو ان جهور ٻوڙهي ٻائي جان ٻوريءَ ۾ بند وچان پيو تهر جيان سنڌوءَ جي وچ سهر ۾ هيٺ لهندو.

— هڪ مسلسل بي آواز سين....

جا هر هر سلو موشن ۾ ري پلي ٿيندي هجي!....

— ايندڙ ڪنهن به گهڙيءَ ۾ جڏهن مان نه هوندس، جڏهن منهنجو جسم ڪٽ تي پٿر هوندو؛ ۽ منهنجو روح ٻائي جي جهوني وفادار ڪتي جيان ڪنهن وڻ هيٺان، يا ڪنهن شاهراهه جي پير پاسي ۾ گندي پاڻيءَ جي دٻي ۾ ويهي، اکين ٽمڪن تي منهن رکي، گرانٽ جهڙي چپ ڪري، اکيون ٻوٽي، منهنجي ياد ۾ سهڪندو سڏڪندو رهجي ويندو؛ تڏهن ڪير منهنجي روح جي وفادار ڪتي کي ٻچاري ختمي جو مانيءَ

ڪيو ڏيندو؟ ۽ ڪير ڪيس پڌر واري ۾ هٿياڙي لٺ،
يا ڪو پٿر وهائي ڪيندو؟!....

هڪ ڏِکيي لسٽ نالن جي ڪنهن اخباري دفتر ۾
رکيل الف-پ-پ جي ٽيليپرنٽر مان نڪرندڙ تازين تازين
خبرن واري ڏکيي اڻ کٽ پٽي جيان ڦرڻ ٿي لڳي:

ٺڪ ٺڪ ٺڪ. نصير مرزا.... خدابخش ابڙو....
غفران عاقلاڻي.... اخلاق انصاري.... نثارحسيني.... شفيق
حيدري.... مانيٽو اوٺو.... اياز گل.... ادل سومرو....
هدايت پريم.... شفقت ميمڻ....

(هر سلام ڪندڙ ۾ تہ دوست ناهي هوندو، هونءَ
مون ڪي سڌ آهي تہ، ڪير روئندو ۽ ڪير روئندڙن
مٿان کلندو).

ٺڪ ٺڪ ٺڪ: شيخ اياز.... رشيد ڀٽي.... حميد
سنڌي.... محمد ابراهيم جويو.... ظفر حسن.... شوڪت
شورو.... طارق اشرف.... عبدالقادر جوڻيجو.... مشتاق
شورو.... وليرامولپ....!!.... نہ-نہ- انهن مان گهڻا وڏا،
مهان اديب، دانشور، عالم آهن، ڪين مٿي ڪنهن جي
فرصت ڪونهي، سندن هر گهڙي املهہ! پلا اهي منهنجي
مرڻي تي سوچي پنهنجو قيمتي وقت ڪيئن وڃائيندا؟
اهي تہ سنڌي ادب جا شيلي، ڪيٽس، شيڪسپيئر، ڪارل
مارڪس آهن. ڪاٿن پوءِ ادب ڪي پنهنجو اڇيو وڃي.
اصل دنگ ٿيو وڃي.... هونهہ.

— سنڌي ادب ريل گاڏيءَ جهڙو، جنهن جا ٽڪيٽ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ڪليڪٽر، اسٽيشن ماسٽر ۽ مڪينڪ سڀ وڏا عالم ۽ دانشور.... جنهن کي چاهين ٽڪيٽ ڏين. جنهن کي وٺن تہ بنا ٽڪيٽ هجڻ جي الزام هيٺ ٽيپ ڏين. اسان جو ادب ريل گاڏي جهڙو. (جنهن ۾ رزرويشن بہ ٿيندي آهي) فرسٽ ڪلاس، سيڪنڊ ڪلاس، ٿرڊ ڪلاس. مون کي اهي سڀ اديب پيارا آهن جيڪي ٿرڊ ڪلاس ڪمپارٽمنٽ جا مسافر هوندي بہ فرسٽ ڪلاس ادب پروڊيوس ڪن ٿا. ۽ مون کي انهن سڀني اديبن کان نفرت آهي جيڪي فرسٽ ڪلاس ڪمپارٽمنٽ جا اديب هوندي بہ ٿرڊ ڪلاس ادب پروڊيوس ڪن ٿا.

— ٿرڊ ڪلاس ڪمپارٽمنٽ، ڪر پوسات، چڪ چڪان، پٽ پٺان، گرمي، پٽ، گهٽ، خبر نہ اٿئون تہ اسان جي اسٽيشن ڪٿي آهي....؟

ڪهڙي آهي....؟؟

ثميرا ڪهڙي اسٽيشن تي لاٿي ويئي آهي....؟

زنجير ڪنهن ڇڪي هئي؟

— سين کي سڌ آهي تہ ثميرا فرسٽ ڪلاس ڪمپارٽمنٽ جي اديب هئي، پر سڄي ڄمار ٿرڊ ڪلاس ۾ سفر ڪندي فرسٽ ڪلاس ادب پروڊيوس ڪندي رهي.

ثميرا کي بہ انهي اسٽيشن تي لاٿو ويو آهي. جنهن تي حفيظ شيخ، عبدالحق عالماڻي، مولائي شيدائي، عبدالڪريم گدائي، مولانا غلام محمد گرامي، الطاف عباسي، مراد فقير ۽ گل محمد ڪتريءَ کي ڌڪيو ويو

soorthsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هو. ها، انهيءَ اسٽيشن تي جنهن تي ڪو به بلب نه
هو. ڪو به نانءُ نه هو، رات هئي، ۽ گوڏي جيڏي
گپ ۾ ارڌ ٻار سر نسريل هئا جتي ڏيڏرن جي ٽرٽر ۽
ٽڏن جي ٽر ررر ۽ آرن جي رون رون ڪان سواءِ
ڪو به سڏ ڪو به پڙاڏو نه هو. /ٻاهر مينهن پئي وسي،
نه ــ شايد اسان بورچيخاني ۾ فرائي پان ۾ ڪوڙا تري
رهي آهي.....

ان ڏينهن جڏهن ثميرا جي ورسي هئي، آڪاس
مشتاق ڪاملائي جي مورانجهڙين اکين جهڙن ڪڪرن
ڪڪرين سان سٽيو پيو هو. ان ويلي قبرستان مون
کي ساڳي پيلي جهڙو ڏي پر فريب لڳو هو. ثميرا جي
قبر تي اسان ڪان اڳ ڏي ڪوئي رات جي راڻي جا
گل چڙهائي ويو هو، جنهن مٿان برسات جا قطرا،
ماڪ ڦڙن جيئن پئي جرڪيا. ثميرا جو قطبو پهرين
نظر ۾ ته ثميرا جوئي لڳو هوم، پوءِ پنهنجو ۽ پوءِ
وارِي واري پاڻ جهڙن مڙني اديبن جو. ڪنن لاءِ سمورين
قبرن جا قطبا پڌاجي ويا هئا. هو سامهون واري قبر
ڏس: امداد حسيني جي اٿئي ــ ۽ ــ ۽ هو ته آهي
ڪاٻي پاسي جنهن مٿان ديوي اپريل آهي، سا ابن حيات
جي اٿئي ۽ ها، امداد جي پر واري قبر سحر امداد
جي اٿئي ــ ۽ هو ڪيڪٽس جي پر واري قبر علي بابا
جي اٿئي ــ ۽ جيڪا نئين قبر کوٽجي پئي نه سا طارق
عالم جي آهي ــ ها. اها منهنجي قبر آهي (هڪ ڪپاهه

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

سمجهي نه سگهيو آهيان. جيئري هوندي عورت هر طرح سان مرد کان الڳ رکي ويندي آهي پوءِ مرڻ پڄاڻان ڀلا ڇو هنن کي هڪ ئي قبرستان ۾ ڇو ٿو پوريو وڃي)— زنانا بيت الخلا، ٿيٽر ۽ زنانا قبرستان ڇا ناهي سگهن؟! ڇا جنهن ۾ فقط عورتن کي اينٽر ٿيڻ جو حق هجي.

اسان وٽ عورت کي جيئري ئي قبر ۾ رکيو ويندو آهي، پر مئي پڄاڻان به قبر ۾. مان جهڪڏهن عورت هجان ها ته وصيت ۾ لکان ها، (منهنجو لاش ڪنهن پر فضا مقام تي ڦٽو ڪجو.)

"اسان سنڌي مڙدا پرست آهيون." ڀڄو اٿئون، پر مان چوان ٿو اسان مڙدا پرست به ناهيون. اڄ تائين عالماڻي جي قبر تي گهڻا اديب دوست ويا آهن؟—؟ عالماڻي ته علي بابا، شوڪت شوري ۽ مدد علي سنڌي جو گهاٽو يار هو.... هڪ منٽ. هڪ منٽ هڪ منٽ ترسجو، ٽيليفون جي گهنٽي ٻڌي وڃي. ٿڪ ڏيڻ تي دل ٿي چاهي شايد ڏنو به اٿم.

شايد، ته ڪو ئي پڪ ڊائڙاپام هاڻ پنهنجو اٿر ڏيکارڻ شروع ڪيو آهي. ها پڪ ئي پڪ ڇو جو منهنجي گهر ۾ ته ڊرائنگ روم ئي ناهي ته پوءِ ٽيليفون ڪٿان ايندي؟.... ڪنهن به منهنجي ذهن جو ويل ڊيڪوريٽيڊ ڊرائنگ روم نه ڏٺو، ڪو به ڪنهن جي ذهن ۾ سجيل (ويل ڊيڪوريٽيڊ) ڊرائنگ رومز ڏسڻ نٿو چاهي. هر ماڻهو ترجيح ڏي ٿو ذهن ۾ جڙيل، ويل ڊيڪوريٽيڊ

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ڊرائنگ روم ڪان وڌيڪ گهرن جي ڊرائنگ رومز ڪي (اسان — هن وقت تائين فقط گهرن جا ڊرائنگ رومز ڊيڪوريٽ ڪري سگهيا آهيون).

هر نوجوان جو وڏي ۾ وڏو ڪامپليڪس:

"منهنجي گهر ۾ ڪوبه ڊرائنگ روم ناهي"

هڪ ڪار، هڪ بنگلو، هڪ ٽيليفون — ٽيليفون، ها ٽيليفون تان ياد آيم ته (وڏا ماڻهو) ڪن ڳالهين تان جيڪڏهن نڪا مٿا ٿـي ويندا آهن ته، هڪ ٻي کـي ٽيلفون رستي دعوتون ڏئـي، پنهنجون رنجشون ختم ڪري ڇڏيندا آهن، مون کي ياد آهي جڏهن علي بابا، طارق اشرف سان ڪنهن ڳالهه تي نڪو مٿو ٿيو هو، ان کان پوءِ الائجي ڪيترا پيرا سندس گهٽيءَ جا چڪر هنيا هئائين، ته جيئن ڪٿس پرچائي سگهي — "علي بابا دنيا جي وڏن اديبن مان هڪ آهي" انگريزي ادب جي هڪ شاگرد پنهنجي پيپي ڏاڙهي کنهندي چيو هو. (پر علي بابا جي گهر ۾ سائيڪل جي گهنٽي به ڪانهي جنهن کي غلام شاهه وڄائي پنهنجي دل وندرائي).

مان جيترا ڏينهن به جيئرو رهيم وڏا ٽهڪ ڏئي رستن تي رڙيون ڪندي، ڪڏهن ٻين تي کلون ڪندي ڪڏهن پاڻ کي کل بڻائي دل وندرائيندو رهندم.

مان:

جيڪو پنهنجي ائڪبڪ دور کان هيل تائين جتي به ويم، مون مٿان ڪوڙ ڪو اسڪينڊل نه هيو. اڄ کله،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

۽ مان پنهنجي ڊپارٽمنٽ جي آفيس مان ٻي هنڌ ان
ڪري ويهاريو ويو آهيان، جو منهنجي انچارج جو خيال
آهي ته مان ڊپارٽمنٽ جي هڪ هندو شاگردياڻيءَ سان
(Love affair) پيو هلايان. جڏهن ته اهو نسورو الزام
آهي. اڻين بلڪل ناهي، انهيءَ هندوءَ ڇوڪريءَ ڪي
مون الائجي ڪيترا ڀيرا پنهنجي (Beloved) جا فوٽوگراف
ڏيکاريا آهن، جيڪا ڪائنس بهرحال حسين آهي، اما
ڳالهه اِن ڇوڪري ۾ مڃي هئي. پر اهو سچ آهي ته
مون کي پنهنجي انچارج (مئڊم) ڏاڍي سٺي لڳندي آهي،
هونءَ ۾ ڪنهن جو سٺو لڳڻ ڪو خراب ته ناهي نه/
ڪنهن شيءِ جو سٺو لڳڻ هڪ الڳ مسئلو آهي. مان
ڳالهه ڪندو آهيان ادي (گُڏي) خيرالنساء جعفري جي
ڳالهين جهڙي ڪري، پوءِ ڀل نه ڪنهن کي ڪساري لڳي.
مون جيتريون ۾ ڪهاڻيون لکيون آهن ان جو ڪوبه
ڪردار خيالي ناهي، ها، مان انهن ڪهاڻيڪارن مان
ناهيان جيڪي خيالي محبوبائن سان (Love) ڪندا آهن،
جن جون ڪهاڻيون ته انگور جي رس جهڙيون مدهوش
ڪندڙ هونديون آهن پر، سندن مک پٽ مٿان رهڙي
لاٿل ڪنهن سياسي پوسٽرن جهڙا هوندا آهن.

I am Romeo of Sindhi Literature

-ها، مان سنڌي ادب جو رومو آهيان. جنهن سان
پيار ڪري ڏسي هڪ جوليٽ جيڪا مون کي پياري
آهي پنهنجين تخليقن جيتري ڏي مون جوليٽ کان اڳ

soorhsindhiadab

Scanned with CamScanner

پنهنجي سيني ۾ خنجر هڻي ڇڏيو آهي. (مان هر ڳالهه ۾ انتها پسند رهيو آهيان، لکڻ کان عشق ڪرڻ تائين، ۽ عشق ڪرڻ کان مرڻ تائين) هونءَ به ان کان اڳ جو ٽمورا جي ڪرسي تائين پهچان، مان پنهنجو انت پاڻ ڇو نه آڻيان؟

١٣ آگسٽ تي ڏاڍي پيڙا ڀوڳيم، انهيءَ ڪري به جو اهو ڏينهن سنڌي ادب جو يوم سياه آهي ۽ ان ڪري به جو انهيءَ منحوس ڏينهن پنهنجي جوليٽ جي امتحان ۾ فيل ٿي پوڻ جي خبر پئي. (ايترو ڏک ڪڏهن پنهنجي فيل ٿي پوڻ تي به نه ٿيو هوم) اها خبر هڪ ويجهي دوست بيحد خوش ٿي ٻاڙيون وڄائي ٻڌائي هئم. منهنجو دوست ايترو خوش ڇو هوا؟ مون چاهيندي به نٿي چاتو. انهيءَ وقت منهنجو دوست مون کي نارمني جهڙوئي لڳو هو.

اسان جي ادب ۾ نارمني به ڏاڍا آهن. سموريل وائز. ون ـ ٿو.... هت ۾ ويٺا ڪٿي مک تي مرڪ سجائي، گيڙو ڪپڙا پائي، توسان تو جهڙا/ مون سان مون جهڙا ٿيو پيا گهمندا ـ ان ڏينهن کان پوءِ منهنجو پيارو نارد مني دوست مون کان پري پري رهڻ لڳو آهي، ڇو ته مان امير مان غريب ٿي ويو هوس، يا هو غريب مان امير ٻڻجي ويو هو ـ بهرحال ڇڏينس ڪٿي Leave it يار: هن جڳ ۾ جيڪو ڪجهه ٿئي سو ٺورو آهي. سڀڪجهه بڪ آهي، پيار کان سواءِ پيار ٿي سڀڪجهه آهي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

(Make the love) محبت ڏي رشتن جي زنجير جي ڪڙين کي ڳنڍي ٿي- جنهن ڏينهن به پيار ختم ٿيو تنهن ڏينهن رشتن جي زنجير ڪڙيون ڪڙيون ٿي وينديون، پوءِ سڀڪجهه ختم ٿي ويندو. سڀ حرامزادا نظر ايندا، ڪجهه گهڙيون اڳ جنهن دوست مٿان قربان ٿيڻ لاءِ پيو سوچيو، تنهن کي سڏيون گوليون هڻڻ تي دل چاهيندي. Man is a social animal by nature پر اسان اڃا سوشل ٿي نه سگهيا آهيون.

هاڻ ته پٽ مٿان ٽنگيل پينٽنگ به غائب ٿي وئي آهي. خبر نٿي پوي ته منهنجي ڪمري کي ڪا پٽ آهي به يا ناهي.... سج آلهي پيو يا اڀري پيو....؟! ڪوبه ناهي جيڪو منهنجي بند ڪمري جو دروازو کڙڪائي مون کي آٿت ڏي. نصير به نه، اخلاق به نه، ادا وڏو به نه، قيس، اياز، منصور، شبير به نه، جاني، افشان به نه، ڪوبه ناهي جيڪو منهنجي مٿي تي شفقت منجهان هٿ ڦيرائي/ امان به نه. ڪوبه ناهي جيڪو مون کي ڀاڪر پائي، منهنجون اڇاميندڙ اکيون چمي ڀيهر روشن ڪري.... رخسانا به نه.

ــڪوبه نهــ

سيان جڏهن مان نه هوندس، منهنجي قبر جي آلي مٽي خشڪ ٿي وئي هوندي، ته آچر واري گڏجاڻي جي آخر ۾ اٿندڙ پنهنجي پنهنجي گهر ڏانهن ويندڙ اديبن کي هڪ منٽ لاءِ روڪي ظفر حسن چوندو: "سائين،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ويندي ويندي اسان جي هڪ نوجوان اديب طارق عالم
جي مرتئي تي روايتي ڏهراءُ پاس ڪندا وڃو، ويچارو
چڱو ڪهاڻيڪار هو، چڱي ڳالهه آهي، گهٽ ۾ گهٽ
اخبار ۾ ته، ڪنهن اديب جي، مرتئي جي خبر اچڻ
گهرجي! جيئري نه ته.....!“

سڀ ڪن لاءِ خاموش ٿي ويندا پوءِ نثار حسيني،
نصير مرزا، خدابخش ۽ امداد حسيني ڪنڌ نوائي من ئي
من ۾ ڪجهه سوچيندا ڪجهه پڙهندا! مدد پنهنجي عينڪ
جا شيشا اگهندو/ ڪو به پنهنجي اک ته اگهندو، هر ڪنهن
کي پنهنجو ڏک پيارو آ مدد پنهنجي عينڪ جا شيشا
اگهندو ۽ پيا اديب دوست ادبي سنگت جي (گشتي)
آفيس مان نڪري چونڪ تي پهچي چٽو چٽو ٿي هليا
ويندا. منهنجي قبر جي خشڪ ٿيندڙ مٽي سان گڏ
منهنجي ياد به ذهنن مان خشڪ ٿي ويندي، گم ٿي ويندي.

پر پوءِ به مون کي پڪ آهي، حيدرآباد جي هڪ
گهر مان ڪوئي، ساري جڳ کان چوري چوري ڪنول
ترين ۾ سن مک لڪائي شيتل نيڻن جي جهرڻن مان
موتين مٺ ضرور هاريندو، مون کي ياد ڪري.

منهنجي مرڻ جو مقصد!؟ ڪوئي پڇندو!

منهنجي جيئڻ جو ڪارج؟ مان پڇان ٿو!

مان هيل تائين ڇا لکيو آهي؟ مالڪ، مشتاق، امداد،
مدد نيو جنريشن کي فرسٽريشن جا ڇيچ جهول ۾ وڏا آهن.
اسان جي وڏن جو خيال آهي: اسان پلاٽ ليس

ڪهاڻيون/ اڪهاڻيون ٽا لکون. ڪٿي بہ سوشل ڳالهہ نٿا ڪريون. اسان ڳالهہ ڪريون ٿا: پنهنجي نہ ميجارٽي جي. اسان کي صحتمند، ٿلهو متارو ادب تخليق ڪرڻ نٿو اچي. اسان کي ڳالهہ ڪرڻ گهرجي معاشري جي، ڇو اسان معاشري کان ڪٽيل آهيون. هر ڳالهہ ۾ نعرو. مزدور زنده باد_ شاگرد طاقت پائينده باد_ اهو ئي ادب آهي. اهوئي صحتمند ادب آهي باقي سڀ فرسٽريشن آهي. (منهنجا سڀ دوست جيڪي ادب ۾ ناڪام ٿيا، سڀ سڀ سياست ۾ هليا ويا.) اديب ڪڏهن بہ سوشل ويلفيئر آفيسر/ائڊمنسٽريٽو آفيسر ٿـو ٿـي سگهي. محمد ڀاڳـي ڪڏهن بہ ڪهاڻيڪار ٿي نہ سگهندو. مان ڪڏهن بہ محمد ڀاڳي ٿي نہ سگهندس. هونئن بہ اسانجن عالمن جو خيال آهي تہ، شاعري ۽ ڪهاڻيون، وقت، پني ۽ مس جو زيان آهن. پوءِ اچو تہ شاهہ لطيف کان نصير مرزا تائين جي سڀني شاعرن جي ڪلام مٿان پيٽرول هاري تيلي ڏيکاريون. هينئر اسانجن ثقافتي ادارن جـو ڪم وڃي (ترجما) ڇپائڻ رهيو آهي.

منهنجي مرڻ جو مقصد؟! ڪوئي پڇندو.

منهنجي جيئڻ جو ڪارج؟!!! مان پڇان ٿو.

منهنجو من ٻڏي پيو. مان وڃـان پيو سنڌوءَ جي وچ سير ۾ لڙهندو لئنسڊائون پل هيٺان پهچي ٻڏل پوري ۾ بند اکين ۾ آنند جا لعل لڪايو، پوري ڌيان گيان سان سنڌوءَ ماءُ جي لهرن جي سس پس ٻڌندو! تور جيان

هيٺ لهندو سنڌوءَ جي انت ۽ جت نيڻ وڇايو ويٺا آهن ڏهيرا، حفيظ، الطاف، گرامي، مولائي، گدائي، ڪتري ۽ مراد.

مون کي پڪ آهي منهنجي مرڻ پڄاڻان، منهنجيون سڀ اوڏايون مون سان گڏ دفن ٿي وينديون، ۽ مان، مان نه، فرشتو ٿي پوندس.

O K امان، O.K دوستو، ڀائرو، O.K جاني، افشان، رخسانا.... OK.OK Good by.

—

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

رات، سانت ۽ سوچون

توکي ياد آهي نه.........؟ اڄ کان پورا ٻه هفتا اڳ جڏهن تون منهنجي گهر جي هال ۾ ويٺي هئين ته مون توکي چيو هو: روپ، هن سماج ۾ اسان کي هڪ ٻئي کان پري رکيو ويو آهي. ننڍي لاڪون. پوءِ جڏهن اسين ڪٺي، ڪنهن هنڌ منهن سامهون ٿيون ٿا، ته سچا ڏڏيو وڃون. خوش ٿيڻ بجاءِ حيران ٿيو وڃون ۽ فرسٽريشن جي واچوڙن ۾ ويڙهجي ڌرتيءَ تان ڪڇي هوائن ۾ گم ٿيو وڃون. صرف ان لاءِ روپ. صرف ان لاءِ جو اسان هن ڌرتي تي رهون ٿا. جت ڇوڪريون ڇوڪرن لاءِ چين ولايت جون ڪهاڻيون آهن. ڏينهن ڏٺي جا سپنا آهن........ ۽، جڏهن اسين ملون ٿا ته ڪنفيوز ٿيو وڃون. اڻ نارمل ٿيو وڃون. ڳالهايون گهٽ سوچيون وڌيڪ، نه چاهيندي به هٿن جي آڱرين مان ٽڪاءُ ڪيون، ڪنڌ جهڪائي آڱوٺي جي ننهن سان زمين کوٽيون يا وارن ۾ آڱريون ڦيرايون. ۽ جڏهن ڳالهايون ته وڇڙيون، هٻڪيون، ڏڪيون ۽ ماٺ ٿيو وڃون. جيڪو چوڻ چاهيون سو نه چئون.

هڪ ڊگهو ساهه کڻي لکندي ٻهجي ٿو وڃي. پين واري هٿ روڪڻ سان اکر ٻه ٻهجي ويس، ڪاپي جو اڌ صفحو اڇو رهجي ٿو وڃي، ڪاپو هٿ اکين ڏي رکي اونهان ساهه کڻي ڪجهه، ڪٺن ڪانپوءِ

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هٿ اکين تان هٽائي لڪڻ ٿو لڳي ۽ ڪاپي جو خالي اڌ پرچڻ ٿو لڳي:

مان ننڍڙي سڄاڻان تڏهن ڪان جڏهن تون ڪاٻه جهل پل نه هئي. جڏهن تون ٻه چوٽا ڪندي هئين. ۽ پٽڪڙين مٿين ۾ پيسا قابو جهلي ڊوڙون پائيندي نچندي ٽپندي دڪانن تان شيون وٺڻ ايندي هئين، تڏهن ٻه تون مون کي اوتري ئي ڪٿئي جهڙي مٺي ۽ رنگين لڳندي هئين ۽ مان دڪان اکيان لوهي ڦيٿو ڦيرائيندي پيهجي ويندو هوس. دل چاهيندي هئي توسان ڳالهايان، تنهنجي اپريل لالي پاپ جهڙن خوبصورت ڳلن تي پيار مان مٺي ڏيان، ننڍڙي پانهن ڪان جهلي چوان! هليا ته ڦيٿو ڦيرايون: (تنهن زماني ۾ مون کي پنهنجو ڦيٿو بيحد پيارو هوندو هو.) پر جيڪڏهن تون مون کي ڦيٿي ڦيرائڻ ڪان جهلين هان،نه؟ ته مان اصل ڦيٿو نه ڦيرايان هان. تنهنجو سونهن!

مان چاهيندو به هيس ته تون مون سان راند ڪرين، ڪاوڙجين، رسين، وڙهين، ناراض ٿيئن ۽ پرچي وڃين.

پر اهو سڀ تنهن وقت به مون لاء اڻٽروٽي عجيب ۽ ڏوڏيندڙ هيو جيترو هاڻ. پوء مان اڳهاڙن پيرن جي آڱوٺن سان زمين کوٽڻ لڳندو هئس. اکيون مهٽڻ لڳندو هئس ۽ لوهي تار سان لوهي ڦيٿي کي وڄائڻ لڳندو هئس. ڪيترو مزو هوندو هو ان تار ۽ ڦيٿي جي سنگم

سان نڪتل آوازن ۾ ۽ مان اڪيون ٻوٽي زور زور سان شوخ ڦوٽي مٿان هڻندو هئم.... ڏن ڏنن ڏنن ڏنن....

مونکي آوازن سان نندي لاڪون پيار آهي، آواز منهنجي جيئڻ جو بهانو آهن. هر قسم جا آواز، سمنڊ جي لهرن جا، هوا جا، نغارن جا، دهلن جا، شرنائن جا موٽرن، بسن، ڪارن، اسڪوٽرن جي برينڪن جا، جلوسن جي نعرن جا، ٺڙاه جا، ڊوڙڻ جا، ۽ زور زور سان رنيون ڪري روئڻ جا.

ڪڏهن ڪڏهن دل چاهيندي آهي ڪو هجي جنهن کي ٽڙون وهائي ڪيان ڪي اهڙا اپريل فولي پاپ جهڙا گل جن مٿان چماٽون هڻان.

چاهيندو آهيان ڪو، روئي منهنجو پيارو ۽ مان انکي پرچايان. هو نه پرچي منهنجي پرچائڻ سان به وڌيڪ روئي، زور زور سان ٻٽي هٿ منهن تي ڍڪائي.

يا ڪوئي هجي جو مونکي چنبڙن کان جهلي منهنجو منهن پٽ سان ٽڪرائي ڪٽيندو رهي. (پر اهو ڪو مرد بلڪل نه هجي.)

دل چاهيندي آهي دنيا جي هر عورت سگريٽ ڇڪي. ان لاءِ جو مونکي سگريٽ ڇڪيندڙ عورتون ڏاڍيون اسپريچوئل پاسنديون آهن. (رنڊين ڪانسواء)

مونکي اهي سڀ ڇوڪريون بيحد حسين لڳنديون آهن جيڪي ٿو جهڙيون هونديون آهن. ٽلهن ڇپن، اپريل گلن ۽ سچيل اکين واريون وتيل سٿيل.

منهنجي دل چاهيندي آهي ته مان اهڙين ڇوڪرين جي آڱرين کي مروڙيان. ڪمن چنبن کان جهلي (Kiss) ڪيان !!.

پين وارو پيو هٿ ٻيهر ٻيهجي ٿو وڃي، ڏکها ڏکها ساهه کڻي رهيو آهي بي ترتيب اکيون ٻوٽي— ساهه تي قابو پائي ٻيهر لکڻ ٿو لڳي:

ته مان تشدد پسند ناهيان. بلڪل ناهيان. پر اهو سڀ ڪارڻ آهي مونکي ٽوڪان ٻري رکڻ جو. اسانجن وڏن لاءِ اها ڳالهه عيب جوڳي آهي ته ڪو ڇوڪرو ڪنهن ڇوڪري سان ڳالهائي بنا (ادي) چوڻ جي. اسان ٻاهران ته فرشتن جيان سڀاجها ۽ شريف آهيون پر اندران ڪنهن خارش ورتل ڪتي جهڙا ڏي سيڪس زده. اسان ٻاهران ته هر ڇوڪري کي ادي چئون: پر من اندر ڪيس الف اگهاڙو ڏسون ۽ ڏسي سوچي خوش ٿيون. اسان وٽ ڇوڪري جو تقدس ڪيس پريل ڦوڪڻي جيان هوندو آهي. جيڪو مرد جي ڇهڻ سان ڦاٽي پوندو آهي. ڪڏهن به ڪنهن به اهو ناهي سوچيو ته: موڪل مهل ڪاليجن، اسڪولن، اڳيان ڇوٽا ڇوڪرا خواري ڪن. اسن ۾ سڙن ۽ نوجوان ڇوڪرين جو پيڇو ڪن.

اهو ڪهڙو ڪارڻ آهي آخر، جو اسان ڪانئيٽ فتنگز جون پينٽون شرٽون پائي، بو ڊي ڪولون جون خوشبوڏون هڻي، وار سيٽ ڪرائي، پوڊر مکي، قميص جا بٽڻ کولي،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

سينو ڪڍي، دوستن جي هٿن ۾ هٿ ورائي شام جو پبلڪ پليس تي ڇوٽا گهمون.؟

آخر، آخر ڇو برطانيا جي صحافي مس سوسن چئي:
"توهانجا مرد فرسٽيٽڊ آهن. جنس زده آهن." ڇو ڪيس وائي. ايم. سي ڏانهن ويندي ڪو نوجوان هٿ هٽي ٿو- ڇو هن کي ٻن مهينن ۾ ۾ سئو لو ليٽرس ٿا اچن؟؟!

آخر اهو ڪهڙو سبب آهي ته اخبار ۾ اچي ٿي خبر، هڪ نوجوان رات جو اڪيلي گهر ۾ پهنجي.... جي عصمت دري ڪئي! آخر انهن سڀن ڳالهين جو ڪو ته ڪارڻ آهي نه....!

اسان وٽ اهو سڀ عيب آهي. جيڪو ترقي يافته ملڪن ۾ سوسائٽي جي صحتمند اصولن جو بنياد.

اسان وٽ نوجوان ڇوڪريون جن سان پيار ڪن تنکي ڊارلنگ چوڻ بجاءِ ادا چوڻ تي مجبور هجن. جڳ جي پو ڪان عزت جو ڀرم رکڻ خاطر ان لاءِ ئي اسان وٽ پيار جو تصور ئي ابتو آهي.

اسان ذهنن سان پيار نه ڪندا آهيون. اسان پيار ڪندا آهيون، جسمن سان ۽ جسم ماڻڻ ڪانپوءِ پيار جو بت ڀڄي پورا ٿيو پئي ۽ نتيجي ۾؟

تون يقين ڪر روپ: مون ڌرتيءَ ۾ ٽاڪ منجهند جو گرم پٿرن کي اکيون ٻوڙي Kiss ڪيو آهي ۽ ماڻي آهي ساڳي ئي آسيس- مونکي هر گرم وجود پاسندو آهي، ساهه کڻندڙ جاڳندڙ.

soorhsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

اسان ايترا ته جنس زده ٿي ويا آهيون، فرسٽيٽڊ ٿي ويا آهيون جو جانورن مان به نه مڙدون-!!!

پر جڏهن اسان سان ڪا ڇوڪري مرڪي ڳالهائي ٿي ته اسان وائڙا ٿيو وڃون. اسان لاءِ هڪ ڇوڪريءَ جي مرڪ دنيا جي هر خوشيءَ کي ڏهوٽي اتم آهي. (ڪن لاءِ بيهي وري لکڻ ته لڳي.)
تنهنجي ان ڏينهن جي ڳالهين مان بيحد فرسٽريشن جي بوءِ آئي هئي. اهوئي ساڳيو مون وارو سوچڻ جو انداز ڳالهائڻ جو انداز.
ڪنڌ جهڪائي آڱريون مروڙڻ جو انداز. ڳالهائيندي وچڙي پوڻ. اونهان اونهان بي ترتيب ساهه کڻڻ. ڏسڻ- ۽ ڏسڻ کان لنوائڻ. ان ڏينهن توسان تنهنجي ڳالهين مان بيحد پنهنجائپ جو احساس ٿيو هيو. مونکي تنهنجو وجود تالهي جي ٽڏي ڇانءَ جهڙو پياسيو هو.
ان ڏينهن ڪانپوءِ مان ڏاڍو چاهيو آهي توسان ملڻ لاءِ، توسان ڳالهائڻ لاءِ توکي ياد آهي- نه مون توکي

چيو هو:
اسان کي هڪٻئي سان ملڻ گهرجي. پنهنجا ڏک سور ونڊڻ گهرجن. گهٽ ۾ گهٽ اسان کي ته هڪٻئي کان ڪجهه به نه لڪائڻ گهرجي. ڇو ته، اسان جي سوچڻ جو انداز ۽ محسوس ڪرڻ جو انداز ساڳيو آهي، سچ ته اسان هڪٻئي جي غمن کي چڱيءَ طرح سمجهي سگهون

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

تا. (اوچتو لکندي لکندي هڪدم ٻيهجي ويل)

هي مان ڇا ٿو ڪريان! بس اڻهين ڏي لکندو ٿو وڃان جيڪو به ذهن ۾ اچي ٿو- هوءَ ڇا سوچيندي-؟ جڏهن پڙهندي!! پر، هوءَ نه ٻوالپ آهي. ترقي پسند نظرين جي حامي آهي. انٽيليڪچوئل آهي! ڪٿي ڇا به هجي مونکي هن ڏانهن هن طرح جو خط لکڻ نه گهرجي.

.... پر مون لکيو ڇا آهي؟

هو لکيل خط پڙهڻ ٿو لڳي........

خط پڙهڻ بعد، ڪنهن وڏي ٻوڏاري ۾ ٻيل.

لکيل خط ڏانهن ڏسندي سوچي ٿو:

'ڪٿي جڏهن به هوءَ منهنجو خط پڙهي ٻيرِ نه نه ٿيندي ورندي؟-!'

'پوءِ ؟؟؟'

'ڦاڙي ڇڏيان؟'

هڪ سوال ڪهاڙي جيئن الر ڪيل: ڦاڙي ڇڏيان؟!

"ها، ڦاڙيانس"

هٿ ڪجهي ويل ڪاپي جي پيجن ڏانهن ۽ ڦاڙيندي ٻيهجي ويل.

'—— نه مونکي خط ڦاڙڻ نه گهرجي ڪيس ضرور پڙهائڻ گهرجي. مونکي يقين آهي هوءَ برو محسوس نه ڪندي. ان لاءِ جو هوءَ پاڻ بري ناهي. بري ذهن جي ناهي. سٺا ماڻهو هميشه سٺو سوچيندا آهن....مونکي ڄاڻ آهي هوءَ سٺي آهي، بيحد پياري آهـي، اها به سڌ اٿم نه

Scanned with CamScanner

(She Likes me) ڇو ته مان به منهنجو آهيان. هن وانگر بيحد پيارو هن جهڙو. تڏهن ئي هن جون ڳالهيون، هن جي مرڪ، هن جو ڏسڻ سٺو لڳي ٿو.

ان ڏينهن ڳالهائيندي ڪيڏو اداس ٿي وڃي هئي. دل چاهيو هو ڳراٽڙي پائي Kiss ڪيانس، اکين تي، نڪ تي، ڳلن تي ۽ چپن تي، (سنڌ جي ڇوڪري ڪيڏي نه بولڊ ڇو نه هجي پر لڳندي پوءِ به مظلوم)

مونکي پنهنجي جذبن جو اظهار هن تي ڪرڻ گهرجي. هن سان الائجي ڇو بس السيپٽ ٿي وڃي اٿم. بيحد سٺي لڳڻ لڳي آهيم، هن کي مون جهڙي هڪ پرخلوص ۽ پيار ڪندڙ جي گهرج آهي ۽— مونکي هن جهڙي هڪ سچي ۽ سچاجهي جي.

مان هن سان پيار ڪرڻ لڳو آهيان، شايد ان ڪري جو هوءَ به مون جهان اڻب نارمل ۽ ڪنفيوزڊ آهي. هن به مون جيان پنهنجي اڻب نارملتي ۽ ڪنفيوزشن کي بولڊنيس ۾ گم ڪري ڇڏيو آهي. تڏهن ئي هوءَ مونکي سٺي لڳڻ لڳي آهي. (شايد)

پيار: ڪيترو نه حسين نالو آهي. صفا هن جي مرڪ جهڙو. ڪليسا جي گهنڊڙين جهڙو. هن جي بي آواز مرڪ ۾ به ته ڪليسا جي گهنڊڙين جهڙو ئي مڌر آلاپ سمايل آهي— هون؟ ها— بلڪل، جيڪڏهن اکيون ڳالهائي سگهن ٿيون ته چا.... مرڪ مان گهنڊڙين جا ورلاپ پڌن ۾ نه ٿا اچي سگهن ڇا؟

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هن کي مونسان ملڻي ڪا نائين رات آهي.........نه،
حقيقت ۾ صحيح هيئن آهي ته: مون کي هن کان وڇڙئي
ڪا نائين رات آهي؟! پڪ ئي پڪ ٽيرهين.... اڃان ٻه
چوڏهين !!

اهي چوڏهن ڏينهن ڪيئن نه پيڙا ڀوڳيندي گذاريا
اٿم. رستن مٿان هلندي. هوٽلن ۾ مختلف جڳهن تي ويهي
هن کي ساريندي ۽ اهي تيرهن چوڏهن راتيون؟؟

هن وقت ٽائيم ڇا ٿيو هوندو؟ — واچ خراب آهي،
سمجهان ٿو ٻه ته آهن ئي آهن. سمهان....؟ ڇا ڪندس
سمهي ننڊ ته هوءِ پاڻ سان ان ڏينهن ئي کڻي وئي هئي.
ڏئي وئي پاند ۾ پيڙا ۽ سوچ!

سوچ، سوچ، سوچ بي انتها هڪ ئي محور
تي ڦيريون پائيندڙ، جنهن کان چاهڻ جي باوجود جند
ڇڏائي نٿو سگهان.

هاڻ به هن لاءِ سوچيان پيو، ڀوڳيان پيو. ٿي سگهي
ٿو. هن وقت هوءِ به جاڳندي هجي. ممڪن آهي ته
مون لاءِ سوچيندي هجي. سچ به هوءِ مون سان پيار
ڪري به ٿي يا___؟ نه، هڪ پاسيو پيار ته ڪڏهن ٿيو
ئي ناهي، ڪٿي عشق جي تاريخ اٿلائي ڏسو: شيرين فرهاد
کان وٺي رومو جوليٽ تائين. اسان جو پيار هڪ پاسو
ناهي، ان ڳالهه جي پڪ ان ڏينهن ئي ٿي هئم.

حقيقت ۾ پيار آهي ئي هڪ ماڻهوءَ جي ٻي ماڻهوءَ
مٿان فتح پائڻ. ذهني فتح ۽ جسماني، هونءَ به ذهني

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

فتح ٿي پيار آهي، جسم تہ وڃي بہ سگهجي ٿو.

اسان جن مٿان فتح حاصل نہ ڪري سگهندا آهيون تن سان آفاقي محبت ڪندا آهيون. سئو طريقو آهـي ناڪاميءَ کي لڪائڻ جو. (ٺهڪ ڏئي کلي ٿو پوي.)

مين روڊ تان ڪنهن جي پيرن جي آواز سان گڏ ڳائڻ جو آواز بہ اچي رهيو آهي، فلم جـو آخري شو ڪڏهوڪو ختم ٿي ويو آهي، پيرن جا آواز ويجهڪ ٿيندا ٿي ويا آهن ۽ ڳائڻ جـو آواز پڻ. ڪو ڳائيندو پيو وڃي سرديءَ نهوڙيل آواز ۾:

”ننڊ اچي تـہ ڏسان تنهنجا سپنا ـــ آءٌ جڳن کان جاڳيو آهيان تولاءِ گيت لکڻ ٿو چاهيان.“

”ڪير ٿي سگهي ٿو؟“ هو سوچڻ لڳو آهي. هوندو ڪو گهر کان واندو. پر هن کي ڪهڙي خبر پئي تہ مان هن سان پيار ٿو ڪريان! اهڙا گانا تہ مونکي ڳائڻ کپن آواز هوريان هوريان سيءَ جي ٿڌ ۾ گم ٿي ٿو وڃي ۽ پيرن جا آواز بہ رڪي رڪي ڪتان چوڪيدار جي رڙ سانت جي ڪک ۾ چڻ تہ بہ هشيارڙي لـٺ وهائي ٿي ڪڍي. ۽ وري ساڳي سانت. هو هڪ ڊگهو ساهہ کڻي پڙڪي ٿو: ”روپ!“

I Forget you When Sun Rises

پوءِ هوريان هوريان ڳالهائي ٿو ”زندگي هڪ شاهراهہ جهڙي، ۽ خواهشون موٽرن ڪارن جيان تنهن مٿان ڊوڙنديون رهن ٿيون هر وقت فل اسپيڊ سان. ۽ تڪميل تائين نہ

پهچي ٽڪرائجيو پون پاڻ ۾....الائجي ڪيترا حادثا ٿين ٿا روز من جي شاهراهه تي. ڪو به ڪابه اخبار نه ٿي ڏي خبر انهن حادثن جي. منهنجي من شاهراه تي به نه ڄاڻ ڪيترا حادثا ٿيا آهن. (هڪ اونهون ساهه) هنن سيڻ ڪي چاهڻ ڪانپوءِ به جڏهن پاڻي نه سگهيم ته جيون شاهراه تي فل اسپيڊ سان ڊوڙندڙ هزارين ڪاريون موٽرون پاڻ ۾ ٽڪرائجي پيون هيون. ۽ مان ڏڏي ويو هئس.

پيار به نيپام بم جيان آهي. ڄاڻڻ ڪانپوءِ ڏونهون، ڏنڌ ۾ باهه. چوڌس ڦهلجي ويندڙ. من وستيءَ تي اهڙا ڪيترائي نيپام ڪريا آهن. سوچيان ٿو....جيڪڏهن ويٽنام ۾ هجان ها ته ضرور ڪو پنهنجي ٽولي سرگرم گوريلو هجان ها. چو ته، جنگ جي زخمي جو علاج آهي. پر پريم جي زخمي جو ڪو به علاج نه آهي. سواءِ پريم جي منزل ماڻڻ جي.

(هنن سيڻ) ڪي وڃائڻ ڪانپوءِ به مايوس نه ٿيو آهيان. جيون آهي ٿي آدرش جي ڳولا ۾ پٽڪندڙ هستي. ۽ هاڻ توسان ملي پاسيو اٿم منهنجو آدرش تون آهين. الا تنهنجو سنهه. مان اڄ توکي سيڪجهه لکندم جيڪي منهنجي من ۾ ورهين کان، صدين کان رکيل آهي. هاڻ مان توکي وڃائڻ جي موڊ ۾ بلڪل ناهيان. توکي سڀڪجهه ٻڌائيندس پنهنجي پيار جو ڪليل اظهار ڪري آنما ڪي آسيس ڏيندس. اٿين ڪرڻ سان گهٽ ۾ گهٽ ڏک جو احساس ته نه ٿيندو. ڳالهائيندي ڳالهائيندي مان

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ٿي پٽ مٿان ٽنگيل رنگين فوٽوگراف ڪـي ڏٺـي لڳو
آهي، جيڪو ڪالهه ئي شهر مان هڪ فريمن واري جي
دڪان تان پنجٽيهن روپين ۾ وٺي آيو هو. ڪيس اهو
فوٽو گراف ايڏو تہ وڻيو هو جو هــن بنا ريڙهہ پيڙهہ
جي پنجٽيهہ روپيا دڪاندار ڏانهن وڌائي ڇڏيا هئا. سورنهن
انچ جي سائيز ۾ فريم ٿيل فوٽوگراف ۾ ڏيکاريل آهي
خزان جو منظر پيلا سون ورنا پن ڌرتي تي وڇايل آهن
۽ هر طرف اگهاڙا وڻ نظر پيا اچن، وڻــن ۽ پنن جي
وچ ۾ اڇي رنگ جي وڏي بينچ رکيل آهي. تنهن تي
ويٺل آهن پيارڙا هڪ ڇوڪر هڪ ڇوڪري، ڇوڪر
بيحد پياپوهہ مان اکيون ٻوٽي سونهري وارن واري بيبڙي
جي ڳل تي (Kiss) ٿو ڪري، سندس هڪ هٿ بيبيءَ
جي ڳچي تي وريل آهي. ۽ ٻيو پنهنجون ڳئي گول مٿول
پاڌون رانن ۾ لڪائي گوڏا بينچ مٿان رکي، ڏاڍي معصوم
انداز ۾ ڪلي رهي آهي، ڪلڻ مان سندس ننڍيڙو نڪ مٿي
کڄي ويو آهي ۽ ڳل وڌيڪ اڀريل ۽ ڳاڙها ٿي پيا آهن.
هو تصوير تان نگاهہ هٽائي ڊگهو ساهہ ٿو ڀري ۽ سوچڻ
لڳي ٿو: پيار هڪ فطري جذبو آهي، پر جنهنکي اسان
وٽ گناهہ سمجهيو ٿو وڃي. ڪيترا نہ خوش نصيب آهن
ان ڌرتيءَ جا پيار جيڪي هن تصوير ۾ ڏيکاريل آهن.
انهن لاءِ نہ ڇوڪري ڪا چين ولايت جي شهزادي نہ
هوندي. ڪو ڏينهن ڏئي جو سپنو نہ هوندي. ان ڌرتيءَ
جا پيار ڪنهن بہ انفرادي ڪامپليڪس ۾ قائل نہ هوندا.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ذهني/جنسي مريض نه هوندا. اذيت پرست نه هوندا ۽ اوچتو سندس نگاهه اڌ ۾ ڇڏيل خط تي پئي ٿي. ’هي خط اڄ رات لکي ڇڏڻ گهرجي ته جيئن سياڻي کيس ڏئي ڇڏيان، ها آخر ائين ڪيسين ناڻين ڀوڳيندس‘ ۽ هو اڌ ۾ ڇڏيل خط ٻيهر لکڻ ٿو لڳي:

ڪٿي ڪنهن هنڌ پڙهيو هئم. ياد نٿو اچيم ته ڪٿ پڙهيو هوم. جنهن ۾ لکيل هو. هڪ زماني ۾ عورت ۽ مرد گڏيل هئا. پوءِ کين جدا ڪيو ويو. ان زماني کان وٺي هر مرد ۽ عورت پنهنجي پنهنجي اڌ جي ڳولا ۾ ڀٽڪندا رهن ٿا. مان ڀٽڪندو رهيو آهيان پر توسان ملي ڀانيو اٿم منهنجو گم ٿي ويل اڌ تون آهين. ڇو ته تنهنجي محسوس ڪرڻ جي سگهه ۽ سوچڻ جو انداز مون جهڙو آهي. يا منهنجي محسوس ڪرڻ جي سگهه ۽ سوچڻ جو انداز تو جهڙو. ها سچ ٻڌ منهنجو گم ٿي ويل اڌ تون آهين. جنهن کي صدين کان سالن ڪالن کان ڳوليندو پئي آيم. آخر تون ملي ٺي وئين. (هو پنهن جهلي لفظ ڳولڻ ٿو لڳي ڪن پل لاءِ).

ان ڏينهن جڏهن تون منهنجي پرپٺ آئي هئين ۽ ساجن کان منهنجو پڇيو هيئي. تنهن شام تنهنجي وڃڻ بعد مان ساري شهر جا رستا رلي جڏهن ٿڪائو ٽٽائو گهر آيم ۽ دال سان ماني پئي کائيم ته امان چيو: ”ابا اڄ روپ آئي هئي“ گرهه نڙيءَ ۾ اٽڪي پيو هو. دل تي

جڏهن ڪنهن وڏاڻ وسائي ڪيو هو. مان ’ڪٿي هيم؟!‘
سوچيم. ’ڇو ٻاهر رلڻ ويم!‘ گلاس پاڻيءَ جو ٻي اڪيل
گرهه ڳڙڪائي ڇڏيم ته ساجن ٻي ڪمري ۾ وٺي ويو ۽
ڪرسيءَ تي ويهاريندي چيائين: ”روپ آئي هئي“ مان
ڳالهايان ٿي تنهن کان اڳ ساجن چيو: ”تنهنجو ٻي
پڇيائين.“

مون ابهرائيءَ مان پڇيو: ”ڇا!؟“

”اهو ٿي ته اشوڪ مون لاءِ ڇا چوندو آهي؟!“

”پوءِ، پوءِ تو ڇا چيس؟“ ساجن چيو: ”اشوڪ
چوندو آهي روپ ڏاڍي ٻولڙ آهي.“

”ٻيو“ مون پڇيو!

”ٻيو اهو ته!“ ساجن چوندي چپ ٿي ويو: مون
پريشانيءَ مان چيو: ”ڇا اهو ته.....!“

”اهو ته، اشوڪ چوندو آهي روپ بيحد پياري ۽
سوئيٽ آهي.“

مون اطمينان جو ساهه کنيو ۽ ساجن کان پڇيم:
”پوءِ روپ ڇا چيو.“

ساجن ٻڌايو ته: ”روپ منهنجي ڳالهه ٻڌي کلي پئي
۽ کلندي چيائين هل ڪوڙا.“

تڏهن مونکي ائين لڳو هو ڄڻ تون مرڪي مونکي
چوندي هجين، هل ڪوڙا. ان ڏينهن پڪ ٿي وئي هئم
ته You Love me ان رات مان ڏاڍو خوش هوس، ايترو
جو، دل چاهيو هو تنهنجي گهر جو دروازو کڙڪائي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

توکي ٻاهر ڪڏي تنهنجي ڇپاهه ۾ ٻانهون ڦيري شهر جي رستن مٿان ڊانس ڪرياڻ. (مون ڇهو آهي نه، نه اسان لاءِ ڪنهن ڇوڪريءَ جي مرڪ ڪائنات جي هر خوشيءَ کان اتم آهي) تنهنجي گهر تائين آيو به هئس پر پوءِ، واپس موٽي ويو هئس. ڇو ته، هت اهو سڀڪجهه جيڪڏهن ناممڪن نه ته اوکو ضرور آهي.

تنهن ڏينهن کان وٺي منهنجو انتظار ۽ توکي ڏسڻ جي ڪامنا وڏيڪ گهري ٿي وئي آهي. مان راتيون وڏيڪ آرام سان جاڳي گذاري رهيو آهيان. پر تون آهين جا املهه ٿيندي وڃين. آهين به نه....ان ۾ ڪهڙو شڪ؟.... ....مان به ته املهه آهيان نه....! املهه انسانن جا اڏ به املهه ٿيندا آهن ڪيئن؟——

ڏکهو ساهه کڻي پٽ تي ٽيڪ ڏئي ٿو ڇڏي. ڪليل نلڪن مان پهريان هوا جي شرڙاٽن جا آواز پوءِ پاڻي وهڻ جو گوڙ ٿئي ٿو. ڪوهيڙي جي ڏنڌ ۾ ويڙهيل آڏان جو آواز....ڪا رڪشا ڦرڙاٽ ڪندي مين روڊ تان لنگهي ٿي ۽ پوءِ ڪنهن ٽانگي ۾ جوٽيل گهوڙي جي ٽاپ ٽاپ جو آواز.

هن جون اکيون پوٽيون ٿيون وڃن، هٿ مان پين کسڪي وڃي ٿي. سنڌس اڌ لکيل خط سنڌس هستيءَ وانگر اڌوگابرو ٿي رهجيو وڃي.

ٻاهر شور وڌي رهيو آهي؛ ڪارن موٽرن، رڪشائن

Scanned with CamScanner

جي ڦيٿن مان نڪتل برڪن جو، گهوڙن جي ٽاپ ٽاپ
جو، ماڻهن جي ڳالهائڻ جو، هوڪن جو! آواز....ڇوڏس
ڦهلجندڙ هرقسم جا ۽ انهن آوازن وچ ۾ هو بي پرواهه
بند اکين ۾ سنهرا سپنا ۽ ڇپن تـي سايا جي مرڪ
کنيو اگهور ننڊ ستل آهي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

پاڏلي

ڪوٽ کان سڏ پنڌ جيترو پري ٻيرن جي قطار هيٺان، وهندڙ واهه جي ڪپ تي ڪجهه دير اڳ هو ٻئي ٻلورن راند ڪيڏي رهيا هئا. ٻريان سندس ٻڪرين جو ڌڻ هينئر به ساڳيءَ طرح چري رهيو هو. پر هن وقت هو ٻئي اڳ جيان راند نه پئي رهيا، پر هڪٻئي جي ڳچڙن ۾ هٿ شڪنجن جيان ڦاسائي ڳهي ويندڙ انداز ۾ هڪٻئي ڏانهن پئي گهوريائون. ڪجهه پلڪون اڳ جڏهن ميٺ محبت سان راند پئي رهيا تڏهن هڪ جي نگاهه ڪپ تي هڪ گول چلڪندڙ پاڏلي مٿان پئي هئي ۽ هن اوچتو رڙ ڪري چيو هو: ”اڙي ملوڪ، اهو ڪپ تي ڇا پيو چلڪي؟“ ملوڪ به ڪپ تي پيل پاڏلي ڏانهن ڏٺو ۽ ان کان اڳ جو ٻڌائيندڙ نينگر ڊوڙي، هن پهرين ڊوڙ وڌي هئي، پوءِ پٺيان هو به ڊوڙيو هئس. ملوڪ وڏا ڇال ڀريندي وڃي پاڏلي کنئي هئي. هن وقت پاڏلي سندن جهيڙ جو ڪارڻ بڻي هئي. ”ملوڪ ڏس ڏي يار.“ ٻئي ڇوڪر اتاولائي منجهان ملوڪ جي ڳچڙ ۾ هٿ وجهندي چيس. ”ڳچڙ مان هٿ ڪڍ چوانءِ ٿو غلامون!“ ملوڪ بخيلي وچان غلامون کان ڳچڙ ڇڏائڻ جي ڪوشش ڪئي. ”نه، اڳ ۾ پاڏلي هٿ تريءَ تي رک. ڏٺي به ته مون هئي نه.“ غلامون هٿ جي پٺيءَ

soorhsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

سان نڪ کي مهٽيو ۽ نري ملوڪ آڏو ڪولي ڇڏي.
”اڙي ڇڏ ته وري ڏيانه نه ڪاپار وارا پها.“ ملوڪ
کي ڇڻ ڇوچڙي لڳي ويئي. ”هاڻو زي هاڻو، پها تو
وراڻي مڙس، ننڍڪڙو مان به ناهيان هت ڪڍ پاڻلي.“
غلامون به اصل بر ٿي ويو. ٻئي هٿ ڪٽي ملوڪ جي
ڳچڙ ٿي سوگها جهلياڻين. سڄي جسم جو ست آڱرين
۾ وري آيس. ”ڇڏ غلامون مون کي،“ ملوڪ جو ساهه
گهٽجڻ لڳو، ”نه ته ڪلام الله جاڻي هڻندو مانءِ.“ منهن
ڳٽول ٿيندو ويس. مٿ لٺ تي سوگهي ٿي ويس ڪراڻيءَ
جون مشڪون ڇڪجي ويس. تڏهن غلامونءَ به جلاليءَ
مان چيس: ”اڙي هڻ نه، جوان آهين ته هڻ باقي دهمان
ڇا جا تو ڏين.“ غلامونءَ جي ڳالهه ملوڪ جي پيرن
هيٺان ڇڻ ته ڏانڊا پاري ڇڏيا، جنهن جو سوڪ سڄي
بدن ۾ محسوس ٿيڻ لڳس. ناسون ڏوڻ جيان ڏوڻ لڳس،
واڇن مان گڦ جا بوڙيا نڪرڻ لڳس. جيئن ڪوگهوڙو
ڏورانهون پنڌ پٽڻ کان پوءِ سهڪڻ ۽ گڦ ڳاڙڻ لڳندو
آهي. ملوڪ جي لٺ وارو هٿ ست سان هوا ۾ ڪجهي
ويو ۽ زوزٽ ڪندو زيڪو اچي غلامون جي ڪاڙيءَ
۾ ڪياڻين. ”زي ابا،“ چوڪر پهرين ٿي لـٺ سان
ڪٽيل ڏار جيان دب اچي ڏرني مٿان ڪيو. ”ماڻهين
کي....ڇڻ پٽهين جي پاڻلي آهي.“ ملوڪ ناسون ڦونداري،
اکيون ڇنجهيون ڪري گوڏ جي پلاند سـان ڪاري
ڳچيءَ نان وهنڊڙ پگهر اگهيو ۽ پاڻلي ڪسي ۾ رکي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

مال ورائي اچي گهر پهتو ٿيو. اڃا گهر جو لوڙهو ٽپي ٿيو ته پٺس جو آواز ڪن پيس: ”اڙي پيان، ڪو صفا ڪچر آن، مال ويچاري گگدام جو نه ڪو قياس ئي ڪونه اٿئي. رهزن پيان، وٺي ڪيتري مهل گذري اٿئي جو مال ورائي اچي ڪلن سان تو پڏين؟“ ڪٺي پوندو گهروڙيائينس، ”اڃا گهر مان پير ڪڍان مس تو ته تنهنجي ٻگهي ٿي مڇي وڃي.“ صديق سلوار جا ور لاهي، هٿن سان سنوت ۾ آڏي مٿي چنبڙ لڳو. اڳهٺو سائيڪل ڪڍي شهر وڃڻ لاءِ نڪتو هو. پر واٽ تي ٽائر پنڪچر ٿي پيو هئس، سو واپس وري آيو هو. سائيڪل به ڪنهن وقت جي هئس، هلندي هئي ته پئي چيڪاٽ ڪندي، رنگ لهي ويو هئس ۽ ڪٽ لڳل لوهه ظاهر ٿي پيو هئس. پهرين نظر سان ائين لڳندي هئي، ڄڻ پال ڏاهي هجائين. پانچن ٽان مٿي چنبي شانائتا قدم ڪڍندو منهه ۾ هليو ويو، منهه جي وچين ۽ زبري ٽوٽي جي پڇانگي ۾ ڦاٿل ململشيائي رنگ جي گر چڙهيل ڳوٿري ڪڍيائين. واپس سائيڪل وٽ اچي ويو، ”پيان مان به مان آهيان پر تون ته ڪو منهنجو به پيءُ آن، حرامي“ صديق ڳوٿريءَ مان سوليشن جي دٻي، رواني ۽ رٻڙ جو ٽڪر پٽ تي پکيڙيندي چيس. ”ابا، منهنجي ڳالهه ته ٻڌ.“ ملوڪ پهريون ڀيرو اکر اڪليو. پر صديق اڏ ۾ ئي چنبيندي چيس: ”هائو ڙي هائو، اها ڪيڏ وڃي ڪنهن ٻئي سان ڪيڏ. چپ ڪر ته ڪيڏاڙه نه لٿين جا

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

جا ٽاڪوڙا. هيڏي پري ڏي مون کي پاڻي جي ٻاڙدي."

صديق رنگ جو سانورو، ڪاري ڀنڀي ڏاڙهي. قد جو ماريل هو پر لڳ رڳ هئس هڪڙو وقت هو جڏهن پنهنجي ٽر جو نامي گرامي چور ليکبو هو. اٺ ويڙهه ۾ نه پڙ هو. ڇانٻو چڙهڪو به اهڙو هو جو مجال آ ڪو پڇيس ٻرانگون ڏي به پرينڊو. ڇال ۾ نه ڪو سندس ثاني نه هو، مڙس مٿاهين پٽ تي نه اک ڏي نه ٻڌندي هئس. هڪ ڀيري ڪنهن الزام ۾ گرفتار ڪيائونس. هڪ سپاهي رائيفل سميت ساڻ هئس. هٿ ۾ هٿڪڙيون لڳل هئس. پيشاب جي بهاني سپاهي کان پرڀرو ٿي، ڇونڪڙيون ڏي چار پرياڻيز، سپاهي سوچيندو ئي رهجي ويو هو. شادي به ڪيائين ته عشق جي. درياهه خاتون سان اک اٽڪي ويس. سندن مٿن کان پاڻهن گهريائين، نه ڏنائونس ته راتوواهه ڀڄائي ويس. اها درياهه خاتون جي ڦوهه جواني هئي. سيني جي ڇڪ کان گگو پيو ڦاٽندو هئس. هلندي هئي ته ڇاتيون پيون ڇاڪنديون هيس. سندس سيني جي ساگر ۾ ڪيترائي مٿير مڙس لڙهي ويا هئا. اپريل رتول گٿا، جن ۾ ٽونگو هڻ نه رت ڏيڻگار ڪري نڪري پئي. ڪجليون ڪئورن جهڙيون اکيون جن مٿان پنبڻن جي جهالر. مساگ لڳل چپن جون ڦاڪون انتها جي ڇڪ رکندڙ، جن جي ڏسڻ کان ٻوهه ڇهڻ جي آس ٿئي. صديق به سندس سونهن جي ساگر ۾ لڙهي ويو. ٻه مڙس هو الموت، سو هٿي وجي هند

ڪمائين. گارڊل به اهڙو هو جو رب ڏي پناهه. وري الله لوڪ به اهڙو هو جو ڪنهن گهر ۾ چوري ڪرڻ ويندو ۽ پهرين نگاهه قرآن مٿان پوندس ته هڪڙو ڦاڙي قرآن کي پوتي پارائي چمي پوئين پير موٽي ويندو. اڄ به چڱا چوڪا سندس نالي کان پها لنوائيندا آهن.

ملوڪ سان ڏاڍو پيار هئس، ننڍڙو جو هئو. هڪ ڀيري ڪنهن ڳالهه تان اسڪول جي ماستر مار ڪيڍيس ۽ صديق کي سڏ پيئي ته ماستر سامهون سليٽ ڀڃي ڪتاب ڦاڙي اڇي ته گارين جا ڏاڪوڙا چاڙهيائينس جو بس ڀلي. چئي: "ماستر آن ڪڻ زناور، چوڪر، ڇوڪر جي ڪل ئي ڪانه ٿي پوي. اهو مڙيئي منهنجي ڇوري جو آ مغز خراب ٿيو جو پڙهڻ جو جڻ چڙهيو اٿس، کهڙا وري پڙهي اڪ ڪارا ڪندو!" اهو ڏينهن ورندي هي ڏينهن وري نه ملوڪ کي اسڪول اماڻيائون.

ملوڪ ڀائي جي ٻالٽي اچي اڏو رکيس. "ابا!" چوندي چوندي هڏڪي پيو. "ڇا هي ٿي. هاڻ پڙڪ ڪٽي ٻاهر ڪيو. کهڙو وري سٺ منجهي پيو اٿئي!" تڏهن ڇوڪر کي ڪا دلجاءِ ٿي. سڄي ڳالهه الف کان ي تائين سربستي ڪيائين. ڳالهه ٻڌندي ئي صديق بر ٿي ويو، غلامونءَ وارن جي گهر سان اٽڪنت اڪيئي هئن سو هر هر پڇي اچي کان نڪري ويو. چئي: "ڇورا ڀاڳلي ته تو ڪنئي نه، ڀوه غلامون کهڙي باغ جي موري آ جو تو کان ڀاڳلي ڪسيائين؟ ڀان صفا ڪو لوسي آن، ڀاڙيا هڪ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

لٺ ورائي موٽي آيو آهين. ڇــرون ڏيئي ڇڏيئنس ها.
کهڙو وري پڇيس "ڀورو نوابزادو حامد علي خان آ." پوءِ
اکيون ڦرڙائي مڇون سيڙائي ڇڏيائين ۽ لڳو ٻنڇر ڳڻيڻ.
پيءُ جي ڳالهه، ٻڌي ملوڪ جي هنياءُ جو بار گهٽجي ويو، ڇو
ته ڪرنڊڙ ٻيهي کي ٽوٽي جي ٽيڪ اچي ويئي. اندر جو
خوف لهي ويس. ٻنل منهن تي نوبنائي ٻوڙي ويس. تڪبر
ڪان ڪنڌ پاسيرو ٿي ويس. ڪيسي ۾ رکيل پائلي ٿي.
هٿ هڻي ٻڪ ڪيائين ۽ لڳو پٽ تي راند ڪيڏڻ. پائس
ڪن ۾ لوڙهو ٽپي مٽي تي ٻهل گاهه جي ٻري ڳنڍڙن
جي پير ۾ رکيل مڏيءَ مٿان سٽي. مٽي تي پٽل انگوڇي
جو سينهو ڪولي ڪلها ڏورا سينو ڇنڊيندي اچــي ڪٽ
تي ويٺو. "ابا ڪٿر نه هڻندي ڇا؟" پٽس رهڙ تي سوليشن
هڻندي پڇيس. "هڻان ٿو ابا، ماني کپيو نه کاوان." درياهه
خاتون ماني پچائي بس ڪئي، ته صديق به ٻنڇر ڳڻيندي
سامان ورائي اچي کوٽري ۾ وڌو ۽ اٿي ڪڙو ٽيو. کوٽري
ورائي ٽوٽي ۾ اٽڪايائين ۽ اچي ڪٽ تي ڪاٽيپ ڪيدي
ويٺو ۽ مڇن تي هٿڙا ڦيرائيندي جوءِ کي دهمان ڪيدندي
چيائين: "ڏيجان پلا ماني کپيو ڏيئي جي نيت اٿئي ڪن
ڇا.... الائي ڪهڙي مرضي اٿئي!؟" جوئس به نڪ کي موڙو
ڏئي ٽلندي چيس: "توهان به وڏهو سيئي ته ڏيانو،" درياهه
خاتون جملو اڌ ۾ ڇڏي لسي وٽن ۾ لاهڻ لڳي. ڇانورن
جي ماني پنديءَ تي رکي اٿي ڪڙي ٿي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هاڻي اهو جوڀن نہ رهيو هئس. گهڻ مان سيني جا اڀار جي اڳي هماليہ جي چوٽيءَ جيان سيٽيل هوندا هئس، هاڻ پراڻي لوسڻ وانگر ليلهر ٿي لڳا. چلي تي پئي هئي، ٻر پوءِ ٻہ منهن ۾ موهہ هئس. بسم الله ڪري ڪٽ تي ماڻين جي پنڊي ۽ لسي جي گهاگهر رکيائين، ”اڄ ڀلا ڇورا.“ ماڻس پٽ تي راند ڪيڏندڙ ملوڪ کي سڏ ڪيو ۽ لڳي رڌي جي پلاند سان مکيون هڪلڻ. ماڻي پئي ڪاڏائون تہ امالڪ لوڙهي ٻاهران سڏ ٿيو: ”اڙي صديق ووءِ، هيڏي ٻاهر نڪر، حساب ڏئي، غلامون ڪو نڌڪو نہ آهي.“ سڏ چا هو. ڪاريهر جي ڦوڪ هئي. جنهن جي پس منظر ۾ رت جي گومن ڪان سواءِ ڪجهہ نہ هو. ملوڪ جي وات وارو گرهہ نڙيءَ ۾ اٽڪي پيو، ڪن ڪڙا ٿي ويس. آپ ساهي منجهان ويءَ کي ڏنائين. ”هاڻوڙي هاڏو حساب تہ حساب، اچونءَ ڏا.“ هڪ ٻي واسينگ جي ڦوڪ چوڏس ڪوري جهڙي گرمي پکيڙي ڇڏي. صديق بل ڏيئي ڪٽ تان لٿو. پنهان حڪن ٻہ اٿيو، پنهي منهہ ڏانهن جوهہ ڪئي. سٽ سان ٽوٽيءَ ۾ اٽڪيل لپاٽ جيڏيون چاڪٽيون کهاڙيون ڪيڍائون ۽ پٽڪن جا ور ورائيندا ڊوڙندا لوڙهو ٽپي ٻاهر ويا. وٽ وٽ ٿي وئي. ملوڪ ٻہ ڪٽ تان چال ڏنو ۽ لوڙهي ڏانهن جوهہ ڪيائين. لوڙهي وٽ بيٺل سهاڳڻ ۽ ماءُ سندس کي ورڻي ۾ ماحول ويڙهہ جي خوفناڪ منظر جي پچائي ڏسڻ جي ڪوشش ڪري رهي هئي. ملوڪ کي ٻاهر ويندي ڏسي ڏنگي

sooriisindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

اکيان هٿ ڦڪيڙي ڇڏيائين. ملوڪ درياهه خانون جي ڦڪڙيل ٻانهن جي چار ۾ ڦاسي پيو ۽ ڇڏائيندي لڳو رڙڻ: ”ڇڏ مون کي ماءُ جي........مان ٻه ويندس. مان ٻه وڙهندس، مون کي ڇڏ نه نه.“ ٻاهر سنڌ کي ورثي ۾ مليل ويڙهه اوج تي هئي ”وٺ ڙي وٺ، منهائين هڻينس، نه ڇڏينس.“ رڙيون ڪهاڙين جا سوساٽ ۽ هوا ۾ ڇمڪاٽ. لٺين جا زوزاٽ. لوڙهن جي وٿين مان هراسيل ٻار ۽ زائفائون ڦوٽاريل تارن سان ويڙهه ڏسي رهيا هئا. ٻاهر ٻرپرو ٻمڻل ڳوٺ جا پير مڙد، جوان ۽ ڇوڪرا. ڪير پئي جهيڙي ۾. رجب جي حالت ڏٺي هئائون. ويو ڇڏائڻ نه وچ ۾ ٻاڻ لٺيون ڪائي موٽي آيو. رڳو پئي رڙيون ڪيائون: ”نه وڙهو ڙي نه وڙهو. اڙي سڀ مسلمين ڀائر آهيو اڙي ڪوڏين جهڙا مڙس نه ماريو. ڏاڍا ٿيو، ڪجهه ڪهل ڪريو.“ نم مان ۽ ٻڙ مان سانتيڪا وينل ٻڪي ڌرتي تي انسان جي انسان سان رنوڇاڻ واري ويڙهاند ڏسي پنهنجن اکين مان ٻڙڪا ڏيئي اڏامي ويا آسمان جي نيري وسعتن ۾.

اوچتو ڪهاڙيون جهڪيون تي ويون. ميدان ماڻو تي ويو. ٽي مڙس سينا ساهيندا، اکين مان رت ڳاڙيندا، واڇن مان گٿ وهائيندا، رت رڱيل ڪهاڙيون لوڏيندا، مڇون مروڙيندا ور وڪڙ ڪائيندڙ پيچري تان ڏوڙ جا ڪڪر اڏائيندا لڪن ۾ گم ٿي ويا. (تاريخ پنهنجو پاڻ ورجايو.) حڪن گهر جو لوڙهو ٽپيو. سنڌس ڪلهي تي صديق

جو جسم لڙڪندڙ ڪاري ڀنڀي ڏاڙهي رت ۾ ريٽي، ڇڙي ويل پٽڪو ڪڇيءَ مان ڦري ٻانهن سان ڳڍ لڙڪيو پئي. ”گهوڙا ڙي ابا مري ويس ڙي.“ درياهه خاتون ٻئي هٿ ڏوڙ ۾ هڻي منهن تي وسائي ڪيا. ملوڪ جون اکيون ٻيءَ ۾ اٽڪي پيون، ٽنگن مان ست ڇڏائجي ويس. ڪڪن ٽڙندو کٽ ويجهو پهتو. ٻيءَ کي کٽ تي سنئون ڪري، پٽ تي ڪري پيو. درياهه خاتون دلن ڏانهن ڊوڙ پري، پرسان پيل ڪاري مان وٽو ڪڍي دلو نوايائين پاڻي ڏڏڪا ڪري وهڻ لڳو، وٽو ڪناتار تي وهڻ لڳو. ڊوڙون پريندي پٽ تي ڪريل ڪڪن جو ڪنڌ پنهنجي گوڏي تي رکي ڏک ڏک پيارڻ لڳس، پاڻي ڪڪن جي واڇن مان وهي نرڙ مان وهندڙ رت سان ملي هڪ ٿي ويو. وٽو رکي ٻئي هٿ ڪڻي ڇيله ۾ ورايائينس، جيڏو زور هئس، تيڏو لائي ڌرتيءَ تان پٽيائينس، زائفان نه هئي مرد هئي، پٽ کي کٽ تي سنئون ڪري، صديق متان پار ڪيڻ لڳي، جنهن کي ملوڪ ڇهٽي رنيون ٻئي ڪيون. هو رنو پئي ۽ روئندو رهيو، گهوڙا ختم ٿي ويس نه خالي سڏڪا پريندو رهيو، پوءِ سڏڪا به گهٽبا ويس ۽ اکيون پوٽبيون ويس. پهر اک ٽڏهن کلي هئس جڏهن پاڻ جيڏي ٻاروءَ ڏونڌاڙي جاڳايو هئس، ڇرڪ پري جاڳي پيو، دوڙا ڦونڪاري ٻاروءَ کي ڏنائين، ذري گهٽ اڇي سومهڻي ٿي هئي. پٽ تان اٿي اکيون مهٽي ڏنائين سڄو گهر زائفن سان پريو پيو هو. ڇپ چاپ ٻوتن جهان

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ٽڏن ٽي ويٺل زائفون. پرڀان جانڊهه جي پڙ ۾ ايپون ٽهل ڪٽن پوڻان پاڻي هارجڻ جو ۽ ڳوٺ جي ملان دين محمد جو آواز پئي آيو جيڪو وڏي آواز ڪلمان پڙهي رهيو هو. پاسيرين ڪٽن جي هيٺان وهندڙ پاڻي مٺائي ڳاڙهو هو.

پئي ڏينهن ٻاهر وڻن جي ڇانءَ ۾ آس پاس جا مڙد ماڻهو ٽڏن ٽي ويٺل هئا. ملوڪ پنهنجي پاءُ حڪن جو آواز ٻڌو جيڪو ڪنهن کي چئي رهيو هو: "پوليس ۾ فرياد داخل نه ڪندس. مڙس ماريو اٿن مڙس ماريندوسان. ٻارنهن سالن کان پوءِ يا ويهن سالن کان پوءِ. ڪاڏي ويندا؟" ملوڪ پنهنجي پاءُ کي ڏٺو جنهن جي مٿي ۽ ٻانهن ٽي پٽس صديق جي پٽڪي مان ڦاڙيل ريڙون ٻڌل هيون. هن کان هڪ ٽڏو ساهه نڪري ويو ۽ ڪنڌ نوائي وک وک ڪٽندو هلڻ لڳو. هلندي پيچري جي پرينءَ پڪ ۾ پـرهه جيڏين لٽين ۾ ڳم ٽي ويو. اندر ٽي ملوڪ ڪيسي ۾ هٿ وجهي پاڻلي ٻاهر ڪڍي ۽ آهستي آهستي مٺ کولڻ لڳو جڏهن سڄي مٺ کولي نريءَ ٽي پهل پاڻلي جي مٺاڇري ٽي نگاهه وڌائين ٽـه ٽاڪ ٽي لڳي ويس. ڪنن ٽي ٽاڙيون چڙهي ويس ۽ ڦاٽل ٽارا پاڻلي جي ڇڇريل مٺاڇري ٽي ڪپي ويس.

ڏرڪجڻي

هن آخري پيرو ڪڙي ڇڙهيل در ڏانهن ڏٺو. فقط هڪ لحظي لاءِ.

ان هڪ لحظي ۾ ڇڻ هن در پاهران وراندي ۾ ستل اڏڙوٽ عمر جي ماءُ کان آخري دفعو موڪلايو ۽ ماءُ جي پير ۾ اگهور ننڊ ستل راحول (بابا) کان سندس پشم ڳل تان آخري پيرو پڻي ڪري موڪلايو. اها پنهنجي جاءِ تي حقيقت به هئي ته ڪيس سموري گهر مان راحول (بابا) سان ئي بي انتها پيار هو). انهيءَ هڪ لحظي واري نهار ۾، جنهن ۾ ڪوبه ڏڪ ڏورايو نه هو، ڪابه ندامت نه هئي. تنهن سان هن اڳئي ۾ ويٺل ڪنهن ڇولي ڪي پيوند هٿندڙ پنهنجي سدوري پيڻ ڪان موڪلايو، جيڪا گهٽو ڪري ڇپن ئي ڇپن ۾ سندس شاديءَ جا ڪيچ ڳائيندي ڳائيندي وچائجي ويندي هئي.

هو اڄ تائين اهو ڇائي نه سگهيو هو ته اهي ڪيچ هوءَ سندس لاءِ ڳائيندي هئي يا-؟

انهيءَ هڪ لحظي واري نهار ۾ ڇڻ هن گهر جو پاهريون در ٽپي پنهنجن سمورن دوستن/دشمنن کان موڪلائي ڇڏيو.

پوءِ واڏڻ جو آخري وڪڙ به کولي ڇڏيائين.

هو واڏڻ هٿ ۾ جهلي سوئچ بورڊ ڏانهن وڌيو، پر

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

اڏ ۾ ئي ڪجهه سوچي بيهي رهيو:
’ڇا ڪبو بلب ڀاري‘؟!!
هن ڪيترائي ڀيرا ساڳيو جملو منٽ جي چوٿين حصي ۾ ذهن ۾ ورجايو:
’واقعي، واقعي، واقعي‘
’ڇا ڪبو بلب ڀاري‘؟!!!
’سوئچ آن ڪري؟ جڏهن ته سيڪجهه فيوز ٿي چڪو آهي / جي فيوز نه به ٿيو آهي ته اينڊڙ ڪنهن به پل ۾........‘
هو ڏاڍي نارمل انداز ۾ هلڪي اونداهي ڪمري جي وچ تي رکيل اسٽول ڏانهن وڌيو.
اسٽول تي چڙهي بيهي رهيو سندس هڪ هٿ ۾ واڌُ جهليل هئي. بيهڻ مهل اسٽول هلڪو ڏڏڪو کاڌو هن جا هٿ لاشعوري طور ڇت ۾ ٽنگيل (هڪ) ڏانهن وڌي ويا ۽ هو ڪرندي بچي ويو.
هن سوچيو:
’مون کي اسٽول جي ڪُٽل ٽنگ کي هلڪي سپورٽ ڏيڻ گهرجي....‘
ٻيءَ گهڙيءَ کيس پنهنجي سوچ جي پٺ ۾ لڪل ڊپ جو احساس ٿيو ۽ ٿهڪ ڏيڻ بجاءِ مرڪي پيو. پوءِ مرڪ سندس چپن جي ڪنڊن تي ڦٿڙاٽي آلوپ ٿي وئي.
’سپورٽ، سپورٽ. جڏهن مرڻ ئي مقصد هجي ته

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

پوءِ سپورٽ ڇاجي؟‘ مان به ته بابا جي مرڻ کان پوءِ چاهڻ جي باوجود به ڪنهن جي سپورٽ نه بڻجي سگهيس.

ماما ۽ مامي به ته گڏ رهندي اسان کي ڪا سپورٽ ڏئي نه سگهيا. جڏهن ته پنهنجي ٽرڊ ڪلاس ۾ انٽرپاس پاڻ کي سورهين گريڊ جي آفيسري وٺرائڻي ڏنائين. مان جيڪو بي-اي اليڪٽرانڪس ۾ ڪيل آهيان.... ’ماما آنيسٽ فقط اسان جي لاءِ آهي. پنهنجي زال جي پاڻ لاءِ نه.‘ هن جي نهائين مان هڪ ڏکيو گرم ساهه اڇلون ڪاڻيندو ڪمري جي ڪوهه ۾ گم ٿي ويو.

’جڏهن مفلسيءَ جو پٿر هٽ ڪنهن جي سر مٿان ڇانئري جمان پڪڙجي ويندو آهي، تڏهن سڀ رشتا سڀ ناتا ٽي/وي جي آخري پروگرام کان پوءِ لهرائيندڙ جهنڊي جيان ٿي ٿي پوندا آهن. نه ڪي ڪلاڪ اڌ جو رشتن جي تاڃي پيٽي ۾ جڙيل ڪو نصيحت ڀريو ناٽڪ‘.

ڦهريون پيرو شدت سان محسوس ٿيس ته سندس پيءُ مرڻ ۾ بيحد تڪڙ کان ڪم ورتو هو.

’بابا کي گهٽ ۾ گهٽ چار مهينا اڃا جيئڻ کپندو هو، هاڻ ڪوبه ته پنهنجو نه رهيو آهي؟ بابا جي مري وڃڻ کان پوءِ ڇڻ سڀ رشتا سڀ سڃاڻپون مري ٺري آنرجي ويون.......!‘

کيس محسوس ٿيو ڇڻ چار مهينا اڳ هن جو گهر ڪو ڊفينس سوسائٽيءَ جو بنگلو هو، ۽ اڄ ڇڻ ٽر جي پيٽ سان ڇهٽيل ڪو ڪمزور ڇوڻٽرو. فقط سندن گهر

جو حصو ۽ هن جي ٻئي ڀاسي وارو حصو؟ جنهن ۾ سندن مامو ۽ مامي رهندا هئا. سو ته اڄ به ڊفينس سوسائٽي جو بنگلو ئي هو، جنهن ۾ زندگيءَ جي هر آسائش حاضر هئي.

هن کي ياد آئي مامي، جيڪا ڪجهه ڏينهن تيندا پنهنجي ڪمري مان نڪري هن ڏانهن آئي هئي. رڳو ڇهن وکن جو فاصلو اورانگهي، سندس هٿ ۾ ڪاڙهو نوٽ هو.

”هاڻ وٺ هيءَ سؤ رپيا پٽ، هاڻ نه مان توهان جي غريبي وڌيڪ ڏسي نه ٿي سگهان. اڳتي هميشه مان توهان کي سؤ رپيا ڏيندي رهنديس.“

ان وقت سندس من چاهيو هو هڪ ٻيانڪ ٺهڪ ڏئي، پر هن رڳو ايترو چوندي انڪار ڪيو هو!

”ها مامي اسان غريب ضرور آهيون، پر فقير بلڪل ناهيون. خدا توهان کي وڌيڪ توفيق عطا فرمائي، ته جيئن توهان پنهنجي اميريءَ جي ساک وڌيڪ سٺي طرح قائم رکي سگهو.“

ان ڏينهن کان پوءِ هن نوڪريءَ وٺڻ لاءِ پنهنجي رفتار وڌيڪ تيز ڪري ڇڏي هئي، پر هن نه ڄاتو هو ته رفتار تيز ڪرڻ سان نوڪريون ناهن ملنديون. (نوڪريون ته سفارش جي بي انتها تيز رفتار ڦيٿي سان ٻڌل هيون جنهن کي رسڻ سندس وس ۾ نه هو.)

”مان ٿڪجي پيو آهيان — مان ٿڪجي پيو آهيان

انٽرويوز ڏئي ڏئي‘

هن سرڪل ڦاهي پنهنجي ڳلي ۾ وجهي ڇڏي سرڪل ڦاهي ڳلي ۾ وجهندي هن کي پنهنجي سنڌي هجڻ تي بيحد افسوس ٿيڻ لڳو!

ڪيس اهڙي قسم جو افسوس هر انٽرويو ڏيڻ کان پوءِ آفيس کان ٽڙندڙ وڪن سان نڪري فٽ پاٿ تي اچي اڪثر ٿيو هو!

پوءِ هن کي لڳو هو ڄڻ هو ڪو ’شودر‘ هو ۽ شهر جا سڀ رستا ڄڻ ته ’آرين‘ لاءِ ٺاهيا ويا هئا!

اڪثر انٽرويو ڏيڻ کان پوءِ فوٽ پاٿ تي بيهي اندر جي اونهائين مان چاهيو هئائين:

”جيڪر هو ڪو ٻيو هجي ها پر....“

هن آخري پهرو بند ڪمري جي ڪوهه ۾ زندگيءَ سان ٺمٺار هڪ مضبوط ٺهڪ ڏيڻ چاهيو. پنهنجين سمورين ناڪامين ۽ مايوسين کي وساري پوءِ هن وات کولي ٺهڪ ڏنو زور سان/ڪجهه وڏيڪ زور آور/۽ ڪجهه وڏيڪ پر هن کي حيرت ٿي. هر طرف ڪمري جي اونهين اوُ اونداهي کوهه ۾ ڳرا ڳرا سڏڪا هٿوراڙيون ڏئي پڌي ويا هئا!

پنهنجي اکين کي هٿ لائي ڏٺائين جت ڪوبه لڙڪ لڙڪيل نه هو! ڪوبه ڇپر آلو نه هو/هن آخري پيرو هڪ وڏي اگهاڙي گار ڏيڻ چاهي ڪاڪڙو ڦاڙي، سموري سگهه سان. (ڪنهن بي نانءُ شخص کي) هن گار ڏيڻ

soorthsindhiadab

Scanned with CamScanner

لاءِ اڪيون ٻوٽي مٺيون ڀيڪوڙي وات ڪوليو ۽ سندس وات ڪليل ئي رهجي ويو اکيون ٻوٽيل ئي رهجي ويون هٿ ٻڌل ئي رهجي ويا.

ان ويل هن ڪي پنهنجي مظلوميت مٿان ڪل اچي وئي. ۽ هو ڪلڻ لڳو:

”اوهو اوهو اونهوءَ اونهوءَ“ اها ڪـل ته نه هئي ڪنهن بيچين روح جا سڏڪا هئا جنهن کي گمنام ڏوهه جي سزا ۾ هزارين سال اڳ اڏ ڪٺل ڇڏيو ويو هو، هن ئي ڪمري ۾!

هن کي لڳو ڄڻ هي ڪمرو نه بلڪ ڪو ڪوس گهر هو. ڪو ڦاهي گهاٽ هو.

’ها سچ به جت مفلسيءَ جون ڪچهون آڪيرا ٺاهي ڇڏينديون آهن اهو گهر نه پر ڪوس گهر هوندو آهي! جت هر گهڙي هر پـل هر خواهش ڪٺي ويندي آهي. ڇڪيا چاڙهي ويندي آهي!“

اوچتو کيس هڪ خيال آيو:

”منهنجي مٺي پيارا هي گهر ڪيئن هوندو؟!“

’جيئن منهنجي جيئري هوندو رهيو آهي‘

’بلڪ مون کي پڪ آهي ته منهنجي مرڻ کان پوءِ هي گهر وڌيڪ سٺي نموني هلندو. هـونءَ به بابا جي مرڻ کان پوءِ مون گهڻو ڪجهه محسوس ڪيو آهي، گهٽيءَ مان لنگهندي. ها واقعي سدوري آهي به ته مڪمل ڇوڪري،

جيئن سرڻهن پنهنجن جوڙن ۾، صبح جي پهرئين پهر ۾ ڪئين ميل پري تائين پنهنجي مهڪار ڦهلائي ڇڏيندو آهي. مون کي خبر آهي ته......"

'ڇا بڪواس آهي.'

'مون کي هن وقت تائين مري وڃڻ کپندو هو. آخر اهو سڀ واهيات پڻو مون هن وقت تائين سوچيو ئي ڇالاــ؟

لعنت آهي مون تي! مون کــي بنا ڪجهه سوچڻ جي مري وڃڻ کپندو آهي. منهنجو ڇا ڪنهن جي معاملن ۾. اهي سڀ نه مرڻ جا بهانا آهن/۽ جڏهن مان مري ويندس؟ ڪنهن تي به نه احسان نه ڪندس! ۽ اڄ جڏهن مان مري ويندس ته ڇئين مهينن پڄاڻا ڪجهه ســاعتن کان پوءِ منهنجي وجود کي به لاڏــو ويندو ۽ ڪيڏيو ويندو هن ئي ڪمري مان پيءُ جيان پوءِ....

هو سوچي ڪن لاءِ ڏڪي ويــو ســندس اکين اڳيان پيءُ جي موت جو ڏيک اڀري آيو.

پوءــ؟

پوءــ؟ پوءِ منهنجي سدوري پٺ جــا سڀ لڙڪ سڪي ويندا رهجي ويندڙون خــالي رڙيون خشڪ ڳلي مان، ڦتڙي ڦتڙي نڪتل ۽ ڪلرائجي ويندا سڪي وڃل ڳوڙهن سان ڳل.

۽ منهنجي امڙ پنهنجا سنهڙا چپ هڪ ٻئي مٿان ٻيڪوڙي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

سانت لڙڪ لــڙڪ لڙهندي رهندي، ۽ سندس اندر ۾ دفن ٿيل سڀ طوفان چاهيندي به ابري نه سگهندا هوندا اندر ئي اندر تباهه ٿيندي ويندي ڍهندي پٽ پوندي ويندي.
(جوان پٽ جي موت تي)!

۽ منهنجو ننڍڙو ڀاءُ راحول جنهن کي گهر ۾ سڀ بابا چوندا آهن ڇو ته امان بابا جي صورت منجهس ۾ ڳولي لڌي آهي.

اهو راحول (بابا) منهنجي مرڻ کان پوءِ منهنجن بوٽن کي به پالش ڪندو جيئن بابا جي مئي پڄاڻا سندس بوٽن کي صاف ڪندو آهي صبح جو اٿي، مون کي ته لڳندو آهي هو سڀڪجهه ڄاڻي ٿو. هن ڪڏهن به بابا سائينءَ جو نه پڇيو آهي، پر پوءِ به روز اسڪول وڃڻ کان اڳ بابا جا بوٽ پالش ڪندو آهي. گهڻو ڪري بوٽ اسان سڀن کي پٺ ڏئي پوءِ پالش ڪندو آهي. هڪ ڀيري ڪجهه، دير ڪرڻ تي ڏانهنس ويو هيم مون کي سخت حيرت ٿي هئي، هو بابا جي بوٽ کي پنهنجن ننڍڙن هٿن ۾ جهلي روئي رهيو هو، ماٺ ماٺ.‘

’۽ ماءُ— ۽ ماءُ جڏهن مري ويندس، ته منهنجي ننڍڙي ڀاءُ راحول (بابا) جي آئيندي جو ڇا ٿيندو؟ ڇا هو مون کان سواءِ رهي سگهندو؟ هو ته مون سان بيحد پيار ڪندو آهي. منهنجي گهر مان نڪري وڃڻ کانپوءِ سڄو ڏينهن منهنجو انتظار ڪندو آهي. منهنجي مري وڃڻ کان پوءِ ڪير اسڪول مان ڪيس واپس گهر وٺي ايندو؟؟

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هو نہ هميشه اسڪول جي خالي اڱڻ ۾ منهنجي اچڻ
جو انتظار ڪندو آهي ۽ جڏهن مان ويندو آهيان تڏهن
ڪاٺ جي بينچ تان جمپ ڏئي ٻتڪڙين لنگهن سان
ڊوڙون پائيندو آهي مون ڏانهن ۽ ٻڪ پائي مون کي
جاچڻ لڳندو آهي ڪيئن ۾ ڏاڍيون/منهنجي مرڻ کان پوءِ
هو ڪنهن سان لڪ لڪوٽي کيڏندو؟! ڪنهن سان پيار
ڪندو؟! ڪنهن کان ڏاڍيون گهرندو؟؟ ڪير مون کان
وڌ ڪير چاهيندو؟!!؟ هو نہ

مون کي مرڻ گهرجي!......... نہ مون کي جيئڻ
گهرجي! پنهنجي راحول بابا لاءِ! هن جي سک ۽ پيار
لاءِ/مان ٻچي ويو آهيان-!

’ٽيڪ آهي مان بزدل ٿي سهي جيئندس، مان جيئندس
هڪ نئين ساهس سان گهر جي پاڻين.......

اوچتو سندس بند ڪمري جو در کڙڪيو ۽ هن
کان ڇرڪ نڪري ويس.

”پاڻو- پاڻو در کول“

راحول جو آواز ٻڌي هن نڪڙ ۾ لهڻ چاهيو اسٽول
ڀريون آهستي ٽڙڪيو پوءِ ٿورو زور سان هن ٻيلنس
ڪرڻ چاهيو پر سندس پير ڪنٽل ٽنگ واري اسٽول تان
ٽڙڪي ويا ۽ هو هوا ۾ ٿي لڏندو رهجي ويو!

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ٻرندڙ وقت جا پل

”توکي هٿ ڏسڻ ايندو آهي؟“ هن آخري پساهه کڻندڙ سج جهڙن نيڻن سان مون ڏانهن نهاري پڇيو. سندس نهار لهندڙ سورج جي الوداعي ڪرڻن جيئن منهنجي مک، سان ٽڪرائي! ”ها، مونکي ڪوڙ ڳالهائڻ ايندو آهي.“ مون چيو هو۽ منهنجي ڳالهه ٻڌي کلي پئي ۽ مان هن جو وڏيل هٿ پنهنجن هٿن ۾ جهلي ڏسڻ لڳس، جيئن وساڻڙي جهڙو ڪونئرو هٿ. هن ڏاڍي عام نوع ۾ چيو: ”منهنجي زندگيءَ جي ليک ڪيڏي ڇڙوڇڙ آهي؟!“ سچ ۾ هن جي جهون ريکا ڪي ڏسڻ پڇاڻا ائين پيانيم ڄڻ ڪا ريلوي لائن ڪنهن سيلابي ريلي جي زد ۾ اچي اکٽ هنڌن تان اکڙي وئي هجي. مونکي پنهنجي اسسٽنٽ جي ڳالهه ياد اچي وئي جنهن ٻڌايو هو ڏاڍي رازداري واري نوع ۾ مونکي: ”يار، ساروپا کي بلڊ ڪينسر آهي ان ڳالهه جي سڌ ڇڙو مونکي ئي آهي ۽ مان توکي ٿو ٻڌايان، متان تون ڪنهن ٻئي کي ٻڌائين“— ! اسسٽنٽ جي انهيءَ ٻڌايل راز پڇاڻا سروپا مونکي بيحد حسين ڀاسي هئي، شام جي سرمئي پاڇولن جهڙي ئي، مون ڪيس سدائين ٿڪ ڏيندي ڏٺو هو. مونکي ساروپا جا ٿڪ ايرچ سهگل جي لوءِ اسٽوري جي ڪلائمڪس جيڏائي دکدائڪ ڀاسيا هئا. ان ڏينهن کانپوءِ وقت جا ڪانٽا پنهنجي رفتار کان ڏهوڻو تکو

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ٻوڙندڙ محسوس ٿيا هئا. ساروپا کي ڏسندو هئس ته وقت
گرڙ ڀڪ جيان نارا ڳاڙها ڪيو چنبا ڦهلايو ڀڪ ڀڪيڙيو
ساروپا مٿان لامارا ڏيندي پاسندو هو. اهو سڀ سوچي
مان ڏک جي سرڪڻ ڦاهي پنهنجي گلي ۾ سرڪندي
پائيندو هيس. پوءِ سڀڪجهه آترجي ويندو هو.

”ڇا ٿي ويئي“؟— ساروپا مونکي گهر ٿيل ڏسي
پنهنجو ڪاڻو هٿ منهنجين اکين اکيان لوڏيو. ”نه ڪجهه
نه ساروپا— مان توکي ٻڌايان؟ اسانجي گهر پٺيان جيڪا
ريلوي لائن وجي ٿي نه، ان مٿان هڪ نوجوان ٻولان
ميل جي زد مان مينهن کي بچائڻ لاءِ جيئن ئي پٽڙين
تي پهتو ۽ مينهن هڪلي پٽ ڏانهن وريو، ته سندس
پير پائنچي ۾ اٽڪي پيو اهو نوجوان پٽڙين مٿان ڪري
پيو ۽ ٻولان ميل کيس انيڪ حصن ۾ ورهائي ڇڏيو،
جڏهن سندس مائٽن هنجي جسم جا حصا پئي ميڙيا نه ته
خبر اٿئي مون هن جي هٿ جي ٽري ڏٺي هئي— ”ڇا
هو هن جي ٽريءَ ۾“ ساروپا سڪتي مان پڇيو. ”ها
مون هن جي هٿ جي ٽري ڏٺي هئي. جنهن مٿان جيون
ريکا ڏاڍي گهري ۽ اڻٽ هئي“! ساروپا منهنجي ڳالهه
ٻڌي پنهنجو هٿ منهنجن هٿن مان کسڪائيندي چيو:
”مونکي ڪوبه ناهي سمجهي سگهيو گهر وارا به نه“!
مون چيو: ”اهائي ڳالهه ڪيترا پيرا ڪاٺي به ساڳي ڏي
انداز ۾ چئي اٿم، توهان ڇوڪريون آخر پاڻ کي اڻ سر
ٽيندڙ ڇوٽيءَ جيئن ڇو سمجهنديون آهيو“؟ نه، پر منهنجا

نه هزارين روپيا آهن هن چيو. ”اُهي نه هڪ عام ماڻهوءَ وٽ به اڪثر ماسڪ هوندا آهن. جن کي هو وقت ضرورت استعمال ڪندو آهي، تون ته پوءِ به منفرد آهين“! ”نه بلڪل نه، مان به ٻين روايتي ڇوڪرين جهڙي آهيان“ هن چيو! ”مونکي سڌ آهي اسانجي ڇوڪري ڪٿي ڪيتري به منفرد ڇو نه هجي پر، ريڊيو تان نشر ٿيندڙ فرمائشي پروگرام جا فرمائشي نغما ٻڌي سپنن ۾ لڙهي ويندي آهي“ ساروپا منهنجي ڳالهه ٻڌي اٿندي چيو: ”مون ڇيو نه مونکي ڪوبه سمجهي نه سگهندو آهي“ پوءِ پرس لوڏيندي ڪاريڊور ۾ گم ٿي وئي. مان ڪاريڊور جي ٿلهه ڪي ٽيڪ ڏئي پري ڪان نظر ايندڙ پل ڏانهن نهارڻ لڳس. ”ڇا ٻيو ڏسين فوٽوگرافر؟“ ڪامنيءَ پٺيان کان مونکي ڇيڙيو ڪامني کي به منهنجي ائڊورٽائزنگ فرم جي ٻين ملازمن جيئن سڌ هئي ته مان فوٽوگرافر ٿي چڙ ڪائيندو آهيان ڇو ته اڪثر فلمن ۾ فوٽوگرافر جي ڪريڪٽر کي بليڪ ميلر جي حيثيت ۾ پيش ڪيو ويندو آهي. جا ڳالهه ڪٿي صحيح هجي به پر منهنجي طبيعت جي بلڪل ابتڙ هئي. اڄ الائجي ڇو مونکي ڪامنيءَ جي ڇيڙڻ تي به چڙ نه آئي. هن ٻهر ساڳي ٿي نوع مان پڇيو. ”ٻڌائي نه، ڇا ٿو ڏسين او فوٽوگرافر؟!“

هڪ ٿڌو ساهه نڪري ويو چيم! ”ڏسان ٿو ڪامني ته هن پل ۽ اسانجي وچ ۾ جيڪو اسپيس آهي جيڪو

خلا آهي تنهن ۾ ڇاهي؟“ ڪامٽي منهنجي ڳالهه ٻڌي
کلي پئي ۽ کلندي چوائين! ”ڇريا فوٽوگــرافر! جهڙيو
اٿمانءِ نه، ته گهٽ ٻيٽندو ڪر.“ هن منهنجي پنيان ڪان
چرس ڀريل سگريٽ جو وڏو ڪش هنيو ۽ سگريٽ جو
بدبودار ڳوڙهو دونهون منهنجن ڪلهن ڪان وڪڙ ڪائي
هوا ۾ ڳرڻ لڳو هو. مون ساهه ٻوساٽي ڇڏيو. هن ٽهڪ
ڏيندي چيو: ”ڇريا فوٽوگرافر خلائن جي اسپيس ۾ ڪجهه
ڳولي ڇا ڪندين. ڪنهن جي من جي اسپيس ۾ جهاتي
پائي ڏس نـ“ مون جهٽ ۾ منهن ورائي ڪامٽي ڏانهن
ڏٺو ۽ چيم: ”ٻڌاءِ ته ڪامٽي توهانجي من جي اسپيس
۾ آخر ڇاهي“-؟! هن مون ڏانهن ڏٺو ڳاڙهين ڳاڙهين
اکين سان ۽ مرڪندي چوائين: ”اسانجي من جي اسپيس
۾؟ اسانجي من جي اسپيس ۾ به اهو ڪجهه آهي ڇريا
فوٽو گرافر جيڪو خلائن جي اسپيس ۾ آهي.“ هن هڪ
ٻيو ڊگهو ڪش هنيو ۽ ٽهڪ ڏيندي هلي وئي- ڪامٽي
به عجيب هئي. نڪتي هئي گهر مان فلمن جي هيروئن
ٿيڻ پر ڊئريڪٽرز گهر جي زينت بڻائي هڪ اڌ ايڪسٽرا
رول ڏيئي هن لاءِ پنهنجا دروازا بند ڪري ڇڏيا هئا.
پوءِ هوءَ ٽي-وي اسٽيشن جا چڪر هڻڻ لـڳي، جتي
سنڌس بچيل سونهن ڪي ڇاڇولي هڪ اڌ ڊرامي ۾ ڪم
ڏئي ٽڙيو ويو هو ته لاچار هن ائڊورٽائزنگ فرم جا ڦيرا
پائڻ شروع ڪيا هئا. سڄو سڄو ڏينهن ويهي ڀريل سگريٽ
ڇڪي ڪم ملڻ جو انتظار ڪندي هئي ۽ هٽ فرم

Scanned with CamScanner

جـا ملازم ڪيس ڪم ڏيارڻ جـي آسري ۾ استعمال ڪندا هئا.

هـن پيري ۾ جڏهن ملڪ جـي مشهور اليڪٽرڪ ڪمپني جي نئين سال جي ڪئلينڊر لاءِ ساروپا کي ماڊل سجيسٽ ڪري مڪلي وٺي ويو هئم ۽ مختلف هنڌن تي سندس اسٽلز ٺهرائي رهيو هيم ته ساروپا مونکي چيو هو: ”ڪمال مون پنهنجي امي کي وصيت ڪئي آهي ته، منهنجي قبر مٿان ڪوبه ڪتبو نه هڻجو ۽ نـه ئي منهنجي قبر جو اپار ڏرتيءَ مٿان ڏاهجو.“ مونکي سندس ڳالهه بيحد ائبسٽريڪٽ پاسي هئي. سچ ساروپا مونکي گهري محسوس ٿي هئي ان وقت: ”ساروپا، تون گريجوئيٽ آهين. چڱي خاصي خوش خاندان جي آهين، تنهنجو بابا ملڪ جي مشهور سياسي رسالي جو ايڊيٽر آهي. ۽ سڀ کان وڏي ڳالهه ته تون سيد آهين. پوءِ به تو هي ماڊلنگ جو شعبو سليڪٽ ڪيو آهي.؟“

ڇا، سيد ڇوڪرين کي ماڊلنگ ڪرڻ جو حق ناهي. ڪن لاءِ مرڪ سندس چپن تي ڦيرڻون پائي گم ٿي وئي. هن گنڀيرتا سان چيو: ”مان چاهيان ٿـي منهنجي مرڻ پڇاڙان جڳ واسي مون کي ياد رکن.“ـ ”پر ان لاءِ پيا به رستا هئا ـ؟“. ”هر ماڻهو انڊپينڊنٽ آهي ـ“ مون کي ساروپا جي ڳالهه پڌي ڪل اچي وئي. ”ڇو ٿو کلين؟“ هن نه سمجهه ۾ اينڊڙ نوع مان پڇيو، ”ڪلهه رات مان پنهنجي هڪ دوست جي گهر ويس هن جي گهر ۾ پي

Scanned with CamScanner

ڪابہ ڪٽ نہ ھئي تنھنڪري اسان ٻئي ھڪ ڪٽ تي ٽي ستاسين ھن دوست ان رات مون سان ڏاڍو بحث ڪيو تہ انسان انڊيپينڊنٽ آھي. جڏھن تہ مان سندس ان ڳالھہ کان انڪاري ھيم پر منھنجي دوست منھنجي ھر دليل کي رجيڪٽ ڪيو. جڏھن اسان ڪنھن بہ حل تي نہ پھچي سگھياسون تڏھن ھن دوست سڄي سوڙ پاڻ ڏانھن ڇڪيندي چيو: تون مڃين نہ مڃين پر مان چوندس انسان انڊيپينڊنٽ آھي ۽ رھندو، ۽ مان سڄي رات سيءَ ۾ مرندو رھيس."

ساروپا منھنجي ڳالھہ ٻڌي کلي پئي ۽ کلندي چوائين، "توکي فوٽوگرافر بلڪل نہ ھجڻ کپندو ھو توکي تہ فلاسافر ھجڻ کپندو ھو. ھر ڳالھہ مان ڪانہ ڪا ڳالھہ جوڙيو وٺين."

ساروپا ٿورن ٽي ڏينھن ۾ بيحد مقبول ٿي وئي ھئي خاص طرح سان سندس مرڪ "ائڊورٽائز ڪامپيٽيشن" ۾ ڪيس 'ڪوئين آف سمائيل' جو خطاب بہ مليو ھو- ۽ ٽي-وي جي ھر ھڪ اشتھار ۾ ساروپا مرڪندي نظر ايندي ھئي. ڪنھن بہ نٿي ڄاتو تہ ايندڙ ڪنھن صبح جو اخبارن ۾ سندس سدا حيات مرڪ جي موت جي خبر ڇپبي. ھر پل ساروپا مون کي پاڻ کان پري ٿيندي پاسڪ لڳي ۽ مان نہ چاھيندي بہ ھر پل ھن جي ويجھو ٿيندو ويس:

اڄ فرم کان واپس وريم پئي تہ ھوءَ مونکي اُمل

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ناس جي وڻ هيٺان (Alone Cool corner) تي آئسڪريم سوڊا پيئندي نظر آئي ۽ مون ڏانهن ڏسي اٿيو تڏو ساهه پريائين جهڙ ڪا آڇي سونهن سندس قميص مٿان هارجي وئي هجي. سندس سامهون وڃي ويٺس.

”ڇا پيئندين“ هن پڇيو. ”ڪجهه به نه.“ ”ٺيڪ آهي ته پوءِ هل مان به تنهنجي گهر هلنديس“. مون کان هڪ ٿڌو ساهه نڪري ويو. چيم: ”ساروپا منهنجي گهر ۾ ڪوبه ڊرائينگ روم ناهي تون هلي ڇا ڪندينءَ“

”نه، ڪجهه به هجي اڄ مان تنهنجي گهر ضرور هلنديس“ هن ساڳي مرڪ چپن مٿان پٿاري ڇڏي ۽ مان مجبور ٿي ويس هن کي پنهنجي گهر وٺي، وڃڻ تي/ٽيڪسي ۾ جڏهن گهر کان واپس آياسين پئي ته مون هن کان پڇيو: ”ڪيئن لڳو توکي منهنجو گهر“ هن ڏاڍي سٺي نموني ڪوڙ جي مٺاڻ جو تهه حقيقت جي زهر ڀريل ڪئپسول مٿان مڪي ڇيو، ”بيحد پيارو بيحد حسين“ تڏهن مون کيس ٻڌايو! ”ان ڏينهن ڪامٽي به منهنجي گهر آئي هئي منهنجي گهر جي حالت کي ڏسي چيو هيائين، ”هي تنهنجو گهر آهي يا ريلوي اسٽيشن؟.“ ”پر ساروپا هن ڇري کي شايد سڌ نه آهي ته هن ڪيڏو سچ چيو هو. سچ به هر گهر هڪ ريلوي اسٽيشن هوندو آهي ۽ ان گهر جا ڀاتي ريلوي پليٽ فارم جا مسافر، هرڪو ميڻن جون ٽڪيٽون هٿن ۾ جهلهو گاڏيءَ جو انتظار ڪندو آهي. ڪن جي پليٽ فارم تي ڊرهن ايندي

آهي ۽ مسافر ڪٿي ۽ لاهي هلي ويندي آهي ته ڪي ويچارا
ساري عمر سپنن جون ٽڪيٽون هٿن ۾ رکيو ٽرين جي
انتظار ۾ جيون گهاري ڇڏيندا آهن ۽ وقت جي ڊوڙ
سندن وارن کي اڇو ڪري ڇڏيندي آهي. اها ٻي ڳالهه
آهي ته ڪي گهر جنڪشن هوندا آهن ته ڪي هالٽ،
منهنجو گهر جنڪشن نه پر هالٽ آهي جتي ڪابه ايڪسپريس
ناهي بيهندي ۽ ساروپا مون سپنن ڏي سپنن ۾ ايڪسپريس
جي ائرڪنڊيشنڊ ڪمپارٽمينٽ جي ٽڪيٽ ڪٽرائي
ڇڏي آهي. اها سڌ هوندي به ته منهنجو گهر هالٽ
آهي-!!" منهنجي ڳالهه ٻڌي هن پڇيو هو، "ڇا تون
ڪنهن سان محبت ڪرين ٿو" 'ها ساروپا مونکي پنهنجي
Beloved پنهنجي ڪئميرا کان به وڌيڪ پياري آهي.
پر، پر— ساروپا الائجي ڇو مان نه چاهيندي به تو ڏانهن
ڇڪجي رهيو آهيان' هن ڪجهه به نه ڪڇيو، چپ چاپ
ٽيڪسيءَ کان ٻاهر پٺ ڏانهن ڊوڙندڙ وڻن کي ڏسندي
رهي هن جي مک تي وارن جون ڇڳون هوا جي ڌڪ
تي گول ڦيرائيون پائي لڳيون هيون. ڪجهه دير اسان
ٻئي ٽئڪسيءَ جي درين کان ٻاهر ڏسندا رهياسين. هڪ
ڏکي سانت — فقط ٽيڪسيءَ جي زوڪاٽ ڪنن ۾
ڪنهن پولٽر جي پون پون جهان ڦيريون پائيندو رهيو.
ٻانهم ڇڙ ڳالهين جو سورج اسانجن ذهنن جي ٻهاڙن ۾
الهي ويو. هجي ۽ چپ جي اماس من جي وادي مٿان
ڪنهن ڪاري چادر جيئن تاڻجي وئي هجي-! "هڏ ڪمال"

soorihsindhiadeb

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ساروپا جنهن اونداهي ڪمري ۾ بلب جو بٽڻ آن ڪيو. ۽ لفظن جي روشني پکيڙي ڇڏي — ”جي، چئو.“ ”تون ته سٺو چترڪار به آهين تنهنجي گهر ۾ تنهنجيون پينٽنگز ڏسڻ کان پوءِ اها سڌ پئي“ ”ها بس ڏاهي ويندو آهيان —“

”پوءِ منهنجو پورٽريٽ ڪڏهن جوڙيندين“ هن پڇيو ”جلد تمام جلد“ مون هڪ ڊگهو ساهه کڻي ساروپا کي چيو. هوءَ پنهنجي گهر اچڻ تي لهي ويئي ۽ ويندي مون کي ڏئي ويئي هٿ جي باهه ۽ مرڪ جا گل——

ان ڏينهن پڇاڙان مان پورو هفتو پنهنجي فرم نه ويس. پاڻيم پئي ورهائجي ويو هيس. ساروپا ۽ روشني جي وچ ۾ پنهنجو وجود ڇڪجندو پيانيم پئي — پورو هفتو مان ڪنهن پار پهچڻ جي جاکوڙ ڪندو رهيس. هفتي کان پوءِ جڏهن فرم پهتس ته ساروپا بيحد بيچيني سان پڇيو، ڪاڏي رلڻ ويو هئين ايترا ڏينهن. تو کي پنهنجي نوڪري جو به خيال ڪونهي.“ بيحد مثل نوع مان چيو مانس ”پاڻ کي ڳولهڻ ويو هئس. منهنجو دوست ڪمال ڪنهن ڳليءَ جي موڙ تان مون کان ڇيڇ ڇڏائي رسي ويو هو تنهنکي پرچائڻ ويو هئس“ منهنجي ڳالهه پڌي هن ڪلي ڏنو ۽ ڪانڌي چوائين ”توهان ڪلاڪار هوندائي چريا آهيو.“ ”۽ تون چاهين؟“ ”مان ڪلاڪار ناهيان مادل گرل آهيان.“ چيم، ”مان به فوٽوگرافر آهيان“ ڪاڻي جا ڪجهه پرهان کان سگريٽ پي رهي هئي،

تنهن منهنجي ڳالهه ٻڌي ٽهڪ ڏنو ۽ کلندي چيائين:
”ها تون فوٽوگرافر آهين. پر فوٽوگرافر گهٽ ۽ چريو
وڌيڪ آهين.“ ساروپا ڪاٺي جي ڳالهه مٿان کلي پئي
۽ کلندي ڪاٺيءَ جو سر وڻايائين ”هي فوٽوگرافر
گهٽ پر ناڪام شاعر وڌيڪ آهي.“ ساروپا چيو، ”پنهنجو
پوٽ ڏنو اٿئي پانئجي ٿو سمورو هفتو ڪنهن چنڊوخاني
۾ گذاري آيو آهين.“ ”منهنجي ڳالهه ٻڌ ساروپا“ مون
سندس مذاق کي لنوائيندي چيو: ”جا ٿيو پنهنجي پياري
(Beloved) سان وڙهي آيو آهين جا-“. ”نه سارو- مان
توکي - مان توسان ميرج ڪرڻ ٿو چاهيان“ منهنجي ڳالهه
ٻڌي ساروپا کان رڙ نڪري ويئي. ”جا- ميرج - موسان-
۽، جيڪڏهن ان ڳالهه جي سڌ تنهنجي (Beloved) کي
پئي ته.“ ”مون- مون روشنيءَ کي سڀڪجهه ٻڌائي ڇڏيو
آهي ساروپا ۽ هن مونکي اجازت ڏئي ڇڏي آهي.“
”ان جي معنيٰ ته روشنيءَ کي توسان محبت ناهي؟!“
ساروپا جا لفظ منهنجي من کي لوڏڻ لاءِ ڪافي هئا.
”نه- نه ائين نه چئو ساروپا- هو بيحد گريٽ آهي.“
چوندي چوندي منهنجو آواز گهگهو ٿي ويو! ”پر توکي
اهو سڀڪجهه مون کان پڇي ڪرڻ کپندو هو، تو اهو
سڀ غلط ڪيو آهي، مان ڪنهنکي به پاڻ سان ميرج
ڪرڻ جي اجازت نه ڏيندس. مونکي تون سمجهي نه
سگهيو آهين ڪمال- مونکي ڪو به سمجهي ناهي سگهيو“
ساروپا سخت لهجي ۾ چيو. ”مان توکي خوش

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

ڏسڻ ٿـو چاهيان.“ ”نه چا مـان سدائين روئندي رهي آهيان!؟“ ”پر مان توکي تمام گهڻو خوش ڏسڻ ٿو چاهيان مان توکي ڪائنات جي هر خـوشي ڏيندس سروپا.“ ”نه کپي“ ساروپا ڪاوڙ مان چيو. ”I am not bagger“ مون چوڻ چاهيو ان کان اڳ ئي ساروپا چيو ”ڪٿي رهندي آهي تنهنجي روشني مان ڪائنس ايڪس ڪيوز ڪندس.“ مان اندران اندران ڪاڇي وڌس چيم: ”ساروپا- هاڻ مان روشنيءَ سان نه ملندس مان هن ڏي نه ويندس.“ منهنجين اکين جي آڪاس مٿان ڪجهه ترڻ لڳو هو.

هن منهنجي مسلسل انڪار تي به مـاٺ نه ڪئي، هئي، ۽ آخر مون کان روشنيءَ جي ايڊريس وٺـي جند ڇڏي هئائين. ٻئي ڏينهن هوءَ ٻاڻ سان گڏ روشني کي به فرم ۾ وٺي آئي هئي. پوءِ اسان ٻنهي کي ڪانٽينينٽل ۾ لنچ ڪرائيندي روشنيءَ کـي چيو هئائين: ”روشنيءَ ڪمال سچ به چريو آهي. روشنيءَ کي ڇڏي انڊين کي ٻنهنجو ساٿي بڻائڻ ٿو چاهي، آهي نه پاڳل؟“ روشنيءَ ساروپا جي ڳالهه ٻڌي ٿورو مرڪي پئي هئي ۽ اڪ ٽيٽ ڪندي مون ڏانهن ڏٺو هئائين. ——————

هڪ ڏينهن جڏهن صبح جو دير سان اکيون مهٽي جاڳيو هوس ۽ فرم پهتو هوس ته هر طرف هيپي نيوايئر جا نعرا ٻنهنجي سموري ننگائپ سان فرم جـي ڪمرن ۾ ڊوڙون پائي رهيا هئا. ڪاملي ٻنهنجي هٿ تي ساڳي

ٺي انداز ۾ وڪرپل وارن سميت ڪنڌ جهڪائي سگريٽ جا ڪش هڻي رهي هئي. هڪ ٽرالي مين ٻوڙندو سندس پرسان اچي هڪدم بيهي رهيو ۽ ساڳيءَ ٽوڙنيءَ سان ڪامڻيءَ جي مک کي ٻنهي هٿن ۾ جهلي Kiss ڪندي چيائين: "هيپي هيپي نيو ائير." ڪامڻي کان چرڪ نڪري ويو. هن رڙ ڪري جتي لاهي ٽرالي مين ڏانهن اڇلائي. ۽ گارين جا سمورا بند ڇڄي ڇڏيائين. مون پارڪ ۾ ڏٺو جتي ساروپا ڪرسيءَ تي ويهي سيني کي مرڪي مرڪي ڏسي رهي هئي. ٽڪل وکون کڻندو سندس پرسان پهتس، هن لهندڙ سورج جهڙا نيڻ کڻي مون طرف ڏٺو ۽ مرڪڻ لڳي، مان چپ چاپ ڇپر مٿان سندس پرسان وهندي چيو: "ڏاڍا خوش آهن."

ساروپا منهنجي ڳالهه ٻڌي چيو "چو- تون خوش ناهين ڇا؟" "نه- ساروپا هر ويندڙ سال ويندي ويندي پادن جا ڪوڙا سڪا ڪنهن حراميءَ پار جيان نئين سال جي ٻست ٻن ۾ اڇلي ڇڄي ويندو آهي. تو کي ٻڌايان ساروپا هر سال جي شروعات ماڻهو، پلي ڪيڏي خوشيءَ سان چونه ڪري پر آخر ۾ اهو سال ڪيس نراساڻن ۽ وڇوڙن کان سواءِ ڪجهه به ناهي ڏيندو." ساروپا کان هڪ ڏگهو ساهه نڪري ويو. مون سندس نيڻن ۾ ڏٺو پاسيم سورج سمنڊ ۾ الهي رهيو هو. هن ٽڪل نوع مان چيو: "وڇوڙو قربت جو پهو نانءَ ائني ڪمال —— قربت ڏي سيڪجهه ناهي هوندي. جڪڏهن وڇوڙو نه

soorhsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

هجي نه قربت جو ڪهڙو سلهه؟" مان مونـن ۾ منهن
هڻي ويٺو رهيس. هن چيو: "زندگي ڏاڍي مختصر هوندي
آهي، جيترو ماڻهن سگهجي مان" ۽ پوءِ ساروپا منهنجي
وارن ۾ هٿ ڦيرائيندي چيو: "اڄ کان ئي هن سال
جي شروعات سمنڊ جي ڪناري سان شروع ڪيون"
ان ڏينهن مان ۽ ساروپا سمنڊ ڪناري هنياءُ پيري ڊوڙيا
هئاسين هن مونکي پاڻيءَ ۾ ڌڪ ڏيندا هنيا هئا. پلي اينڊ
۾ ڊاجنگ ڪار تي ويهاري ڏاڍا ٽڪر هنيا هئائين ۽
ٽڪر هڻي وڏا وڏا ٽهڪ ڏنا هئائين.
ٻئي ڏينهن جڏهن مان فرم پهتو هيس ته ڊائريڪٽر
گهرائي چيو هو: "مسٽر ڪمال هڪ سگريٽ ڪمپني
وارن جي ائڊورٽائز لاءِ اسان کي هڪ نئين سسپنس ايبل
ائڊورٽائز ٺاهي ڏيڻي آهي. نون ماڊل سليڪٽ ڪري جيترا
ڏينهن لڳن ائڊورٽائز پوري ڪري اچ." مان ڪاميٽيءَ کي
ساڻ ڪري هليو ويو هئس. ٻن ڏينهن کان پوءِ اخبار ۾
پڙهيو هئم: ".ملڪ جي مشهور ماڊل گرل "ڪوئين آف
سمائل" کي سيئرس حالت ۾ اسپتال ائڊمٽ ڪيو ويو."
وڌيڪ پڙهي نه سگهيو هئم، ساري اخبار جون سرخيون
ڪاريون پاسيون هئم. مان ڪاميٽيءَ کي وٺي جڏهن واپس
فرم پهتو هئم ته فرم جو مين گيٽ بند پيو هو. چوڪيدار
اسانکي ڏسي مين گيٽ کوليو اسانجي وين فرم جي احاطي
۾ داخل ٿي مان مئل وکن سان فرم جـون ڏاڪڻيون
چڙهي لڳس هر وک ڪٽڻ سان پانيم پٺي چـڙ ويم پٺي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

زمين ۾ کوڙيندو هيٺ لهندو. ڪاميٽي منهنجي پويان جهولندي ٿي آئي مان ڪاريڊور جي ٿلهه ڪي ٽيڪ ڏئي ڪلهي تان ڪيمرا لاهي هيٺ رکي ڇڏي ۽ پري کان نظر اينڊرز پل ڏانهن ڏسڻ لڳس. ڪاميٽي ڪا مهل منهنجي پرسان بيٺي رهي پوءِ چيائين: "ڇا تو ڏسڻ فوٽوگرافر" مان چپ چاپ پورلارن ۾ ڏسندو رهيس سڀ منظر اندا پاسي لڳا هاڻ "ڪمال صاحب اج دفتر بند آهي"، چوڪيدار چيو. "ڇو بند آهي" ڪاميٽي پڇيو: "جي-جي-جي ميڊم ساروپا جو انتقال" چوڪيدار وڌيڪ ڇئي نه سگهيو اڳيون اڳهندو هليو ويو.

ڪاميٽي کان رڙ نڪري وئي. "ڪمال، ساروپا—؟؟

مان چپ چاپ ٻاهر ڏسندو رهيس. ڪاميٽي منهنجي ڪلهي کان ڏوڙيو "پڌاءِ نه فوٽوگرافر؟" مون پاڻهن ۾ مک لڪائي ڇڏي، چيم: "ڪاميٽي اسانجي ۽ پل وچ ۾ جيڪو خلا هيو. جيڪو اسپيس هيو تنهن ۾ جو ڪجهه هيو، سو سڀ اج بلاسٽ ٿي ويو آهي. ختم ٿي ويو آهي- سڀ ڪجهه، سڀ ڪجهه." شايد روئي رهيو هئس.

۽ جڏهن مک کڻي ڏٺم، پريان ڪاميٽي چرس جي سگريٽ جا ڪش هڻي رهي هئي، سندس چپ ٿڙڪيا ٿي هن پنهنجن اکين مٿان ٽريون وڇائي ڇڏيون هيون ۽ ڳوڙها ترين جي ڇپن مان ڦڙو ڦڙو ڪري رهيا هئس.

———

رابيل پبليڪيشن جا ايندڙ ڪتاب

١- منهنجو ساگر منهنجو ساحل (سفرنامو)	الطاف شيخ
٢- ڪوهيڙي ۾ ورتل پادون ڪهاڻيون	محمود مغل
٣- جانورن جون ڪهاڻيون	ظفر حسن
٤- ڏتل ڏتل ۽ ڏهندڙ پاڇولا	مشتاق شورو
٥- گهايل گهايل سپنا سپنا	هدايت پريم
٦- نه ڪر هار سينگار سکي	عبدالجبار جاڻيجو
٧- ديس ديس جون ڪهاڻيون	—
٨- سنڌي ڪهاڻيون	—
٩- نڪور ڪهاڻيون	—
١٠- پٿر جهڙا انسان	نظام عباسي
١١- هتان ڪان هاليووڊ (سفرنامو)	امام بخش ملاڻو
١٢- هو جي مٺا ماڳ ۾ (ناول)	مددعلي سنڌي
١٣- ڪهاڻيڪار ۽ ڪهاڻيون	—
(حصو ١، ٢، ٣، ٤)	—
١٤- شاعر ۽ شاعري	—
١٥- ؟ (شاعري)	تاجل بيوس

رابيل پبليڪيشن پوسٽ باڪس ٦١، لاڙڪاڻو سنڌ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

رابيل پبليڪيشن جا ڇپايل ڪتاب

١- ٻل تي ويٺل هڪ نوجوان	ڪيهر شوڪت	-/١
٢- سمونڊ جي ساٿيءَ	الطاف شيخ	[illegible]
٣- بندر ديسان ڏيهه	” ”	٨/
٤- دنيا ڪاڪ محل	” ”	-/٣
٥- شرارتي ٻار	ڪهاڻيون	-/٢
٦- سرنهه جو پيلو گل	”	-/٦
٧- من جي پاتالن مان	”	-/٥
٨- تتل سپنا	”	-/٥
٩- ٻهار جو ڇهاءُ	نظام عباسي	-/٥
١٠- انا ميڪا	الطاف شيخ	-/٥
١١- گونگي ڌرتي ٻوڙو آڪاس	شوڪت شورو	-/١٠
١٢- رات سانت سوچون	طارق عالم	-/٧

soorihsindhiadab

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com Scanned with CamScanner

محبتا

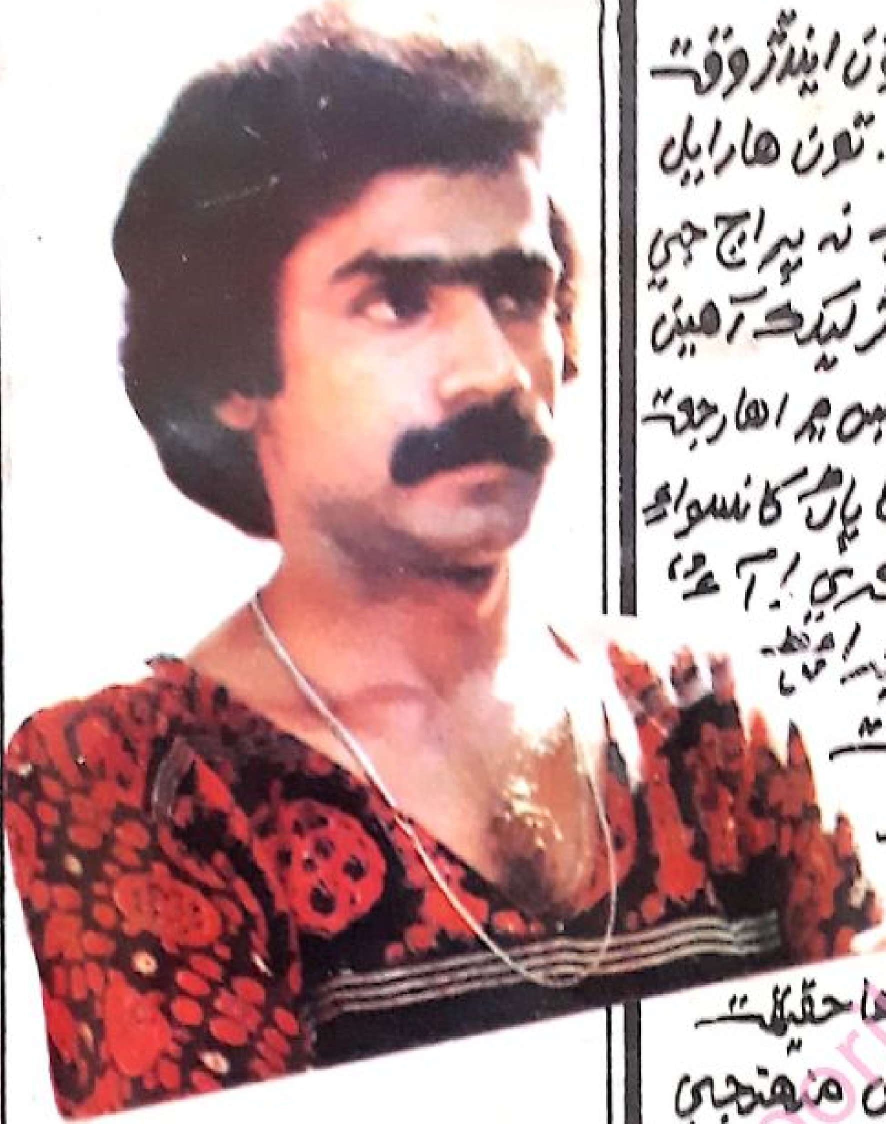

توهان تنهنجيون ڪهاڻيون اينديون وقت
جون مهان ڪهاڻيون آهن. توهان هاريل
ڇتاري نه، وڪاٽل اديب نه پر اڄ جي
حالتن سان سر ٽڪرائيندڙ ليکڪ آهين
آءٌ ترقي پسندي جي ويهين ۾ هزار رڪعت
پسند ليکڪن کان هيان جيڪا پاڻ کان سوا
هر ڪنهن تي ڌڪار ڪري رد ڪري. آءٌ
پنهنجي ذات کي محبتايو
ڪان اڪيلو هانجي ذات
۾ سچائي جو اعتراف
ڪندس. آءٌ ڪڏهن
ڪو نه ڳالهائيندس. اها حقيقت
آهي ته تنهنجي سچائي منهنجي
سچائي تي ڀاري آهي.
تو جيڪي ڪجهه پڙهيو آهي سو لکيو آهي
۽ مون ڪڏهن پاڻ کي رهو ناهي پڙهيو
جيڪي ڪجهه لکيو آهي.
(ذاتي خط مان)

نور الهدى شاهه

Scanned with CamScanner

سنڌ سلامت

www.sindhsalamat.com

سنڌ سلامت جو مشن ۽ مقصد سنڌي ٻوليءَ جي ڊجيٽلائيزيشن ۽ ڦھلاءُ کي وسيع ڪرڻ آھي ۽ پڻ دنيا سان گڏ سنڌس رفتار سان ھلڻ جو سانباھو آھي، ڇو تہ تاريخ ھميشہ انھن قومن جو احترام ڪيو آھي جن پنھنجي علمي سرمائي جي حفاظت ڪئي آھي. سنڌ سلامت پڻ پنھنجي ٻوليءَ جي بقاء خاطر سنڌي ٻوليءَ ۾ لکيل قيمتي ۽ ناياب ورثي کي ضايع ٿيڻ کان بچائڻ ۽ ان کي نہ رڳو محفوظ رکڻ پر پنھنجي اديبن، ليکڪن، محققن ۽ شاعرن جي علم، ھنر ۽ تخليقن کي ڊيجيٽلائيز ڪندي دنيا جي ڪنڊ ڪڙڇ ۾ موجود سنڌين تائين مفت ۾ آسانيءَ سان پھچائڻ جو عزم ڪيو آھي.

اسان جي خواھش ھئي تہ سنڌي مواد تي مشتمل ھڪ اھڙو ڪتاب گھر قائم ڪجي جتي ھر موضوع تي مشتمل ڪتاب موجود ھُجن. ڪتابن کي ڳولڻ ۽ ڊائونلوڊ ڪرڻ آسان ھجي ۽ اينڊرائيڊ سميت آئي فون يا ونڊوز آپريٽنگ سسٽم سميت ھر قسم جي ڊوائيس تي آساني سان آن لائين پڻ پڙھي سگھجي.

۽ اھو سڀ ”سنڌ سلامت ڪتاب گھر“ ذريعي ئي ممڪن ٿي سگھيو. اميد تہ سنڌ سلامت ڪتاب گھر ذريعي سموري دنيا ۾ موجود سنڌي نہ صرف ڀرپور لاڀ حاصل ڪندا پر سنڌ سلامت ڪتاب گھر کي وڌيڪ فائديمند بنائڻ لاءِ پنھنجو پورو ساٿ نڀائيندا.

books.sindhsalamat.com

سنڌ سلامت ڪتاب گھر جي اينڊرائيڊ اپليڪيشن پلي اسٽور جي ھن لنڪ تان ڊائونلوڊ ڪريو:

https://play.google.com/store/apps/details?id=com.sindhsalamat.book